

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2004. március 11-én, csütörtökön, 10 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tanácstermében megtartott
ülésétől

Napirend:

1. Kerettantervek jóváhagyása
2. Tájékoztató a pedagógusképzés finanszírozási rendjéről
3. Egyebek

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bácsiné Király Lili és Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Báthory Zoltán
Dr. Brezsnay László
Dr. Dobos Krisztina
Farkas István
Dr. Hadházy Tibor
Dr. Hoffmann Rózsa
Horn György
Dr. Karlovitz János
Dr. Kelemen Elemér
Kozma Tamás
Dr. Loránd Ferenc
Vágó Péter
Nagy József
Dr. Szabados Lajos
Dr. Szenes György
Dr. Trencsényi László
Dr. Vágó Irén

Meghívottként:

Sipos János
Friss Péter
Horváth Gréta
Szalay Sándor
Adorján dr. Magasitz Erzsébet
Romankovics András
Ambrus István
Kosinszky Zsuzsa
Polinszky Márta
Makkai László
Keszei Sándor
Szabó Imre Ernő

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 07 perc)

DR. LORÁND FERENC, a Tanács elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! A jegyzőkönyv indul.

Szeretettel köszöntöm az Országos Köznevelési Tanács tagjait ezen a talán megkülönböztetetten fontos összejövetelen, amikor igen jelentős témában vagyunk kötelesek - egyúttal megtisztelve azzal a kötelezettséggel - az egyetértési jogunkat gyakorolni a konkrét kerettantervek ügyében. Az előzmények mindenki számára ismertek abból a nagyon gondos előkészítésből, amelynek a dokumentumait megkaptuk a pilisborosjenői intézettől. Ezúton szeretném jegyzőkönyvileg is külön megköszönni a munka precizségét, áttekinthetőségét, tartalmi és formai tagoltságát.

A napirend ismeretes önök előtt. Mielőtt azonban szavazásra teszem fel azt a kérdést, hogy jóváhagyják-e a napirendet, szeretném ezt a bizonyos „Egyebek”-et két mondat erejéig részletezni, ugyanis van egy olyan adósságom, hogy reagáljak arra a levélre, amit Nagy József tanár úr az OKNT működésének túlsúlyosságával, hektikusságával, kiszámíthatatlanságával kapcsolatban mindenkire intezett. Én ebben az ügyben tárgyaltam Sipos helyettes államtitkár úrral, és bizonyos dolgokban született is javaslat. Ez mindenképpen sorra fog kerülni az „Egyebek” között. Azért nem szeretném előre venni, hogy ne húzzunk időt az első napirendi pont, a kerettantervek jóváhagyása tárgyában. Egyébként tudtommal más az „Egyebek” között pillanatnyilag nincs tartalékban, de erre mindenképpen ki fogok témi.

Ezzel a szóbeli előzetes bejelentéssel együtt kérdezem, hogy jóváhagyja-e az Országos Köznevelési Tanács a napirendet. Aki ezzel egyetért, tehát a napirendet jóváhagyja, kérem, tegye fel a kezét! (Szavazás. - Látható többség.) Volt-e ellenszavazat? (Nincs ilyen.) Ki tartózkodott? (Nincs ilyen.) Megállapítom, hogy egyhangúlag elfogadtuk.

Trencsényi tanár úr!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Engem köt a pedagógusképzési bizottság elnökének tett ígéretem. Nem láttam Lacit. (Kosinszky Zsuzsa: Jön. A metrón van.) Neki az lenne az indítványa, hogy a pedagógusképzési napirendi pontot - más felfogásban, mint a levélben van - vegyük előre, de ezt neki kell előterjesztenie. Én ez ügyben szolidáris cinkosa vagyok.

ELNÖK: Trencsényi tanár úrtól tudván erről az információról, én a második napirendi pontnál szerettem volna javasolni, hogy ezt ne ebben a formában tárgyaljuk, hanem valamilyen más formában, de éppen ezért nem akarom ezt most előrevenni, mert megint elvinné innen a vitát.

Akkor ezzel a kis finomítással vagy kiegészítéssel elfogadhatom a te szavazatodat, vagy pedig tartózkodtál Laci? (Dr. Trencsényi László: Tartózkodtam.) Akkor egy tartózkodással a napirend elfogadást nyert.

A napirend előadójaként Friss Péter van feltüntetve a meghívón. Én mindenesetre az ülés előtt kértem Nagy József tanár urat, hogy az ad hoc bizottság esetleges észrevételeit ehhez elnöki felvezetéssel, illetve az előterjesztést szövegezéssel, ha szükségesnek tartja, tegye meg. (Farkas István belép az ülésterembe.) Nagy szeretettel üdvözlöm Farkas Istvánt.

Kérem Friss Pétert, hogy nyissa meg ezt a napirendi pontot.

FRISS PÉTER: Tisztelt Köznevelési Tanács! Abban a hosszú folyamatban, amelyben több alkalommal a témában találkoztunk, eljutottunk ahhoz a nagyon fontos állomáshoz, hogy a konkrét kerettantervek első kötege, vagy első csoportja megvitatása egyetértési jog gyakorlásával remélhetőleg egyetértésre talál a Köznevelési Tanács részéről.

A kerettantervek idejutásának sorsa kétágú. Egyrészt a korábbi, úgymond egyetlen hivatalos kerettanterv átdolgozásáról van szó - ez az, amit az oktatási miniszter által kiadott kerettantervként nevezünk -, a többi kerettanterv pedig annak a kerettantervi pályázatnak a

keretében érkezett be, amelyről itt a testület előtt is már több szó esett, amelyet október 29-én előzetesen meghirdettünk. Erre váratlanul nagyszámú - amennyiben az ad hoc bizottság értékelését szabad előre venni, úgy tudom, és le is írták, ezért talán ezt el is szabad mondani -, igen jó minőségű kerettantervek érkeztek be. A húsz kerettantervi pályázatból négyet formai okokból el kellett utasítani, mert nem feleltek meg a törvényességi előírásoknak, az összes többinél megtörtént a tartalmi értékelés szakértők közreműködésével. A szakértők kiválasztása képzettség, végzettség alapján történt, tehát annak megfelelően, hogy vagy korábban elvégezte az OKÉV-nál az ilyen típusú tanfolyamot - tehát a kerettantervtől eltérő tantervek akkreditációjáról -, vagy pedig felsőoktatási intézményben szerzett tantervi fejlesztéssel, tantervvel kapcsolatos végzettséggel rendelkeznek.

Ezek alapján 72, szakértői névjegyzéken szereplő kolléga közül a munkára vállalkozó 54 szakértő vett részt egy továbbképzésen, felkészítőn, amelyet követően a kerettantervi pályázatok beérkezése után, a szakértők elvégezték az adott szempontrendszer szerinti mérlegelést, bírálatot. Ezeket a szempontokat annak idején az Országos Köznevelési Tanács nem testületként, de konzultációs jelleggel megvitatta, így alakult ki január 8-án a végleges bírálati szempontsor. Erről egyébként külön is kértük a szakértőket, hogy a bírálat tapasztalatai alapján külön mondjanak véleményt, hiszen nagyon fontos próbaköve volt a használhatóságának, hogy nagy számú kerettanterv bírálata során szerzett tapasztalatok alapján ezek módosítására, pontosítására mennyire van szükség.

Mindezek alapján a beérkezett kerettanterveket, illetve a kerettantervi bírálatokat, a szakértői észrevételeket névvel - tehát a szakértők nevével -, teljes felelősséggel, visszaadtuk a kerettantervek benyújtóinak, azzal a kéréssel, hogy egyrészt az ott fölvetett észrevételeket, ha egyetértenek vele, építsék be a kerettantervbe, ha pedig nem értenek vele egyet, fejtsék ki azt az álláspontjukat, hogy mi az, ami miatt ők ezt nem fogadják el. Mindkettőre nagy számban érkezett válasz. Alapvetően a szakértői észrevételeket jól fogadták a kerettantervek kidolgozói, hasznosnak tartották őket, és ennek megfelelően átdolgozták. Ahol nem, ott pedig korrekten leírták a véleményüket.

A beérkezett átdolgozott kerettanterveket ismételten odaadtuk ugyanazon szakértőknek, akik kontrollálták, hogy megtörténtek azok a pontosítások, javítások, amelyeket kértek, illetve nyilván véleményezték az ezzel kapcsolatos benyújtói álláspontokat. Mindezt természetesen az ad hoc bizottság rendelkezésére bocsátottuk, tehát az ő ismereteikhez, mérlegelésükhöz ezek az információk rendelkezésre álltak.

Azért tartottam fontosnak elmondani ezt, mert érezhető volt a pályázattal kapcsolatban némi bizalmatlanság, miszerint ez valamiféle előre lejátszott ál-pályázat lenne. A beérkezett pályázatok mennyisége, megoszlása szerint voltak vidéki iskolák, nagy, hagyományos műhelyek és olyan szakmai körök, amelyek korábban is ismertek voltak, de olyanok is, amelyek korábban legalábbis a széles szakmai közvélemény előtt kevésbé voltak ismertek. Mindezek alapján azt gondolom, hogy a pályázat nyíltsága, nyitottsága - ha ennyi szubjektív megjegyzést szabad tenni: számomra meglepően nagy számban benyújtott pályázat, én magam nem számítottam ennyire - azt jelzi, hogy jó döntés volt ennek a pályázatnak a kiírása, és a rendelkezésre álló tényleg rövid idő alatt is nagyon értékes kerettantervi javaslatok születtek.

Mindezek alapján az ad hoc bizottság döntése szerint első körben az 1-8. évfolyamig terjedő iskolaszakaszokra vonatkozó kerettanterveket vettük előre - hiszen vannak középfokra vonatkozók is, de az idő sürgetése ezt a teljesen logikus döntést megerősítette. Nyilván elsősorban az általános iskolákra vonatkozó kerettantervek jóváhagyására van - időben - elsősorban szükség. Ezt követi a többi.

Amit még elfelejtettem mondani, hogy az általános iskolai kerettanterveknél is ennél nagyobb számú - a táblázatból kiderül - jóváhagyásra, illetve kihirdetésre javasolt van, mint amennyiről a döntési előterjesztés szól. Ennek az az oka, hogy ugyanebben a levélben, amit az előbb említettem, felajánlottuk azt a lehetőséget is, hogy a benyújtók döntsenek: március 1-jéig vagy március 16-áig dolgozzák át a kerettantervüket, hiszen az ő kapacitásuk, idejük

az ő döntésüktől tette ezt természetesen függővé. Vannak, akik a 16-i időpontot választották - nyilván azoknak az elbírálására egy későbbi időpontban kerülhet sor.

Egy pontosítást szeretnék az eredetileg benyújtott javaslatához képest. A rendelettervezet mellékletében 5. számon szereplő, győriek által benyújtott Apáczai kerettanterv végül a határidőre nem készült el, tehát ez a kerettanterv is a március 16-ai határidőre fog megérkezni, ezért az eredetileg jelzettel szemben eggyel kevesebb kerettantervről szeretnék ma döntést kérni, illetve az egyetértési jog gyakorlását.

Hozzátartozik - és ez talán némileg megértőbbé teszi a testületet -, hogy ez a postai mizéria elérte ezt a pályázatot is, tehát a csúszásban ez a vis maior előfordult, így például a Közoktatás-politikai Tanács egy része megkapta, más része nem, így a Közoktatás-politikai Tanács nem tudta még a véleményezést elvégezni, erre csak a jövő héten tud sor kerülni. Senki nem tehet róla, ezt maga a tanács is megállapította: a posta jóvoltából így alakult az életünk.

Még a kerettantervi rendelettel kapcsolatban szólnék. Háttéranyagként - hiszen ezt már több alkalommal vitatta a Tanács - azért tartottuk fontosnak, hogy megkapják a kerettantervi rendelet legutolsó változatát, ami igazából már csak szerkesztésileg tér el attól, vagy egy-egy szerkesztési elemben, amiről szó volt, hogy emlékeztetőül az eljárás rendjét vissza lehessen idézni. Ezzel kapcsolatban egyetlen új elemként került be egy új javaslat, ami ma került kiosztásra... *(Kosinszky Zsuzsa felé:)* Kikerült? *(Kosinszky Zsuzsa: Igen, a kerettantervi rendelet mögé tettük... A 10. paragrafusra vonatkozó. Igen.)*

Igen, egy új 10-es paragrafus, ami szervesen nem illeszkedik ugyan a kerettantervi rendelethez, de az Ének-zenetagozatos Iskolák Szövetségének kezdeményezésére, annak érdekében, hogy az énekközpontú emelt óraszámú és emelt szintű zenei tantárgy, egy ilyen jellegű javaslatot egyeztetünk az illetékesekkel, és szeretnék majd ezt ebben a rendeletben, mint a legközelebbi ilyen típusú rendeletben megjelentetni. Egy picit jogtechnikai megoldás, hogy ebben a rendeletben tudjuk legközelebb ezt megtenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Nagy József tanár úr!

NAGY JÓZSEF: Kedves Kollégák! Én inkább a tantervről és a minőségről mondanék néhány véleményt, ami a bizottságban kialakult. Először is azt említeném meg, hogy meglepődtem az anyagokon. Emlékeznek rá, hogy miket mondtam. Nagy félelmeim voltak, és ezek a félelmeim nem igazolódtak. A többség, tehát a 16 formailag elfogadható munka többsége profi munka. Ezt ki kell mondanom.

Még nagyobb meglepetés volt számomra a bírálók listája. Számomra ismeretlen nevek jelentek meg a bírálók listáján. Ez az én hibám lehet, hogy ismeretlenek. Három-négy kivételtől eltekintve nagyon alapos, nagyon szakszerű, nagyon részletes, húsz-harminc oldalas megfontolt bírálatokat kaptunk. Ez tulajdonképpen azt jelenti, ha szabad ilyeneket mondanom, hogy van az országban egy bizonyos szakmai háttér, amire a jövőben támaszkodni lehet.

Ami a tantervek jellegét illeti, tulajdonképpen úgy fogalmaztam, hogy ezek hagyományos, klasszikus tantervek, tehát lényegében nem hoztak létre valamiféle forradalmi változást és fordulatot. Utólag úgy ítélem meg, hogy szerencsénk van, mert akkora változást egyszerre létrehozni a közoktatási rendszerben, amiket mi kutatók - én is például - szeretnénk, félek, hogy nem lehet.

Tehát az egyes tantárgyak vagy területek tartalmi a szokásos, úgy nevezem, hogy tartalomorientált módon működnek, de minden egyes tantervben többé-kevésbé beépítve, vagy csak felsorolva szerepelnek az új megoldási előírások a NAT-ból és az oktatáspolitikai meg a kutatás sokat hangoztatott igényeiből. Úgy fogalmaznék, hogy tulajdonképpen ezek a tantervek kinyitották a kaput, vagy a kapukat. Ami ezekben a tantervekben újként megjelenik, arra építve most már majd egyre inkább fokozatosan lehet dolgozni és

fejleszteni, tehát lehetőséget ad arra, hogy a képesség- és készségfejlesztésben mindaz, amit évtizedek óta mondunk, előmozdítható legyen. Ismétlem, hogy kinyitották a kaput, de elefántként nem mentek be a porcelánboltba. Ez az egésznek a lényege. *(Dr. Brezsnay László belép az ülésterembe.)*

Ha valami kérdés van, természetesen megpróbálok válaszolni a bizottság nevében.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném még megadni a lehetőséget Karlovitz Jánosnak, hogy szóljon, aki az OKNT felhatalmazásával és felkérésére vett részt ebben a bizottságban. A másik két kolléga, Barlai Róbert és Nahalka István nincs jelen. Megkérdezem, hogy van-e valami kiegészítéssel.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Egészen röviden volna, egyetértve a választott szóvivőnk előterjesztésével. Én nagyon boldog voltam, hogy ennyi jó kerettantervet sikerült a kollégáknak megcsinálniuk, mert ezáltal ellensúlyozzuk a NAT úgynevezett gyengéit, amelyekről itt beszélgettünk, és elmondtuk. Ma is tartom azt a véleményemet, hogy ezt még lehetett volna érlelni, ám a kerettanterveket kiszélesítették, tartalmilag értékelték, tehát megfelelő tartalmat, értéket, konkrétságot vittek be a folyamatba. Ez az egyik mondanivalóm.

A másik az összefogás. Nagyon örülök annak, örömdolog az, hogy itt az iskolák, a pedagógusok, a tankönyvkiadók, a tantervi szakemberek képesek voltak összefogni, és bizony meg kell mondani, hogy a tankönyvkiadók kivették ebből a részüket. Nekem az az üzenetem mindenki felé, a Tanács felé és más felé is, hogy ne féljete a tankönyvkiadóktól, mert nem rossz emberek azok, jót akarnak, jól léptek be a folyamatba, tartalmat adnak, eszközt adnak. Egy kicsi előítélet van azért a tankönyvkiadók kálzásszében, éppen ezért a tankönyvkiadók egy kicsit elbújnak az iskolák mögött, hogy ne látszódjának ki, mert ha felfedezi valaki, hogy tankönyvkiadó áll mögöttük, akkor esetleg előítélete van. Nem kell ezektől tartani. Az iskolák kellő józansággal megtűrik a tankönyvkiadók üzleti érdekeit, nem dőlnek be annak, tehát nem annyira vészes a helyzet. Én jónak tartom azt, hogy a tankönyvkiadók anyagilag és szellemileg is beszálltak ebbe a folyamatba.

Végül utalnék arra, amit Friss Péter úr mondott. Én is egy kicsit tartottam, azért is szálltam be ebbe a bizottságba, mert gyanús volt a kiírás körülménye, satöbbi. Örömmel nyugtázom, hogy végig becsületes volt a pályázat lebonyolítása. Örömdolog, hogy semmiféle bunda nem volt benne. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen. Mielőtt szót adnék neked, a menetre vonatkozólag szeretnék egy javaslatot tenni. Ha egyetértene a velem, a következőt gondolom: Miután a közvetlen beavatottak megszólaltak, az első körben talán általános megjegyzéseket tegyünk - akár az eljárásra vonatkozóan -, mielőtt sorra vennénk a konkrét kerettantervekkel kapcsolatos véleményeket, hogy tisztább legyen a mezőny. Elfogadható ez a fajta tematizálás? *(Nincs ellenvetés.)* Ezt többek között az is indokolja, hogy van itt egy elég érdekes és izgalmas kérdés, ami Zsolnay tanár úr kiterjedt levelezése nyomán bontakozott ki, amelyben valamilyen álláspontot kellene elfoglalnunk.

Mielőtt az egyes kerettantervekkel kapcsolatos döntés-előkészítő beszélgetésünk megtörténne, azt szeretném kérdezni, hogy vannak-e általános megjegyzések az eljárásról, majd utána kezdenénk el a konkrétumokat. Elfogadható ez így? *(Nagy József jelentkezik.)* Parancsolj!

NAGY JÓZSEF: A bírálati szempontok átdolgozása is megtörtént, nem tudom, hogy esett-e erről szó, és abban, úgy emlékszem, ha jól emlékszem, hogy az a rendelet mellékleteként megjelenne. Tehát abban állást kell foglalnunk, hogy az átdolgozott, és általunk javasolt új bírálati szempontot elfogadja-e a bizottság. Erre valamikor sort kellene keríteni.

ELNÖK: Ez teljesen így van. Ez szerepel abban, amit én az elénk terjesztett kerettantervi rendelettel kapcsolatos vitában mondani szerettem volna.

Breznnyánszky László!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Elnézést, tisztelt Köznevelési Tanács, késtem, ezért talán olyat kérdezek, ami felmerült már.

Az egyik az lenne: mivel nem ismerem pontosan a javaslatodat, azért kérdezem, hogy az alternatív iskolák kerettantervi problémájáról külön beszélgetünk, vagy benne van a mostaniban.

ELNÖK: Ez a Zsolnay-címszó alatt fog fölmerülni.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Az elbírált kerettantervek egy része alternatív tantervként van megjelölve. Ezt előtte, utána, közben, helyette - mikor fogjuk megbeszélni?

POLINSZKY MÁRTA: Csak egy volt ilyen: a Zsolnay.

NAGY JÓZSEF: Mondjam a bizottság véleményét? *(Közbeszólások.)*

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: A humanisztikus kettőt adott be, mindkettő alternatív. Kérdezem, hogy ezt hogy fogjuk tárgyalni.

A másik pedig, hogy az előző bizottsági ülésen azt jelentette be alelnök úr, hogy a Tudományos Akadémia delegál a bizottságba. A jelenlegi listában nem látok a Tudományos Akadémia részéről delegált tagokat.

ELNÖK: A válaszom ez utóbbira az, hogy a jelenlegi bizottság egy ad hoc bizottság volt, amely egy pályázat elbírálására jött létre. Az OKNT dolga lesz, hogy amikor a kerettantervi rendeletet elfogadjuk, az ezt követő lépésben kerülhet csak sor arra, hogy felkérjük egyáltalán azokat a rendeletben megnevezett...

POLINSZKY MÁRTA: Bocsánat, meghívtuk Bazsa urat, akit a Tudományos Akadémia delegált ebbe az ad hoc bizottságba, de nem jött el.

ELNÖK: De én szeretném, ha leválasztanánk ezt a két dolgot - ezt Friss Pétertől tanultam, mert én szoktam összekeverni. Volt egyszer egy pályázat, és a minisztérium felkért, hogy ehhez hozzunk létre egy bizottságot, amely ezt elbírálja. Ez megtörtént. Ennek a felhatalmazása ezzel megszűnt.

Ugyanakkor a rendeletben szerepel egy kerettantervi bizottság... *(Nagy József: Akkreditációs bizottság!)* Igen, de az „akkreditációs” szót valahogy kihagytuk, ha jól láttam, a szövegből - funkcióját tekintve lényegében az. Ez egy állandó bizottsága az Országos Köznevelési Tanácsnak. Ez egy héttagú bizottság a rendeletervezet szerint, amelyből három tagot mi neveznénk meg, a többit nem sorolom - lehetett olvasni. Ennek a létrehozása és az ebben való döntés akkor történik, amikor ezt a kerettantervi rendeletet most ezekkel a szövegkorrekciókkal, ebben a változatban ma jóvá fogjuk hagyni. Ez része ennek a napirendnek.

Bazsa György úr így került bele. Nem tudom, hogy került, miért történt az ő jelölése előzetesen - ez nem egy kardinális kérdés, előbb értesültek róla. De, amennyiben mindaddig, amíg a rendelet megjelent, ezt a jelentkezést nem tartja a Köznevelési Tanács legitimnek, dönthetünk úgy is, hogy ezt semmisnek tekintjük, és az akadémiaát hivatalosan felkérjük, hogy jelöljön. En nem tudtam ezt nyomon követni, kiestem egy időre - mint tudjátok - ebből a folyamatból.

Ami pedig az egyes tantervekkel kapcsolatosan azt illeti, hogy az alternatívitással kapcsolatban milyen álláspontot foglaljunk el, felkértem Horn György urat, hogy ezzel kapcsolatban legyen segítségünkre, mint az alternatív iskolák jól ismert vezéralakja. Ezzel kapcsolatban kaptunk is egy egyoldalas szöveget, amit te azért nem kaptál kézhez... *(Dr. Brezsnay László: Már megvan!)* Már megvan.

Rá fogunk térni. Ez elsősorban a Zsolnay-programnál jelenik meg, de megjelenhet a humanisztikusnál is, úgyhogy amikor sor kerül rá, tárgyaljuk. Amennyiben az a javaslatod, hogy ezt egy általános szabályozási programként, külön vegyük föl, akkor erről is lehet beszélni, és ebben az esetben - akár az egyebek között, akár önálló napirendi pontként - szívesen megszavaztatom, hogy ez per tangens kerüljön tárgyalásra a konkrét, benyújtott kerettanterv kapcsán, vagy pedig egy általános szabályozásra kerüljön sor. Nem akarok elébe vágni annak, hogy ismertetem azt a beszélgetést, amit ezzel kapcsolatban Horn Györggyel folytattunk, mert majd inkább őt kérem meg, hogy az álláspontját ezzel kapcsolatban fejtsse ki.

Most Nagy József keze van a levegőben...

NAGY JÓZSEF: Szeretném mondani a bizottság állásfoglalását. Önmagunk számára azt mondtuk, hogy mi most nem foglalkozunk az alternatív tantervekkel. Ha „alternatív” szó van ráírva a címben vagy valami, attól mi eltekintünk, és megvizsgáljuk, eltér-e a törvényektől stb., stb. Ha eltér, nem foglalkozunk vele. Ha nem tér el, akkor vagy elutasítjuk, vagy kihirdetésre javasoljuk, vagy jóváhagyásra javasoljuk. Tehát mi nem foglalkoztunk ezzel. Elvileg vita volt az ügyről, és bizonyos értelmezések megszülettek, de én ezzel nem szeretném önöket untatni. Itt most alternatív tantervek - sem az egyik, sem a másik - nem fordulnak elő. Amit most vitatunk, abban nincs ilyen.

ELNÖK: Szeretnék utalni Friss Péter előzetes megjegyzéseire, amelyeket a Zsolnay tanár úrral folytatott levelezés egyik mondataként leírt, nevezetesen, hogy amennyiben alternatív tantervként definiálja, akkor nem tartozik a pályázat hatáskörébe.

NAGY JÓZSEF: Azt külön ide kell hozni, és külön kell vele foglalkozni.

ELNÖK: Nem tudom, ebbe a párbeszédbe hogy dőlt el, de mindenképpen úgy, hogy Zsolnay-tantervek vannak, ÉKP-s és két E-s tantervek vannak, tehát ez nem alternatívként került elbírálásra ennél az ad hoc bizottságnál a pályázat keretében.

Báthory Zoltán keze volt a levegőben.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Azt szeretném javasolni, hogy legyen egy általános vita is.

ELNÖK: Én erre tettem javaslatot.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Mielőtt egyenként végigvesszük - ha jól értem...

ELNÖK: Erre szólt a javaslatom, és erre bólintás...

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ha így lenne, akkor kérnék szót.

ELNÖK: Erre bólintás volt a válasz - ha jól láttam -, de ha akarjátok, meg is szavaztatom, hogy legyen az elején egy általános vita, és utána menjünk a részletekbe. Aki ezzel a megosztással egyetért, tegye fel a kezét! *(Szavazás.)* Van-e ellenszavazat? *(Nincs jelzés.)* Volt-e tartózkodás? *(Nem.)* Az egyetértés egyhangú.

Az általános vitát megnyitom, és ez ügyben jelentkezett Trencsényi, Báthory.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Az általános vita és ennek a napirendnek az ütemezése között szeretném tolmácsolni Zsolnay József tegnapi estjei telefonját - pláne, mert emlegettük és idézzük őt, hogy ha akarom, alternatív, ha akarom, nem alternatív. Már-már paradigmátikus tréfa lesz belőle. Zsolnay József tegnapi este nekem azt állította - nincs okom a szavahihetőségében kételkedni ezúttal... *(Derűltség.)*

ELNÖK: Bocsánatot kérek! Az „ezúttal”-t szeretném világossá tenni: ennek nem az az értelme, hogy más esetben viszont van... *(Közbeszólások.)*

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Rátok bízom. Ez az időhatározó írói munkásságom része volt.

Azt állította tehát, hogy március 1-jén leszállította az értékörző tanterv javított változatát, tehát sérelmezi, és diszkriminációnak tekinti - én most csak tolmács vagyok, azért bátorkodtam szót kérni -, ha az ő tantervéről ma nem születik döntés.

ELNÖK: Kérem Polinszky Mártát, reagáljon erre.

POLINSZKY MÁRTA: Ő valóban leszállította a megadott határidőre a tantervet, de - mint ahogy Friss Péter úr is említette - a módosított tanterveket visszajuttattuk a szakértőknek, hogy a módosításokat végrehajtották-e. Ekkor jött a posta... A szakértői vélemények a bizottság ülésére nem érkeztek meg, ezért nem tudta a bizottság tárgyalni, mert nem volt előttük az a szakértői vélemény, amely azt mondta volna, hogy a javításokat elfogadták vagy nem fogadták el. Ennyi. Tényleg a posta volt, ami miatt a Köznevelési Tanács sem tudta tárgyalni a dolgot.

ELNÖK: Akkor ezt szabad úgy értelmezni, hogy ez a dolog érdemi elbírálásán nem változtat, csak annyit, hogy a következő alkalommal kerülsz a döntésre. *(Polinszky Márta: Így van.)* Ez egy vis maior, amiről a posta tehet - vagy isten tudja, de semmiképpen sem mi. Ezek után akkor...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Kérem, hogy - tekintve a pályázó mégiscsak tantervfejlesztésben kiemelkedő személyiségét és életútját - az erről szóló tájékoztatást ne egyszerűen egy szabványlevélben kapja meg, hanem kerítsen alkalmat rá az Országos Köznevelési Tanács, hogy súlyához méltóan reflektálja ezt a konfliktust.

ELNÖK: Én akkor Polinszky Mártát szeretném megkérni, aki lebonyolította ennek az egésznek az ügyvitelét, hogy értesítse Zsolnay tanár urat arról, hogy ez itt szóba került. Kérhetem?

POLINSZKY MÁRTA: Ő ezt tudja.

ELNÖK: Ez egy egyszerű levél, de ez itt szóba került - *(Polinszky Márta: Jó.)* -, és szó sincs diszkriminációról, ezt az Országos Köznevelési Tanács nem így értékeli, ha jól látom.

(Dr. Karlovitz János felé:) Parancsolj, neked van még valami mondanivalód.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Csak egy mondat. Az előbb határoztunk arról, hogy előbb az elvi dolgot fogjuk megtárgyalni. Azt szeretném kérni, hogy a saját határozatunkat ne szegjük már meg rögtön.

ELNÖK: Egy adminisztrációs kérdésről volt szó, hogy van-e miről tárgyalnunk Zsolnay-ügyben, mert ha nem érkezett meg, akkor nincs miről. Ennek a bejelentésnek szerintem helye volt. Le is zárhatjuk.

Kezdhetjük az érdemi beszélgetést. Báthory tanár úré a szó.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Tisztelt Köznevelési Tanács! Tulajdonképpen csodálkozom azokon, akik csodálkoznak, hogy ennyi tanterv jött be. Felhívnam a szíves figyelmeteket arra, hogy 1993 óta, tehát a közoktatási törvény előkészítése óta e hazában a tantervkészítés központi monopóliuma megszűnt. Korábban is készültek már természetesen alternatív tantervek - erre majd még visszatérnék -, de akkor indult el az a folyamat, hogy minden iskolának individuális tanterve, helyi tanterve kell, hogy legyen, és ez lesz segítségül. A központ többféle tantervet ad ki.

Ha jól emlékszem, a NAT 1989-ben indult, a tantervek államtalanítását pedig az 1993. évi törvény mondta ki. A tantervfejlesztés tehát, ha akarom tizenegy éve, ha akarom tizennégy éve a magyar pedagógus közgondolkodásrésze. Megdőlt az a dogma, hogy csak a központi oktatási szakértők vagy kutatók tudnak tantervet írni. Kiderült, hogy pedagógusok is tudnak értelmes tanterveket írni, és erre hol biztatást kaptak, hol pedig elvették a kedvüket az élettől is.

Én azon csodálkozom, hogy ilyen kevés jött be, ez a 16, és ezen belül is egyesek külön akarják választani számomra teljesen érthetetlen módon az úgynevezett alternatívokat és nem alternatívokat. Egy ilyen megkülönböztetés ellen szeretnék tisztelettel tiltakozni. Ennek akkor volt értelme, amikor volt egy központi tanterv, és ahhoz képest voltak alternatívok, de ez a fogalom teljesen megváltozott az eltelt időben. Ezt a megváltozott fogalmat szerintem figyelembe kellene venni, amikor ma döntünk ezekről az egyeseknek egzisztenciális kérdésekről.

Egy kicsit belenézve a tantervekbe, amint az várható volt, hogy úgy mondjam, gondolni lehetett arra, hogy ha a Nemzeti Alaptanterv képességfejlesztés-túlsúlyos, és tartalom szempontjából hiányos, akkor a kerettanterveknek tartalomtúlsúlyosnak kell lenniük, miközben nem veszíthetik el a képességfejlesztési szempontot. Én abból indultam ki, hogy van egy Nemzeti Alaptanterv, amelyben nem találjuk meg a történelmi eseményeket, a szerzőket és az eszközöket. Ugye ez volt az elképzelés? De ennek a tartalomnak úgy kell megjelennie, hogy ne szüntesse meg a képességfejlesztést. Tehát hogy úgy mondjam, a két paradigma azért elég közel kerül egymáshoz, ha a NAT-ot és a kerettanterveket is nézem.

A tankönyvkiadóknak teljes tisztelem, de azért azt kell megállapítanom, hogy inkább a tartalomtúlsúlyos paradigmához sorolhatók, mint azok, amelyeket alternatívának jelölünk most, mert hiszen azok valamikor éppen azért voltak alternatívok, mert többnyire fejlesztésközpontúak voltak.

Ebben a vonatkozásban én Trencsényi László leírt véleményével értek egyet, tehát tulajdonképpen nem is az én eredeti gondolatom, hanem Laci leveléből származik, ahol leírja ezt a hosszú tartalomfejlesztési folyamatot. Tehát ne nagyon lepődjünk meg, hanem inkább örüljünk annak, hogy ... *(Nagy József: Örülünk.)* Elég fontos választóvíz, hogy hogyan ítéljük meg a dolgot.

A következő az értékelés szempontjai. Az értékelés szempontjai nyilvánvalóan kiforratlanok. Ezeket még sokat kell gondolkodni, sokat kell változtatni. Ha elfogadjuk ezt a tartalomtúlsúlyos, képességtúlsúlyos terminológiát, vagy semmi ilyesmi terminológiához nem ragaszkodnánk, akkor ez azért ad egy orientációt az értékeléshez, és ennek alapján meg lehet mondani azt, hogy mi tölti be egy kerettanterv funkcióját, mi az, ami nem tölti be, és ennek alapján lehet elutasítani.

Miközben örülök, hogy legalább 16 van, azt azért nem értem, hogy csak formai alapon utasítottatok el, ha jól értem, tehát nem tartalmi alapon. *(Polinszky Márta:*

Tartalmilag is.) Tartalmi alapon nem történt elutasítás? (Közbeszólás: De. - Polinszky Márta: De, történt.)

ELNÖK: Nézd meg a táblázatot!(Közbeszólás: Van egy táblázat.)

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Igen, tudom. Jó, akkor visszavontam.

Mivel az értékelési szempont kiforratlan, és mivel nem tudunk valószínűleg megegyezni az alternatív fogalom kellő használatában, javasolnám, hogy hagyjuk el a megkülönböztetést a jóváhagyás és a kihirdetés között. Tulajdonképpen ennek nincs semmilyen értelme. Bízunk a piacon, a versenyre a jóváhagyott kerettanterveket, és ne próbáljuk a jóváhagyottak között még jóváhagyottabbakat kreálni. Ha egyszer jóváhagy a bizottság egy tantervet, a szerző ígéretet tesz, hogy kijavítja, majd kijavítja, és ellenőrzik, ahogy Friss Péter elmondta nekünk, akkor hagyjuk jóvá, ha nincs valami törvényi ok - biztos megint azt mondják, hogy a törvényben így van, remélem, hogy nincs így -, akkor legyenek jóváhagyottak és nem jóváhagyottak, és a jóváhagyottak között ne emeljünk a négyzetre semmi mást.

Azon, hogy Zsolnay József különböző kollégáknak leveleket ír, és kapcsolatot próbál felhozni, semmi rosszat nem látok: ez egyfajta érdekérvényesítés. Ő végül is tényleg a nyolcvanas évek elejétől kezdve foglalkozik tantervfejlesztéssel, és most abban a reményben adta be például a tanterveit, hogy azok nem lesznek minősítve alternatívnak, és így nem lesznek diszkriminálva. Tehát nem azért lesznek diszkriminálva, mert Zsolnay József, hanem azért lesznek diszkriminálva, mert állítólag alternatívok.

Nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy a kerettantervi rendszer nem alternatív és nem alternatív tantervekből áll. Különböző kerettantervek illeszkednek különböző módon a NAT-hoz. Ez a köztes szintnek, a kerettantervi szintnek az értelme, és ha ezt másképp értelmezzük, akkor módosítjuk azt az eredeti elképzelést, hogy a tartalmi szabályozás háromszintű: NAT, kerettanterv, helyi tanterv.

Ezt szerettem volna előtte elmondani. Nagyobb bizalmat a piac iránt, a verseny iránt - és, ha lehet, akkor minél kevesebb központi beavatkozást. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Horn Györgynek fogom majd megadni a szót, de előbb megkérdezem Friss Pétert, hogy Báthory Zoltánnak az a javaslata, amelyik a kihirdetés és az engedélyezés közti distinkció eltörlését illeti, törvényi akadályba ütközik-e, mert akkor erről most nem tudunk vitát nyitni.

FRISS PÉTER: A válasz röviden: igen. Mind a két fogalmat használja a törvény, sőt a kettőhöz még más-más jogkövetkezményeket is fűz. Például a benyújtó számára a kihirdetés egy nyilvános jogszabály, mindenki számára hozzáférhető, szerzői jogi következményei ilyen értelemben megszűnnek - nem a szerzői, hanem a felhasználói jogot illetően. A jóváhagyás esetében kizárólag a benyújtó az, aki annak a sorsáról a továbbiakban rendelkezik vagy rendelkezhet. Ez az egyik, ami a dolog törvényi része.

Hadd mondjak egy mondatot az alternatívhoz, mert más-már értelemben használjuk, és a pályázatnál és a bírálatnál formai megközelítésben használtuk - két megközelítésben. Egyrészt, hogy ő maga annak tekintette-e magát. Ilyen egy darab van, a Zsolnay tanár úr által benyújtott, amelyik a címében viseli ezt a jelzőt. A humanisztikus nem tételezte magát ilyen alternatívnak. A másik még egyszerűbb, ha úgy tetszik, formai megközelítés: azt vizsgáltuk meg, amire Nagy József tanár úr már utalt, hogy a törvény 131. §-ában leírt eltérési lehetőségek a törvénytől, illetve a NAT-tól vannak-e ebben a tantervben egyáltalán. Mert a pályázatba akkor nem fért volna bele egy tanterv, hogyha a törvénytől vagy a NAT-tól eltérő megoldásokat kínál az iskolák számára. A humanisztikusnál egyértelműen látható volt, hogy nem, az ÉKP-s tantervnél pedig mind Zsolnay tanár urat megkértem, vizsgálja meg ilyen szempontból, nézzék meg, hogy szerintük van-e ilyen, mind pedig a szakértők

megvizsgálták. A szakértők álláspontja szerint nincs ilyen, tehát ilyen értelemben - most nem pedagógiai vagy pedagógiatörténeti megközelítésben, hanem szigorúan a jogszabályból kiindulva - tulajdonképpen az alternatív nem tekinthető annak, legalábbis a pillanatnyi tudásunk szerint. *(Nagy József: Tehát most lehet dönteni róla.)* Ezt kell pontosítani, és akkor ilyen formai gátja nincs a dolog elbírálásának. Ennél az egynél van, tehát nem általában van szó alternatív vagy nem alternatív kérdésről.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tulajdonképpen csak a jogi részre kérdeztem rá. A Báthory tanár úr által fölvetett kérdés szerintem nem pusztán jogi kérdés, ennek vannak olyan pedagógiai konzekvenciái, amelyek megérnek egy vitát. Ebben az ügyben interjúvoltam meg előzetesen Horn Györgyöt, úgyhogy elnézést kérek tőled, mert Gyurinak szeretném előbb megadni a szót, aztán neked, mert talán segíthetsz.

HORN GYÖRGY: Tisztelt Tanács! Elképesztően nagy öröm számomra, hogy egzisztenciális előnyvé kezd válni az alternatív iskola. *(Derűltség.)* Szokatlan helyzet. Zsolnay József azért verekszik, hogy lehessen...

DR. KOZMA TAMÁS: Nem azért verekszik.

HORN GYÖRGY: Éppen ezt akarom mondani!

DR. KOZMA TAMÁS: Nem akar alternatív lenni, Gyuri, te akarsz alternatív lenni.

HORN GYÖRGY: Hozzászólásom előzetes bevezetése nyilván... *(Közbeszólás: Captatio benevolentiae...)*

A mondókám lényege a következő:

Egyrészt szabályozástechnikailag arról a kérdésről kell tárgyalni, hogy kerettanterv vagy állami aktus-e az akkreditációs eljárás. Ennek első fázisában általunk is vitatott módon, tehát sürgetőleg, nem megfelelő kidolgozással stb., egyéb szempontok alapján fogadtunk el egy ilyen felgyorsított menetű pályázatot, és jelen pillanatban nem a kerettantervi akkreditációról általában beszélünk, hanem egy pályázat elbírálásáról. Ebben a menetben az én megítélésem szerint normális számú ilyen kerettantervi ajánlat érkezett, és azt gondolom, hogy ha elindul ez az eljárási menet, akkor jelentősen megnövekedett mennyiségű kerettantervre lehet számítani a továbbiakban. Azaz azt gondolom - és ebben a múltkor szerintem meg is állapodtunk -, hogy ugyan nem abban az eljárásban, de hasonlóan a felsőoktatási akkreditációhoz, ez egy pontosan körülhatárolt, szabályozott akkreditációs rendszer, amelyben éppen azért, merthogy a szabályozás ilyen háromszintű szabályozássá változott, ebben a menetben ennek a köztes szabályozásnak meg kell határozni nemcsak az eljárási metódusait, hanem a tartalmi-szakmai kritériumait is.

Ezzel szemben a 131. §-ban foglalt alternatív kerettanterv nem kerettanterv, hanem tanterv. Leírástechnikailag és tartalmilag is tanterv. Ebben az esetben azt gondolom, hogy itt az egyedi eljárás szabályait kell vizsgálni, és nem egy akkreditációs technológiát. Ott a kérdés alapvetően az alternatív tantervek esetében az, hogy egyrészt jogilag megfelel-e annak, amit az alkotmány, a közoktatási törvény és más jogszabályok számára előírnak - így a kerettantervi rendeletnek az eljárási része is, a csekkől kezdve, minden mást, azt a mechanizmust teljesíti-e -, másrészt viszont a törvény szövegszerűen is más kifejezést használ. Míg a többenél egyetértési jogot gyakorol az Országos Köznevelési Tanács, a törvény a 131. §-ban azt mondja: „Abban a kérdésben, hogy az iskola alternatív iskolaként végzi-e tevékenységét, az engedélyezési eljárásban az Országos Köznevelési Tanács foglal állást.” Itt tehát arról van szó, hogy egy egyedi döntést kell a Köznevelési Tanácsnak hoznia minden egyes konkrét esetben, amelyben - ezt leírtam a javaslatomban is - a dolognak a szakmai értékelésének kell a Köznevelési Tanácshoz tartoznia. Másrészt viszont - ezt is

leírtam a javaslatomban - úgy gondolom, hogy itt a Köznevelési Tanács véleménye nem az engedem-nem engedem mezsgyéjén húzódik, hanem a vélemény szintjén. Arról van szó, hogy ha jogilag a dolog működik, akkor a Köznevelési Tanács foglaljon erről részletesen állást, és maga a pályázó legyen köteles minden szülő számára, aki ezt az intézményt választja, a program elején ezt részletesen közölni, hogy itt a törvényben foglalt legfelsőbb szakmai testületnek az az álláspontja a programról, hogy... - és akkor ott van egy szöveg. Egyrészt a szülőknek azt a jogát elvenni, hogy ők válasszanak egy egyébként jogilag érvényes intézményt, nem lenne helyénvaló. Másrészt viszont a törvény éppen azért tesz egy ilyen lehetőséget, hogy törvénytől, NAT-tól eltérhessen - és itt van az alternativitás mezsgyéje, született egy jogi definíció is, szakmailag nem éppen szerencsésen -, attól lesz egy dolog alternatív, hogy a benyújtónak módja van a törvény meghatározott paragrafusain, illetve a nemzeti alaptanterv előírásain kívüli indulásra. *(Közbeszólás.)* Nevezzük akkor pedagógiai undergroundnak - nekem mindegy, minek hívjuk, csak az a lényeg, hogy ez egy más típusú eljárás.

Azt javaslom, hogy míg az első esetben a kerettantervi akkreditációs testület pontos feladatmeghatározásával - egyetértek Báthory tanár úrral abban, hogy annak a szempontrendszernek, kritériumrendszernek többször vissza kell térnie, hogy újra és újra végig kell gondolni ezt a szabályozást... Ez a formája nem előzmény nélküli, hiszen az eltérési engedéllyel már volt egyfajta ilyen szempontrendszer kialakítása, tárgyalta már négy évvel ezelőtt az OKNT - talán öt is - első körben ezt, de az OKNT-nek a másik ügyben nem az egyedi kérdésekről kell döntenie - bár a jog azt mondja -, hanem az eljárásról és a szakmai tartalmakról, tehát a szempontrendszeréről.

Ha azt mondjuk, hogy három szakértő kevés valamiért - most az általános részről beszélünk... Én szívesen lemondanék arról a jogomról, hogy a Zsolnay-programról egyedileg szavazzak, abban a pillanatban, ha a szempontrendszerben megalkudtunk, ha az eljárásban megalkudtunk. Ez ugyanis világos, a pályázó vagy a benyújtó és a döntéshozó számára egyértelmű helyzet, és utána milyen alapon is vizsgálnám felül - ha csak nem ülök neki én magam is szakértőként újravizsgálni.

Én ezt a határt javasolnám. Nagyon egyetértek azzal, amit Trencsényi Laci leírt az előzetesben, főleg a szakértőkre vonatkozó kitételrel - a többivel is -, hogy itt a szakértői felkészítésnél formailag helyénvaló ez a harminc óra stb., de ez úgy nagyon-nagyon korai fázis. Millió ilyen dilemma van még. Ennyit szerettem volna az általános részhez.

ELNÖK: Hadházy Tibor!

DR. HADHÁZY TIBOR: Köszönöm szépen. Ez a hozzászólási szándék még akkor született, amikor Nagy József professzor úr beszámolt a bizottság tapasztalatairól, és sorolta azokat a meglepetéseket, amelyek a bizottságot vagy személy szerint őt is érték e munka során. Azóta más meglepetésekről is hallottunk, és én is mondok egyet. Ne lepődjünk meg azon, hogy olyan szakértői vélemények születtek, mint amelyekről professzor úr beszámolt, mert azért volt előzménye ennek a munkának. Igaz, hogy a tantervkészítés mint állami monopólium megszűnt, és ez azt is jelentette, hogy sokan készítettek tanterveket, sokan pedig felkészítették e tantervi bírálatra, a korábbi tantervi bizottság bábáskodása mellett *(Nagy József: Mi is kiképeztünk egy csomó embert.)* egy meglehetősen szakszerű, több napot igénybe vevő felkészítéssorozat ezek szerint eredményesen biztosít egy olyan gárdát, amely gárda alkalmas a tantervi bírálatokra.

Mindezt csak azért mondtam el, mert biztos, hogy jólesne azoknak a kollégáinknak, akik most is bíráltak, hogy ha a kommunikációban vagy emlékeztetőben ez a vélemény egy sorban megjelenne, hogy igényes, megalapozott szakértői bírálatok voltak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hoffmann Rózsa, Szenes György majd Brezsnay László következik.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Most lehet hozzászólni a rendelethez is? Ez nem volt számomra világos, bocsánat. Egy külön napirendi pont lesz, vagy az általános részbe belefűzhetem a mondandómat?

ELNÖK: Ha már kérdezed, én azt javaslom, hogy az általános részhez vegyük hozzá, lévén, hogy egyrészt ez a szöveg 99 százalékban ismert volt. A függelék nem volt ismert, mert a függelék, vagy melléklet tartalmazza, hogy mely tanterveket hirdeti ki ez rendelet, de amennyiben még ehhez van korrekciós javaslatod vagy véleményed, akkor szerintem ebben az általános részben vitassuk meg.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Köszönöm szépen. Nemcsak ahhoz szeretnék szólni, hanem egyéb általános észrevételem is van. Akkor ezzel kezdem. Ahogy gyorsan átfutottam ezt a rendeletervezetet, azt hiszem, hogy most már tükröz szinte minden olyan megegyezést, ami a korábbiakban az OKNT-n belül megtörtént.

Egyetlen dolgot hiányolok belőle, és emlékezetem szerint ezért is többen érveltünk, azt tudniillik hogy, derüljön ki ebből a rendeletről is az a törvényi szándék, illetve a NAT-ban megfogalmazott szándék, hogy az iskolák készíthetnek saját maguk számára is helyi tanterveket, nem kötelesek a kihirdetett kerettantervek egyikét vagy másikat alkalmazni. Ez a rendeletszöveg nem ezt sugallja. Tehát ennek a félmondatnak valahol benne kellene lennie, ugyanis az, hogy az egyes paragrafus megmondja, hogy milyen intézmények a helyi tantervük elkészítéséhez... és a mondat vége úgy van, hogy jóváhagyott kerettanterveket alkalmazhatják. Ez ugyan nem azt írja, hogy csak ezeket alkalmazzák, de mégis olyan üzenete van, hogy csak ezeket alkalmazhatják. Tehát azt a pluszmondatot, bekezdést szeretném kérni, ami biztatja őket, hogy továbbra is a rendeletbe is átviszi azt a lehetőséget, hogy az iskolák saját maguk számára is alkothassanak kerettanterveket, hiszen a törvény és a NAT is ezt mondja. *(Közbeszólásra:)* Helyi tantervet. Igen. Egyébként azt hiszem, hogy ez a rendelet most már minden vonatkozásban elfogadható.

Most én is Horn György álláspontját szeretném erősíteni. Az, hogy alternatív meg nem alternatív, azt hiszem, hogy eldöntött dolog. Az én felfogásomban vagy olvasatomban két kritériuma lehet az alternatív kerettantervnek, vagy éppen tantervnek. Az egyik az, amit Gyuri is elmondott, hogy ha a törvényt vagy NAT-ot felülírja, korlátozza, tehát nem mindenben felel meg. A másik ilyen lehet például, hogy 13 vagy 15 évig tart, vagy bármilyen hajmeresztő példát is mondhatok.

A másik ilyen kritérium pedig, és erről is beszéltünk, amikor a kerettanterv alkotója azt mondja, hogy ezt csak kifejezetten erre a pedagógiai rendszerre képzett pedagógusok tudják alkalmazni. Ez is egy kritérium. Bármelyik megléte - vagy együttes, vagy külön-külön lévő megléte - a felfogásom szerint alternatív tantervet jelent, mert hiszen ha mondjuk a második eset áll fenn, akkor az azt jelenti, hogy az országos pedagógusképző intézményeinkben alapdiplomát szerzett pedagógusok e szerint még nem tudnak dolgozni, csak akkor, ha külön elvégeznek egy egyéves, kétéves vagy akárhány éves képzést. Tehát jó lenne ezt valahogy sugalmazni, vagy a magunk számára is tisztázni, ha valóban így értjük. Ha a Zsolnay-program feltétele az, hogy Zsolnay-féle továbbképzésben vegyen részt, akkor az szerintem alternatív program, és nem azért, mert a törvénytől eltér, hanem mert bárki nem képes csinálni. A Waldorf pedig azért alternatív, mert az 13 évig tart, és egyéb eltérések is vannak. Ezt én így látom.

Nem tudom megállni, hogy azért...

ELNÖK: Azt szeretném kérni, hogy álljunk meg most itt, és próbáljunk ennek a végére pontot tenni, mert most egy nagyon világos megfogalmazással szolgáltál. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Jó.)* Érdeemes volna nem majd emlékezetből visszaidézni, mert most

mindenki tudja, hogy mit mondtál. *(Derültség.)* Nem úgy értem, hogy később már összezavarodnánk, de ez most friss, és ezzel pontot tehetnénk annak a végére.

Az volt a kérésem éppen az adott törvényi helyre hivatkozva, hogy ha egyszer az OKNT hatáskörébe tartozik azt véleményezni, hogy valami alternatív kerettantervnek vagy alternatív tantervnek minősül-e vagy sem, akkor az OKNT-nek ehhez valamiféle szakmai etalonnal, kritériumrendszerrel kell rendelkeznie. Azért fordultam Horn Gyurihoz, hogy tud-e ilyesmivel szolgálni. Erre született az a válasz, hogy ne akarjunk ilyen általános etalonokat létrehozni, hanem minden egyes esetben döntsük el, hogy a törvényi szabályozásnak megfelelően a 131. paragrafus értelmében eltér-e attól, amitől való eltérés mentén valami alternatív vagy sem. Ehhez képest tovább szűkítetted a kört a mostani felszólalásoddal, amennyiben azt mondtad, hogy az egyik kritérium az, hogy valamely rendszer, iskola csak akkor alkalmazhatja az adott tantervet, ha arra való felkészítésben az alkalmazó pedagógusok részt vettek. Ezt a kerettanterv szerzője előírhatja. Ez nem vonatkozik minden kihirdetett kerettantervre. Volt a másik, amely lényegében arról szólt, ha akár óraszámban, akár - *(Dr. Hoffmann Rózsa: Követelményrendszerben.)* - követelményrendszerben eltér attól, amit a törvény előír.

Nagyon kérem, hogy ehhez a kérdéshez szóljunk hozzá, és a végén szülessen erre vonatkozóan valami álláspont, vagy az, hogy későbbre halasztjuk a döntést, vagy az, hogy hozunk egy ilyet, elfogadjuk, amit Rózsa mond, de próbáljuk ezt lezárni.

(Dr. Szenes György felé:) Brezsnjányszky is ezzel kezdte, úgyhogy hadd adjam most meg neki a szót.

DR. SZENES GYÖRGY: Nem ehhez szerettem volna hozzászólni, általánosakat szerettem volna mondani.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ne felejtsd el, hogy nekem még van mondanivalóm.

ELNÖK: Így van. Brezsnjányszky László! *(Dr. Brezsnjányszky László: Csak ehhez?)* Csak az alternativitáshoz.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Tisztelt Köznevelési Tanács! Azért vettem fel ezt a problémát, mert úgy gondolom, hogy itt valóban lényeges változások vannak. Sok tekintetben egyetértek Báthory Zoltán és Horn György felvetésével is. Megtehetjük azt, hogy kritériumokat fogunk felállítani. Ezzel tulajdonképpen próbálkoztunk már a korábbi vitákban, a Waldorf körüli vitában is ugyanez volt a probléma.

Az én gondom az, hogy az ad hoc bizottság négyes számú melléklete nagyon szépen kigyűjtötte, hogy a törvény mit mond az alternatív iskolákról. Nem tudom, hogy mi megváltoztatni javasoljuk a törvényhelyet, vagy pedig elvi szabályokat készítünk. Ez nem mindegy.

A probléma pontosan ott van, és én ebből a szempontból úgy gondolom, hogy tényleg nem lehet csodálkozni - az annak idején való vitában fel is merült ez, nyilván szerény fogalmazásomban -, hogy a kerettantervek és a helyi tantervek közelebb fognak kerülni egymáshoz, mintegy egymásba csúszva, és ebből adódóan nagyon sok kerettanterv kerül az OKNT elé. Ezt annak idején az OKNT nem túl nagy lelkesedéssel és egyben kétkedéssel is fogadta. Ez most megtörténik, megtörtént, és meg fog történni.

Az alternatív probléma ebben a kérdésben azért súlyozott, mert természetesen nem megkülönböztetésről van szó. Egyébként bocsánatot kérek, Bandi nincs itt, de az ő definíciója, amivel én teljesen egyetértek bizonyos szempontból, hogy az az alternatív iskola, amelyik önmagát annak vallja, de a törvény nem erről szól. A törvény, a 131. § (2) bekezdés arról szól, hogy eltérhet az e törvényben meghatározottaktól, a (3) bekezdésben pedig az van, hogy amelyik nem hagyományos pedagógiai módszerekkel végzi a nevelési és oktatási munkáját. Semmi tantervről, semmi kerettantervről nincs szó, hanem

módszerekről van szó, a módszerekről viszont nem szól a törvény, tehát gumifogalommal lett a törvényen belül is. *(Közbeszólásra:)* A hagyományosnál nem. Ez polarizált, és ebben megint helyt adunk Báthory Zoltán hozzászólásának, hogy tulajdonképpen az államtalanított, és tulajdonképpen a teljes egészében helyi tantervekre szétparcellázott rendszerben nincs viszonyítási pont, azon kívül, amit korábban Horn György mondott, hogy az az alternatív, aki azt mondja, hogy alternatív. Ha alkalmasint a Humanisztikus azt mondja, hogy ő alternatív, akkor alternatív.

Ezért javaslom, hogy ne egyszerűen házi szabályokban gondolkodjunk, hanem próbáljuk meg azt mondani, ami valószínűleg a tényleges megoldás, hogy az alternatív iskola, mint kifejezés a magyar iskolarendszerben a kilencvenes években és a kétezres években kiüresedett. Egyszerűen marketing fogalommal lett, mert nincs mihez képest lényegesen különböznie, ha a törvényt komolyan akarjuk venni, csak olyan dolgokban, amelyekre az egyes tanárnak és az egyes iskolának ugyanaz a joga, mint bármelyiknek. A módszertani szabadság mindenkit megillet - ha jól értem a magyar közoktatást.

Ebből valóban az következik, hogy vagy javasoljuk, hogy a 131. § valamilyen módon kerüljön módosításra, vagy kerüljön ki a törvényből, vagy pedig találjuk ki, hogy alkalmazható ez a kerettantervek világára.

Visszatérve az összecsúszásra: pontosan itt mutatkozik meg, hogy egy iskola beadja a saját tantervét kerettantervi szándékként. Egy másik iskola átírja a saját tantervét, és kerettantervnek nevezi. És így tovább. És hogy ezek alternatívok vannak, vagy egykori alternatívok, az tulajdonképpen az akkreditálás azt jelenti, hogy ezeket a programokat központi legitimációra emeljük, tehát oda, ahová az OM a sajátját és a többit. Szerintem nem kirekesztésről van szó, egyszerűen a diverzifikáció miatt ma ez összecsúszott, és gyakorlatilag elveszítette minden tekintetben a megkülönböztető jelzőjét. Ezt végig kell gondolni, mind a finanszírozást tekintve, mind fenntartói, mind egyéb ügyekben, tehát nemcsak erre az egy paragrafusra igaz.

ELNÖK: Köszönöm. A sorrend: Nagy József, Dobos Krisztina, Trencsényi László és még egyszer Báthory.

NAGY JÓZSEF: Én úgy látom, hogy ami a rendeletben van, ugyan nem teljesen világos és egyértelmű, de én azt nem változtatnám meg. A következőket mondom.

Létezik-e, létezhet-e olyan, hogy a NAT-tól, a törvénytől valamilyen tanterv eltér, és azt engedélyezzük? Létezhet ilyen? Létezhet. Tehát a törvénytől és a NAT-tól eltér. Ez az egyik. Ezt megengedjük, ez egy típus mindjárt.

De e mellett ennek sajátos módszereket és egyebeket is fel kell mutatnia, különben mi a fenéért térne el a tervtől. Ilyenek lehetnek, és ezt szerintem külön kell engedélyeztetni.

Van egy másik, és ebben Zolinak igaza van, hogy kétféle van. Vannak ilyenek, amelyek eltérnek a törvénytől, és azt külön kell engedélyezni, és vannak olyanok, amelyek nem térnek el a törvénytől, nem kell külön engedélyezni, hanem ez a bizonyos akkreditációs bizottság kerettantervként idehozza, és itt állást foglalunk. De ennek két változata lehet a rendelet szerint. Csak az a különbség, hogy az egyik esetben a miniszter kihirdeti, és gondoskodik arról, hogy hozzáférhető legyen könyv alakban vagy interneten, vagy ahogy akarja, a másikat jóváhagyja, és tovább nem foglalkozik vele. Még van itt egy pont, amiben különbözik a kihirdetett és a másik kettő. A kettő azonos abból a szempontból, hogy az alternatív is csak akkor működhet más iskolában, ha egyértelműen vállalja mindazokat a feltételeket, amelyek működtetik az adott rendszert. A Waldorfba nem lehet belépni, csak akkor, hogyha azokat a rendszereket stb., stb.

Nemcsak az alternatív sajátja ez, hanem a jóváhagyottnak is. Ha egyszer jóváhagyták, és az egy különleges rendszer, mint a Zsolnay, azt nem lehet minden további nélkül fölvenni és alkalmazni, anélkül, hogy azokkal az ismeretekkel, azokkal az eszközökkel és feltételekkel rendelkezne. Akkor milyen alapon?

Vannak tehát olyan rendszerek, amelyek bárki által szabadon nem választhatók, hanem csak a benyújtó feltételei szerint működhetnek, és a benyújtó gondoskodik a hozzáférésről is. Ebből a szempontból az alternatív, meg a jóváhagyott hasonló. Mindkettő több iskolában is működhet, nemcsak egyben - ahogy egy kicsit félreérthető volt a mondatod. Az alternatív is terjedhet, de mindig csak a rendszer feltételeinek megfelelően, a jóváhagyott is terjedhet - mint ahogy a Zsolnay terjed is, és sok iskolában van -, de csak az ő feltételeinek megfelelően.

A kihirdetettnél nincs ilyen feltétel. A kihirdetettet bárki, minden kikötés nélkül előveheti, használhatja. Sőt!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nincs továbbképzés? Eszközök? Csodálkozom.

NAGY JÓZSEF: Az egyiknek ilyen van, a másiknak amolyan van.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Akkor miért mondd, hogy nincsenek sajátos feltételei a kihirdetettnek.

NAGY JÓZSEF: Nincsenek.

DR. SZENES GYÖRGY: Jogilag semmi.

NAGY JÓZSEF: Jogilag semmi sajátos feltétel nincs. Pláne, hogyha ő csinálhat hozzá saját helyi tantervet, akkor a saját feltételeit fogja érvényesíteni és kielégíteni. *(Zaj.)*

ELNÖK: Az általános morgásból arra következtetek, hogy - mint mindig - rám vár az a kellemetlen feladat, hogy Nagy Jóskát arra kérjem, tömörítsem.

NAGY JÓZSEF: Még egy mondatom lett volna, de majd máskor elmondom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A következő hozzászóló Dobos Krisztina volt.

DR. DOBOS KRISZTINA: Én megpróbáltam összefoglalni, mert több dimenzióról beszélünk egyszerre, és több minden keveredik. Hogy alternatív vagy nem alternatív, beadja valaki, és mi mondjuk meg, hogy alternatív vagy nem, mert ez van a törvényben. *(Közbeszólások.)* Ő mondja magáról, de ezek után mi azt mondjuk, hogy igen, eldöntjük igen vagy nem, és utána azt mondjuk, hogy alternatív. Nincs más lehetőség. Illetve van még egy lehetőség: valaki beadja, és mi azt mondjuk, hogy nem felel meg csak az alternatív kritériumnak, és rásütjük a bélyeget, hogy ő alternatív - és ezt szándékosan mondtam -, és eldöntheti, ezek után hajlandó-e velünk tárgyalni vagy nem. De nincs más lehetőség. De ez az alternativitás kérdése.

A jóváhagyás szerintem ugyanabban a menetben mehet. Hogyha eldöntöttük ugyanis, hogy ő alternatív - 131. § -, utána beadhatja kerettantervi jóváhagyásra, és a menete miatt lenne más, mint a másiknak, miközben figyelembe vesszük az ő feltételrendszerét. Én hozzáteszem, azt gondolom, hogy nemcsak az alternatív kerettantervhez írhat valaki feltételrendszert. Tehet ajánlásokat - én vártam is, hogy van -, hogy az általa létrehozott valamilyen tantervet elsősorban azoknak az iskoláknak ajánlja, ahol így és így gondolkodnak. Ez ajánlás, nem kötelező. Azt gondolom, hogy ezt lehetne csinálni, és ehhez nem kellene újabb procedúrát kitalálni az alternatívra, hiszen neki ugyanúgy meg kell felelni bizonyos követelményeknek, a tantervi követelményeknek - csak előtte el kell dönteni, hogy ő alternatív.

A harmadik kérdés az, hogy a jóváhagyás és a kihirdethetőség. Azt gondolom, ha valaki azt kérte, hogy őt kihirdessék, akkor nem lehet mást csinálni vele. *(Közbeszólások.)*

Nem így van? Ő nem kér semmit? Nem ő kéri, hogy jóváhagyják vagy kihirdessék? A miniszter döntheti el? Ez akkor kérdésem lenne.

HORN GYÖRGY: Ha valaki azt kéri, hogy ne hirdessék ki, azt nem lehet kihirdetni.

DR. DOBOS KRISZTINA: Így van. Csak azért mondom, hogy az ő saját kérése alapján lehet csak megcsinálni. Nem mondhatunk mást a miniszternek, mint amit ő kért.

Az utolsó problémám: nagyon jó, hogy különböző tantervek születtek, és nagyon érdekes dolog, hogy a művészeti, meg a speciális nevelési igényű iskoláknál jobban megjelentek, de összesen egy darab általános gimnáziumi tanterv van, és két általános iskolai tanterv. Ez jó, hogy elindult, de újabbakat kell várni. Nehogy azt higgyük, hogy ezzel készen vagyunk. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Péter egy mondatban szeretne szólni.

FRISS PÉTER: Az alternatívnál nem a 131. § (3) bekezdése az irányadó, hogy mit kell vizsgálni, hanem az első, amelyik tételesen felsorolja, hogy miben lehet eltérés, és ezt kell vizsgálni az alternativitás szempontjából a törvény oldaláról.

Még egyszer szólnék a másikról, a kihirdetésről és a benyújtásról. Nem arról szól a jogszabály, hogy aki kihirdetni kéri, azt ki kell hirdetni, hanem arról, hogy a miniszter kihirdetheti a benyújtó hozzájárulásával. Tehát itt a kezdeményezés lényegében a miniszter joga, vagyis ha olyannak ítéli meg, hogy azt szeretné kihirdetni, akkor ehhez kéri a benyújtó hozzájárulását. Így van a törvényben, hogy kihirdetheti a hozzájárulással.

A harmadik ilyen, amire szeretném felhívni a figyelmet, hogy ha a kerettanterv kihirdetésére nem kerül sor - írja a törvény -, az csak a benyújtó hozzájárulásával alkalmazható. Itt van lehetősége nyilván annak, hogy ha a benyújtó egyéb feltételeket is előír a hozzájáruláshoz, akkor eldönti, hogy e feltételeknek megfelel-e az, aki tőle kéri az alkalmazást.

ELNÖK: Köszönöm a kiegészítést. Trencsényi László!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Rózsa kritériumaiban megjelent az a dolog, hogy alternatív a sajátos pedagógusképzettséget igénylő. Ezzel a gondolattal azért bánnék óvatosan, mert a Nemzeti Alaptanterv része - nem szoktuk emlegetni, de legjobb tudomásom szerint a rendeletnek organikus része - a mögötte lévő értelmező kiegészítés. Ennek megfelelően az oktatási program is a NAT-rendelet része, a NAT-rendelet által alkalmazott kifejezés, és az oktatási program valóságának egyik feltétele, hogy van-e saját továbbképzése. Abban a pillanatban, hogy igényel-e sajátos ráképzést vagy nem igényel sajátos képzést, ez más akusztikát kap, ezért vagyok ezzel egy picit óvatos.

Fontosabb az a gondolat, amit mondanék, hogy a valóság egészen más utat produkált, mint amiről itt beszélünk. Azt a megoldást produkálta, hogy a Zsolnay királyi úton benyújtott tantervére valamelyik szakértő azt mondta, hogy mákos, hozzáteszem, örömmel látom, hogy a legitimé váló szempontokban nem szereplő kritérium alapján, tudniillik a tudománytalan életkori sajátosság is jogszerűtlen, mert meghatározhatatlan. Annak idején kifogásoltam, hál' istennek az új bírálatban nincs benne, de úgy tudom, hogy valamelyik szakértő kifogásolta, hogy a Zsolnay-tanterv nem felel meg az életkori sajátosságoknak. Ettől Zsolnay megijedt, és azt mondta, hogy „Hohó! Akkor nevezzük alternatívnak, mert akkor bekerülök a kivételezettek klubjába!” Ezt a folyamatot viszont nem tartom jó folyamatnak, hogy ez menet közben vigaszágként működik - Gyuri is ettől félti a márkavédelmet. *(Horn György felé:)* Nem voltál itt, amikor az alternatív jelzőt Brezsnyánszky Laci - az én egyetértésemmel egyébként - egyszerűen marketing

kifejezésnek nevezte, mert a pluralizmus világában mindenki alternatív, ebben az értelemben az Oktatási Minisztérium tanterve által kiadott kerettanterv is alternatív a Mozaikhoz képest. Ezzel értek egyet. Erről majd máshogy vitatkozunk, mert ez nem egy praktikus vita, hanem teoretikus, de hogy vigaszágként működjön, ha nem jöttem be a kapun, akkor beengedtetem magam az ablakon, hogy hoppá, akkor alternatív vagyok, ezt nagyon rossz precedensnek tartanám, és ezért keresném azt a...

NAGY JÓZSEF: Elnök Úr! Elnézést kérek, de mondanék egy mondatot. A Zsolnay-tantervbe cím szerint oda van írva, hogy alternatív, tehát ő maga nevezte annak magát. *(Dr. Szabados Lajos: Most mondta el, hogy miért.)* Az egészről nincs értelme vitatkozni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Befejeztem egyébként. Azzal tényleg itt csak pikírtkedünk, hogy a nem hagyományos pedagógiai módszerek, Rudolf Steiner húszas évekbeli színrelépése hagyományosnak tekinthető a messzemenőig.

ELNÖK: A következő hozzászóló Báthory Zoltán. *(Dr. Báthory Zoltán: Még az alternativitáshoz?)* Igen. Utána, ha lehet, valahogy megpróbálok összefoglalni.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Szeretném jelezni - Friss Péternek mondom, tisztelt barátomnak -, hogy nem először történik, hogy a törvényi racionalitás és a szakmai racionalitás nem klappol. Ebben az esetben is ez van. Ahogy a nyolcvanas években alternatív volt az, ami a központilag kiadott tantervtől eltért, úgy most az az alternatív, amelyik a Nemzeti Alaptantervtől tér el. Nagyon is lehetséges, hogy ilyen tantervek, akár mint kerettantervi ruhába bújva jelentkeznek, és miért ne a szabadság hónapban.

Azok a tantervek, amelyek a NAT-ot különbözőképpen értelmezve kerettantervi címre áhítóznak, és ehhez kérnek jóváhagyást vagy kihirdetést, azok nem nevezhetők kerettantervnek, vagy nem nevezhetők alternatívnak, hiszen különbözőképpen értelmezik. Ennyire egyszerű a dolog. *(Közbeszólásra:)* Most azt mondjátok, hogy igen. *(Polinszky Márta: Így van. - Friss Péter: Ezzel ellentétes mondatot mondtam volna?)* Akkor a Zsolnay - hogy konkrét is legyenek - nem alternatív, és el kell bírálni, mint egy kerettantervet, akármit is ír a címlapra, azért, mert azt hiszi, hogy éppen az a menő.

NAGY JÓZSEF: Pontosan az történt, azt mondtuk, hogy ez nem alternatív, tehát el fogjuk bírálni, és javasolni fogjuk jóváhagyásra. Kész. Ez az álláspontunk annak ellenére, hogy odaírta, hogy ez nem tér el a törvényektől, satöbbi.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ez az az álláspont, amit az OKNT egyelőre nem hagyott jóvá. *(Polinszky Márta: Még nem is terjesztettük ide.)* Úgy hangsúlyozzátok, mintha már egy lejátszott meccs lenne, de nem a Zsolnayról akarok beszélni.

Itt vannak az eszközök meg a továbbképzések. Már elnézést kérek, de milyen tanterv az, amelyik nem határoz meg eszközöket, és nem határoz meg speciális továbbképzéseket. *(Folyamatos zaj.)* Ez igazán egy nagyon régi tantervfogalom, és nem is értem, hogy hogyan lehet arra hivatkozni, hogy Zsolnaynak különleges továbbképzése van. Na és! Világos. A Mozaiknak nincs különleges továbbképzése? Nem fog módszertani útmutatókat adni? Nincs benne semmi tankönyv, munkafüzet? Egy modern curriculumban azért ez legalább benne van, és akkor ez nem elutasítási alap. Ez akkor a minősítő rendszer hibája - egyetértve mindezekben a kérdésekben Dobos Krisztinával és Brezsnýánszky Lászlóval.

ELNÖK: Utoljára Hoffmann Rózsának adom meg a szót, azután megpróbálok valamit megfogalmazni.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Még mindig csak az alternativitásnál tartunk?

ELNÖK: Igen. Visszaadtam a szót, mert tudom, hogy te félbe maradtál.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Igen. Itt két dologról van szó, a továbbképzésről, illetve az alapképzésről, vagy a bemeneti kritériumként meghatározott szakképzésről. Igaz, hogy minden normális, koherens tantervi rendszerek van egy továbbképzési rendszere, de nem mondják azt, hogy ezt a tantervet csak olyan pedagógusok kezdhetik el tanítani, akik a mi képzésünket elvégezték. A Zsolnay-rendszer ilyen, ezért tartok ki a mellett a javaslatom mellett, hogy ahol eleve olyan meghatározás van, hogy ezt a tantervet csak a mi képzésünkön végigment pedagógusok taníthatják, tehát bemeneti kritériumként határozzák meg, és nem majd a tanítás folyamán valamikor elvégzik azt a 30 vagy éppen 300 órát, azt alternatívnak kellene tekinteni. Ez egybeesik a törvény (1) bekezdés e) pontjával is, mert itt is az elfogadott pedagógusvégzettséget és szakképzettséget kritériumként határozza meg.

Szerintem ez egy eléggé jelentős vízváltó, és még egyszer mondom, a Waldorf-rendszer is ilyen, és a Zsolnay-rendszer is. Hogyha konkretizáljuk...

HORN GYÖRGY: A Zsolnay elfogadja a tanárképzőt.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Akkor valamilyen határidőhöz köti - nem tudom egészen pontosan, hogy hogy van. Én azért ezt a másodikat is ilyen belső kritériumként ajánlanám, mert valóban, amit a törvény felsorol, nehezen értelmezhető, de kiinduló pont. Egyébként akár el is napolhatjuk a vitát azzal, hogy egyes konkrét tanterveknél döntjük el, hogy alternatív, csak azért tettem ezt a kettősséget, hogy talán egy kicsit irányíthatja a gondolkodásunkat, amikor majd arról kell döntenünk, hogy valami alternatív vagy sem.

ELNÖK: Köszönöm. A vitának ezt a körét a következő határozati javaslatban próbálom felkínálni... (*Zaj.*) Mindig csak óriási veszteségként élem meg, amikor a haza két nagyja egymás közti beszélgetésben szórja szét sziporkáit... (*Derűlttség, taps.*)

A következő javaslat látszott ebben a vitában kibontakozni:

Volt egy olyan javaslat, hogy járjunk el úgy, mint az etnikai hovatartozás megállapításánál: cigány az, aki cigánynak vallja magát. Ezt úgy látszik, elvetettük, mert azt mondtuk, hiába írja valaki akármilyen megfontolásból azt, hogy ő alternatív - mert éppen úgy fűjnek a szelek, vagy az adott megítélés szerint az -, ezt egy objektívabb kritériumrendszer mentén lehet eldönteni, de - és ez volt a második, és Rózsa javaslatának a második megfogalmazásában már ez a lehetőség kínálkozott - mindig adott tantervről döntsük el, hogy ezt valamilyen szempontból mi alternatív tantervként akarjuk-e definiálni vagy sem. Ebben szerepeltek olyan kritériumok, mint hogy például kiköti az illető a saját tantervének helyi tantervi átdolgozásához is azt, hogy bizonyos bemeneti képzési vagy alkalmazása során továbbképzési kritériumoknak meg kell felelni ahhoz, hogy ezt a kerettantervet tartsa valaki alapnak a saját helyi tanterve elsajátításához. Ez nem volt vita a Waldorfnál, mert ott teljesen egyértelmű helyzet volt - bár nem tisztáztuk elvileg, hogy mitől tartjuk alternatívnak, tudomásul vettük, hogy ez már hosszú tradíciók óta így van. A Zsolnay esetében fölmerült. Javasolom, maradjunk annál az előterjesztésnél, amit Zsolnay tanár úr tanterveiről elének tárt ez az ad hoc bizottság, hagyjuk jóvá, vagy ne hagyjuk jóvá mint tantervet. Az alternativitásról szóló vitát pedig, ha el tudjátok fogadni, zárjuk azzal, hogy egyrészt az alternativitásnak vannak a törvényben lefektetett alapkritériumai, amiken mi nem tudunk változtatni, másrészt pedig hangsúlyosan jelenjék meg az, amit Rózsa úgy fogalmazott meg, hogy ha valaki az adott kerettanterv alkalmazását vagy figyelembevételét meghatározott előképzettséghez és további képzettséghez köti, mert meghatározott

ismeretek feltételeztetnek az alkalmazásához, akkor jogunk van azt kerettantervvé minősíteni, vagy joga van az illetőnek ezt kerettantervként definiálni.

NAGY JÓZSEF: Ezt nem lehet megcsinálni, mert megtámadhat bennünket - bocsánat!

DR. HOFFMANN RÓZSA: A törvény alapján megtehetjük. Nézd meg a 131/1-et!

ELNÖK: Mi nem dönthetünk az alternatíváról másként, mint ahogy a törvény erről intézkedik. Dobos Krisztina felszólalásának első mondata erről szólt, hogy itt vannak világos kritériumok, amelyeknek, ha egy tanterv megfelel, vagy amelyeket ha rá lehet húzni egy tantervre - vagy beszorult abba, most mindegy, hogy akarta vagy véletlenül sikerült neki így -, akkor ezekkel a kritériumokkal leírhatóan ez alternatív kerettanterv. A dolognak se előnye, se hátránya nincs, legfeljebb meg kell ennek jelennie valamilyen módon a tanterv minősítésében.

Ha valaki külön kéri, hogy kerettanterv legyen - erre volt precedens a mostani eset, amikor mégis úgy döntött az ad hoc bizottság, hogy ez nem az, hiszen ezeket az eltéréseket ez a tanterv nem tartalmazza.

Én a mellett volnék - ezt aztán szeretném határozati javaslatként felajánlani -, hogy egy adott tanterv esetében az alternativitás fogalmáról konkrétan döntsünk, ne pedig olyan általános, a törvény meghaladó kikötéseket hozzunk, amelyek fölülműlnék a törvényt.

Ezzel kapcsolatban Rózsának volt kiegészítő javaslata - de ez nem ellentétes a törvénnyel, csak konkretizálja -, hogy ha valamelyik tanterv benyújtója kifejezetten leszögezi, hogy ennek alkalmazása meghatározott képzési vagy továbbképzési előfeltételeket tételez, abban az esetben ez magát besorolhatja a kerettanterv kategóriába... *(Közbeszólások: Alternatív!)* Bocsánat, kicsit fáradt vagyok.

Nem jó - mondja Trencsényi Laci.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem jó, mert amit te mondasz, Feri, ez a jóváhagyott, de nem kihirdetett kerettanterv, a 131. § (6) cikkely. Azt mondja a benyújtó, örülök, hogy jóváhagyta, de ne hirdesd ki, mert ha kihirdeted, akkor szabadon használható, bárki belematathat, taníthatja más tankönyvvel, taníthatja más képzettséggel, ha jóváhagyta, de nem hirdeted ki, miniszter, akkor én határozhatom meg, én kaszálok, én szedhetem be a pénzt attól, aki ezt a kerettantervet használhatja. Ebben a vonatkozásban sajnos nem itt van a különbség. Ő opcionálhatja - ahogyan az ÉKP valóban opcionálta, hogy kitiltotta az alkalmazásból azt a sarudi iskolát, ahol a tanterem dekorációja nem egyezett a tanár öltözködésének stílusával. Láttam a jegyzőkönyvet. Ebben az esetben megteheti. Egy jó ÉKP-hoz ez kell is, mert akkor ez egy jóváhagyott, de nem kihirdetett tanterv, és olyan szabályt szab a tantervtulajdonos, amelyet akar.

HORN GYÖRGY: Ez alkotmányjogi kérdés, de erről most ne tárgyaljunk!

DR. HOFFMANN RÓZSA: A szabadon felhasználásba belefér az, hogy úgy hirdeti ki, hogy szabadon használhatják akkor, ha...

POLINSZKY MÁRTA: Ez nem jó, nem tudja ellenőrizni.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem kell hozzá külön engedélyt kérnie - ezt jelenti a szabad felhasználás. Nem azt, hogy azt csinál vele utána, amit akar. Ez nem mond ellent.

ELNÖK: Tovább szeretném egyszerűsíteni a határozati javaslatomat.

Az Országos Köznevelési Tanács úgy foglal állást, hogy a törvényben számára előírt kötelezettséget, miszerint valamely tantervet alternatívvá nyilvánítani az ő joga, esetenként gyakorolja, anélkül, hogy ennek általános kritériumrendszerét meghatározná.

Ez elfogadható? A törvényen túl.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Jó laza!

DR. DOBOS KRISZTINA: A második része teljesen fölösleges.

NAGY JÓZSEF: Azért nagyon okosak vagyunk, de ennyire nem!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Elegendő annyi, hogy esetenként meghatározza.

ELNÖK: Esetenként határozza meg.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A bizottság elnökének a hangulata alapján *(Derültség.)*

ELNÖK: Nem. Van egy törvény, Zoli. Vagy pedig akkor nincs más változat, mint hogy kell egy előterjesztést tenni az OKNT elé, amely tartalmazza az alternativitás egzakt kritériumait. Ha ez van, akkor tűzzük a következő ülés napirendjére, hogy a törvényi szabályozáson túl, vagy annak értelmezése alapján melyik tanterv alternatív vagy nem az.

Gyuri!

HORN GYÖRGY: Bocsánat, én azt gondolom, egyszer már felhúztam magam, úgyhogy nem szeretnék ebbe belemenni. Hogyha azt mondjuk, hogy nincs alternatív, akkor tulajdonképpen ki kell húzni. Egyszer ezt már megcsinálta Mezei elvtárs, egyszer már megtiltották, hogy legyen alternatív. *(Nagy József: Visszahozzuk!)* Hozzátok vissza! Ma Magyarországon, a szakmában van annak értelme, hogy alternatív, értenek valamit rajta az emberek - meg a szülők is. Azt gondolom, hogy ez viszont nem az OKNT hatásköre, hanem egyedileg kell erről dönteni minden egyes esetben. Nem igaz, hogy a Mozaik tanterv, meg a Nemzeti Tankönyvkiadó tanterve ugyanúgy különbözik, mint a Waldorf vagy az AKG a Fazekastól. Nem így van. Ezek szakmailag működő rendszerek. Olvasható. Winkler Mártával és Vekerdyvel öt évvel ezelőtt leírtuk, hogy mit értünk ez alatt. Ezzel lehet vitatkozni, de azt mondani, hogy ez ugyanaz, mint az egyik, vagy a másik, nem így van.

A másik pedig, hogy a jogszabály világosan leírja - egyébként nem értek egyet azzal, ami a jogszabályban van, de leírja -, hogy a jog mit ért alternatívon. Tehát ezek szerint szakmailag is definiálódik valahogyan. *(Dr. Báthory Zoltán: Amit az alternatívok elkezdtek, az átdiffundálta az egészet.)* Ez nem igaz. *(Dr. Báthory Zoltán: Jelentős különbségek vannak.)* Ez így van, de...

ELNÖK: Tisztelettel kérem ezt a szakmai vitát lezárni. Én csak könyörögve kérek segítséget az OKNT nevében ahhoz, hogy ha van egy törvényi hely, amely ránk azt löcsöli - hogy így mondjam -, hogy ebben véleményt nyilvánítsunk, akkor most ezzel kapcsolatban mit csináljunk.

NAGY JÓZSEF: Semmit. Megvan a szabály. Beszéljünk az előterjesztett tantervekről. Nem kell állásfoglalás. Csak arról döntsünk, hogy akarunk-e erről még egyszer vitázni, és valami jó módosítást akarunk-e hozni, vagy nem. Ha igen, ebben foglaljunk állást, és majd valamikor...

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Erre hivatkozva ne hagyjunk jóvá, és ne tiltsunk le tantervet.

ELNÖK: Ez rendben van, de amikor én az előbb azt mondtam, hogy egyedi elbírálás alapján mondjuk ki egy tantervről azt, hogy akkor ezt most alternatív tantervként definiáljuk-e, erre te kellő iróniával megjegyezted, hogy az elnök hangulata szerint. *(Dr. Báthory Zoltán: Elnézést kérek! Visszavonom.)* Jó. Én nem vagyok sértődékeny, nem sértődtem meg, csak akkor nincs más alternatíva, mint van-e szempontrendszerünk, vagy nincs szempontrendszerünk - szakmai, most nem törvényességi. *(Zaj.)* Gyuri azt mondta, hogy ő leírta öt évvel ezelőtt Winkler Mártával. Lehet-e ebből a dokumentumból vagy elaborátumból, dolgozathból egy olyan használható, praktikus szempontrendszert adni, amelynek alapján el tudunk vitatkozni egy konkrét tantervről?

HORN GYÖRGY: Azt kérem, hogy az ne jöjjön ide, mert azt gondolom, hogy az nem idevaló. Leírtam már, hogy mit gondolok erről.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Elnök Úr! A te javaslatod teljesen megfelel a törvénynek. Valóban a törvény is azt mondja, hogy az OKNT dönt a tantervekről, tehát erről szavazni sem kell. Továbbmehetünk!

A második mondatom, hogy azért az nem baj, ha szakmai ajánlásként esetleg Gyuri készítenél valamit, amiről ne vitatkozzunk, de legyen itt mindig, és utána ki-ki a lelkiismerete alapján, ha arra kerül a sor, eldöntheti az A vagy a B tantervről, hogy az szerinte alternatív vagy nem, de ezt segíti egy olyan szakmai anyag, amit te elkészítesz. *(Zaj.)*

ELNÖK: Trencsényi!

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Rózsa javaslatát hadd formalizáljam, mert attól én is félek, amit Zoli mondott - én nem vonom vissza -, hogy 23 ember jókedvén vagy önkényén múlik egy program alternatívként vagy nem alternatívként való megjelenítése, és még mindig nincs meg a definíció, csak negatívumokból áll. Nincs garancia arra, hogy a vacak az alternatív szinonimájává válhat, mert nem felelt meg a szabályoknak. Még egyszer mondom, hogy elindul alternatív trikóban a versenyen.

Én akkor tudnám mégis az Ó utcába áttolni a hullát, hogy ha legyen az OKNT egyedi kompetenciája, de az OKNT kötelezze magát arra - ez a kiskapu, ne Gyuri mondjon róla valamit -, hogy az AME véleményének kérése alapján. Fogadjuk el, hogy az AME mégiscsak egy olyan szakmai klub - az Alternatív és Magániskolák Egyesülete -, amelyik a márkavédelemre szakmailag ad a saját maga jó hírneve érdekében is. Tehát egy AME-vélemény, egy ilyen szakmai szervezeti vélemény segítene elkerülni azt a helyzetet, hogy ne a 23 dühös ember kénye-kedve minősítsen egy intézményt alternatívnak.

ELNÖK: Farkas Pista!

FARKAS ISTVÁN: Elhangzott egy nagyon fontos mondat, amihez úgy gondolom, mindannyian hozzá tudunk járulni, hogy akár elfogadjuk konszenzussal, hogy az az alternativitás kritériuma - a mostani értelemben használom, tehát nem évezredekken keresztül, hanem most -, hogy eltér a közoktatási törvénytől és a NAT-tól. *(Zaj.)*

ELNÖK: Ez a törvényben megvan.

FARKAS ISTVÁN: Akkor ne mondjuk azt, hogy nincs ilyen. Akkor megvan a pontos szempont. A törvénytől is eltérhet. *(Zaj.)* A 131-esen belül benne van, hogy eltérhet. *(Dr. Trencsényi László: Jászládány is eltért a törvénytől, már ne is haragudjatok! - Derűtség. - Zaj.)* Van egy törvény, azt nekünk tudomásul kell venni. A törvényben benne

van, hogy ettől a törvénytől az alternatív eltérhet. (*Közbeszólás: Benne van?*) Benne van. (*Folyamatos zaj.*)

Engedjétek meg, hogy mondjak szövegszerű dolgot is. Gyuri javaslatában nagyon fontosnak tartom azt, hogy egy iskolát kereső szülő ennek a grémiumnak a szakmai véleményét megismerje. Gyuri önként felvállalta - ezt én jónak tartom -, hogy az OKNT állásfoglalását, ami nem terminológiai vita, hanem a törvény alapján egzakt, hogy ezt közölje, ezt el tudom fogadni. Van pontos alternatív fogalmunk, hogy csak az alternatív most, 2004. március 11-én, amelyik eltér a törvénytől és/vagy NAT-tól. Ezt meg lehet egzakt módon állapítani. Az OKNT erről mondjon véleményt, mert nem lehet elkaszálni, mert így nyitunk szabadságot sok jó lehetőségnek. Tehát nem megengedi, vagy egyéb, hanem véleményt mond, és ezt köteles közölni a PET-programban, vagy akárhogy - itt több fogalom is van - az intézmény. Úgy gondolom, hogy ebben a háromban egyetérthetünk.

Ha szabad kérni az elnök urat, erről én egy szavazást is megkísérelnék, mert továbblépnénk egy parttalan terminológiai vitát illetően, hogy most ez az alternatív fogalom. Gyuriék felvállalják ezt. A szülők ezzel segítve vannak, és nincs semmi olyan joga az OKNT-nek, ami gátolna egy fejlődést. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szenes György, majd Karlovitz János következik.

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Külön az alternatívhoz nem kívántam hozzászólni, pont azért, mert a „hogyan tovább”-nál meg az általános hozzászólásokban szerettem volna egy mondatban érinteni, de azért ezt mégiscsak elmondanám.

Úgy gondolom, hogy az OKNT-nek nagyon súlyos felelőssége van a jóváhagyás - amiről itt szó volt - kritériumrendszere és a további kerettantervek jóváhagyása szempontjából. Valószínűleg nem úgy, hogy az ezer oldalt elolvassuk, hanem hogy milyennek kell lenni - amit például az eltérési engedélynél is csinált a bizottság nagyon szépen és jól. Én ebbe az egészbe gondolnám beletenni az alternatívot is.

Tehát az egész jóváhagyás kritériumrendszerét két szinten kellene megcsinálni: mondjuk úgy, hogy „normális”, meg az alternatív. Mind a kettőre kritériumrendszert kellene kidolgoznunk. Ha a kerettantervi rendelet megjelenik, akkor ennek a kettőnek az alapján világos lesz minden kerettantervet benyújtó számára, hogy mit jelent az, hogy egy normál metódusban kerül jóváhagyásra, kihirdetésre, satöbbi, vagy az alternatív megoldásban kerül jóváhagyásra, és akkor nem beszélhetünk arról, hogy én ráírtam magamnak, hogy én alternatív vagyok, és attól ez alternatív. Tehát mindkettő jóváhagyás kritériumrendszerét rögzíteni kellene, és nem külön kezelve, hogy csak erre, vagy csak arra.

ELNÖK: János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Sok okos dologból össze fog jönni egy kritériumrendszer, de én azt javaslom, hogy tartsunk önmérsékletet, és várjuk meg a kerettantervi bizottság megalakulását, mert itt ad hoc bizottság van, amelyik nem dönthet ilyen dologban, és a kerettantervi bizottságban külső tagok is lesznek, tehát Akadémia, satöbbi. Tehát azzal egyetértésben kellene ezt eldönteni.

A másik mondandóm az, hogy a kirívó mennyire el tudja terelni a figyelmet a többségről. (*Keszei Sándor belép az ülésterembe.*) Nekünk inkább azzal kellene foglalkoznunk, amely részben simán zajlik. Azt azért megemlítem, hogy a pedagógiai elitben van egy olyan hajlandóság, hogy mindig nyerni akar, és ha kell, akkor alternatívnak álcázza magát. Vannak igazi alternatívok is, akik a nehéz időkben is azok maradnak, de vannak olyanok, akik hol így álcázzák magukat, hol úgy, és mindenhol csak a legjobbat akarják kihozni. Tehát ne dőlünk be ennek a megtévesztő folyamatnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Az előttünk fekvő szövegből, amit Horn György jegyez, a leglényegesebb a harmadik pont, hogy ne hozzunk létre alternatív iskolai szakmai kritériumot. (*Horn György: Szakmai.*) Szakmai. A jogi egy másik eset, az a törvényben szabályozott, azalól mi nem vagyunk kivételek. Ne hozzunk létre szakmai kritériumokat! Ez az egyik.

A második javaslata az volt, hogy minden egyes tantervénél legyen a programnak egy témafelelőse, és készüljön egy előterjesztés a kerettanterv szakmai tartalmáról. A kérdésem, hogy ez alá a szakmai elbírálás alá - mert ez egy speciális szakmai elbírálás, nem esik egybe a többivel - elegendő-e a betérjesztőnek az a szándéka, hogy őt mint alternatív kerettantervet bíráljuk el. Különben nem tudom alkalmazni, amit elmondta.

HORN GYÖRGY: Ez az én javaslatomban van a 3. ponttól kezdve. A 2. pontban az van, hogy az alternatív kerettanterv eljárási... essen egybe a többi kerettanterv engedélyezésével. Az első leírja magát a jogi menetet.

En azt gondolom, ugyanúgy kell benyújtani, ugyanabban az eljárásban kell elindítani, és amikor odáig jutottak, hogy ez egy alternatív kerettanterv, akkor kerüljön át.

Szerintem Krisztina ugyanazt mondta, ugyanerről beszélt. Nem szeretném, hogyha definíciója lenne az alternatívának.

ELNÖK: Tehát, ha a jogi eltérések alapján valami alternatívának minősül, akkor lép életbe a 3. ponttól kezdve, hogy kap egy speciális szakértőt, aki ezzel kapcsolatban elmondja a véleményét. Ez egybevágott a Farkas Pista javaslatával is, meg a Zoliéval is.

FARKAS ISTVÁN: Megvan a közös nevező.

ELNÖK: Akkor a határozat lényegében ismert. Ugyanazon eljárás alatt történik a 131. § szerint az elbírálás. Amennyiben ennek alapján alternatívának minősül, belép egy plusz szakértői szempont, amelyben az egyedi produktum elbírálása történik szakmai szempontból.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Bocsáss meg, Feri, a „minősül”-nek kellene egy alany ebben a mondatban, hogy ezt a szakértők minősítik... Tehát az OKNT előszakérti a benyújtott kerettanterveket, hogy teniszben indítja vagy pingpongban. Ki dönti el?

ELNÖK: Az OKNT-nek van egy kerettantervi akkreditációs testülete. Ez elé kerül minden benyújtott kerettanterv. Ez megnézi először, hogy a paragrafusok mely pontjainak felel meg, és azt mondja, hogy a 131. § szerint ez alternatív kerettanterv, mert ettől, ettől meg ettől eltér - törvénytől, NAT-tól stb. Ezért olyan szakértőt kér fel, speciális szakértőt, aki ennek az alternatív kerettantervnek a szakmaiságát mint alternatív kerettantervét minősíti.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Tehát a bizottság minősíti.

ELNÖK: A bizottság. Az gyakorolja ezt a jogot. Elénk az előterjesztés kerül. Köszönöm. Ez határozati javaslatként kellően egzakt módon megfogalmazott. Tíz perc szünet.

(Szünet: 11.53 - 12.07.)

ELNÖK: Kedves Kollégák! Folytatjuk. Hoffmann Rózsa befejezi, amit elkezdett szegény, és nem jutott tovább, ezzel befejezzük az általános kört, majd szeretném javasolni, hogy menjünk rá a konkrét kerettantervekre az előterjesztésnek megfelelően.

Rózsáé a szó.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nagy örömmre szolgált, és nem tudom megállni, hogy ne térjek ki egy-két mondat erejéig arra, hogy az a mag, amit négy évvel ezelőtt elvetettünk, most szépen szárba szökken, és azok a dicséretes, amelyek a szakértői munkára vonatkoznak, voltaképpen visszamenőleg is igazolják azt a munkát, amelyet néhányadmagammal négy évvel elkezdtünk és csináltunk.

Most pont ennek a tapasztalataiból kiindulva azt szeretném javasolni, hogy a szempontokon túlmenően a bírálatokat valahogyan próbálja majd meg ez a bizottság formalizálttá tenni. Arra gondolok, hogy a mi rendszerünkben négy évvel ezelőtt kifejlesztettünk egy úgynevezett bírálati lapot, amely egységesebbé tette a szakértői bírálatokat, mint ahogy ezt a mostani bírálatokban láttam. Nem is tudtam mindegyiket megnyitni a lemezen, de azt a hármát, amelybe bele tudtam nézni, túl általánosnak, megfoghatatlannak éreztem, és kevésbé konkrétan.

Ha van egy bírálati lap, amelyen a szakértőnek konkrétan megfogalmazott kérdésekre kell egyértelmű választ adnia, akkor az jobb eligazítást adhat majd a bizottságnak, illetve az OKNT-nek is, amely testület nem tud megszabadulni ettől a feladatától.

Tehát ezt a bírálati lapot akkor most már a délelőtti vita eredményeképpen nyilvánvalóan két verzióban lehetne elkészíteni, az egyik verzió az általános, vagy nevezzük normál tantervekre, a másik pedig az alternatív tantervekre vonatkozhatna. Azzal lehet kiküszöbölni azt a dilemmát, hogy nem gondolhatnak a bírálati lap szerkesztői előre minden kérdésre, hogy ebben lenne egy egyéb kategória, hogy minden olyasmit is leírasson a bírálatába, amelyet történetesen előre nem kértek.

A másik ilyen általánoshoz tartozó kérdésként azt szeretném feltenni, hogy az idővel megnyugtatóan bántak-e ezek a tantervek. Ha jól emlékszem, az Apáczai-tantervvel kapcsolatban olvastam az egyik bírálatban, hogy a tantervben meghatározott heti óraszámok nem feleltek meg például a törvényben foglalt óraszámoknak. Lehet, hogy rosszul emlékszem, de valami ilyesmi volt, talán az Apáczai-ban, de nem a konkrét a tanterv a lényeges, hanem a jelenség.

A másik kérdésem az időre vonatkozóan az, hogy vajon megfeleltek-e ezek a benyújtott kerettantervek annak a kritériumnak, amelyet a rendelet is tartalmaz, hogy a kerettanterv kell, hogy az iskolának adjon egy bizonyos mennyiségű szabadidőtartamot, amelyet a helyi tantervére alkalmazhat. Ezekre vonatkozóan én nem olvastam semmit a bírálatokban, de még egyszer mondom, hogy nem tudtam mindet megnyitni, úgyhogy nem láttam. Ebben az időben látom annak az egyetlen garanciáját, hogy ezt a dilemmát valahogy fel lehessen oldani - tudniillik a NAT képességeközpontú, a benyújtott tantervek pedig többnyire ismeretközpontúak -, mert hiába biggyeszt oda a kerettanterv bármilyen kívánalmakat a képességfejlesztésre, ha az időt 100 százalékig kihasználja, vagy ne adj' isten túldimenzionálja az ismeretanyagot, ami nem férhet bele az időbe, akkor azt a fajta modernizációs folyamatot, amelyet mindannyian fontosnak tartunk, hogy több idő legyen az iskolákban a képességfejlesztésre, gyakorlásra, nem tudja elérni. Ezt például a bírálati szempontok között nagyobb hangsúllyal szeretném javasolni.

Az utolsó észrevételem, hogy ebben a március 4-ei jegyzőkönyvben, illetve emlékeztetőben szerepel a 11. pont alatt az ad hoc bizottság néhány javaslata. Ezeket nagyon jónak tartom és támogatandónak. Szeretném indítványozni, hogy ebben egy rövid szavazással akár mondjunk igent, erősítsük: útmutató készítése, kerettantervek nyelvi lektorálása, és az egységes szerkezet kialakítása - erre a három dologra tett javaslatot az ad hoc bizottság, amit nagyon támogatnék. Köszönöm, ennyi.

ELNÖK: Én is köszönöm. Szenes még akar valamit mondani.

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm, elnök úr. Nagyon rövid leszek, de nem tudok szó nélkül elmenni a mellett, hogy valami lezáródott, és elindult valami meglehetősen biztató. Nagyon remélem, hogy lezárult az áldatlan vita, ami a nemzeti alaptanterv témájában az elmúlt fél-háromnegyed esztendőben nemcsak szakmai, hanem, sajnos, sokszor politikai felhangokkal is terhelt volt. Nagyon remélem, hogy ezek a tantervek világossá és egyértelművé tették azt, hogy ez a háromszintű szabályozás példaértékű, hogy a háromszintű szabályozásban a pedagógusok, a tantervszerzők megértették azt, hogy az első, a legmagasabb szint, a nemzeti alaptanterv a képességfejlesztésre, a kerettanterv főleg a tartalomra helyezi a fő hangsúlyt. Talán csak azok nem, akik ebben a dologban akkor eléggé komolyan vitatkoztak. Ez volt a múlt.

A jövő pedig, hogy ebben a rohanó tempóban a továbbiakban nem lenne szabad dolgozni, nem lenne szabad egyetértési jogunkat adni a továbbiakban alakuló, formálódó és valószínűleg nagy számú kerettantervhez, hanem nyugodt körülmények között, néhány hónap alatt ki kellene dolgozni azt, amiről Rózsa hangsúlyozottan beszélt, de többen is szóltunk már róla: a jóváhagyás kritériumrendszerét, bírálati adatlapot és minden olyan korrekt dokumentumot, amely egyértelmű útmutatást nyújt azok számára, akik a következő időszakban kerettantervekkel kívánnak megjelenni a bizottság, illetve az Országos Köznevelési Tanács előtt.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Polinszky Márta!

POLINSZKY MÁRTA: Hoffmann Rózsa felvetéseire szeretnék egy-két dolgot mondani.

Az egyik az, hogy már beszereztük azt az adatlapot, amivel annak idején dolgoztak, mert mi is láttuk, hogy nem állt azon a készültségi fokon, hogy ilyen adatlappal lehessen bírálni. Azt gondoljuk, a jövőben alapként felhasználjuk. Barlai Kati tagja volt ennek az ad hoc bizottságnak, és ő ezt a rendelkezésünkre bocsátotta.

Most én sem emlékszem konkrét szakértői véleményekre, de feltehetően azért kért az Apáczai kerettanterv-család határidő-módosítást, merthogy neki jelentős változásokat kell végrehajtania. Minden egyes tantervet úgy adtunk ki, hogy az egyik szakértő egy OKÉV által kiképzett szakértő volt, a másik volt, aki a felsőoktatásban kiképzett szakértő - tehát biztos, hogy ezek a szempontok érvényesültek. Mint ahogy bizonyos szakértők eleve maguknak csináltak adatlapot, és azon dolgoztak - úgyhogy ezt mindenképpen megfogadjuk.

A most kihirdetésre javasolt kerettantervek nyelvi lektorálása már folyamatban van.

A kihirdetésre kerülő kerettantervek egységes szerkezetének kialakítása alatt mi egy egységes formai szerkezetet értettünk, merthogy tartalmilag, ugye, a kerettantervek egyediek. Ez is folyamatban van tehát.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Trencsényi László!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A bizottság jelentését a magam részéről elfogadásra javaslom, és a mellett fogok szavazni, hogy az itt felsorolt tantervek minél hamarabb kerüljenek kihirdetésre, hátha még véletlenül valaki használni fogja - merthogy nagyjából április 15-ére az önkormányzatok bekérik a pedagógiai programokat. Tehát mégis, azért tudtunk tenni valamit...

A rendelettel kapcsolatban viszont a 2. § B/2, miszerint „a kerettanterv a helyi tanterv számára szabad időkeretet biztosít” szerintem ellentmond a közoktatási törvénynek, mert a közoktatási törvény azt mondja, hogy kerettanterv helyi tantervként is alkalmazható, tehát egy az egyben berakható. Akkor az is jó kerettanterv, amelyikben nincsen szabad hely.

A szabad hely egyébként a '78-as tanterv filozófiája: a törzsanyag–kiegészítő anyag. És arról viszont egy törvény sem szól, hogy a kerettanterv és a helyi tanterv viszonya csak törzsanyag–kiegészítő anyag modellben fogható fel, sőt, egyáltalán nem is biztos, hogy így működik. A képességeket kell tartalommal megtölteni, tehát egy konverzióval is előállítható helyi tanterv a kerettantervből. Tehát ezt a passzust mindenképpen törölném, vagy úgy módosítanám, hogy a kerettanterv lehetőséget ad arra, hogy abból helyi tanterv képezhetődjék. Ez a lehetőség bármi lehet, nemcsak időkeret lehet.

ELNÖK: Horn Gyuri - csak előbb szeretnék hozzászólóként mondani valamit.

Azt hiszem, hogy amnéziában szenvedünk, mert két szabályozó dokumentum létezik. Az egyik a nemzeti alaptanterv, a másik a helyi tanterv. A kerettanterv nem szabályozó dokumentum. Ez egy ajánlás arra, hogy ennek alapján lehessen helyi tanterveket készíteni. Nyilvánvaló tehát, hogy én úgy használom a miniszter által ajánlottként vagy kihirdettként közzétett kerettantervet, mint egy segédeszközt, amiből annyit használok föl, amennyit akarok, háromból csinálhatok egy helyi tantervet, és ha azt elfogadta az a közoktatási szakértő, akiről tudjuk, hogy tantervi szakértői képésben is részesülnie kell, akkor az irányadó legitim dokumentum egy iskolában.

Tehát én értem, amit Rózsa mond arra vonatkozóan, hogy biztosítson szabad időt, de senki nem kötelezi az iskolát arra, hogy egy kerettantervet helyi tantervként alkalmazzon.

Horn György!

HORN GYÖRGY: Amit Laci mond, abban igaza van, annak ellenére, hogy maga a jogszabály, ez a kerettantervi rendelet tartalmazza ezt a mondatot, és abban szerintem igaza van, hogy nem lehet kizáró ok a kerettantervből az, amelyik nem biztosít szabad időt, merthogy a jogszabály éppen az előbb felhozott okok miatt ezt nem írja elő.

Visszatérnék azonban az eredeti mondókámhoz, hogy én is a határozati előterjesztéssel értek egyet. Lenne egy javaslatom, amit Karlovitz János mondott, és egyet is értek vele, de általában a kivétellel foglalkozunk, és ott van a másik 15 is. Ne a Zsolnay-program kapjon túl nagy súlyt a vitában, mégis azt gondolom, hogy akár postai, akár bármilyen ok miatt azt a halasztást szerintem nem teszi indokolttá ez az előterjesztés, ugyanis ide az van írva, és javítsatok ki, ha nem így van, hogy a posta okán. Ide az van írva, hogy a postai problémák jóvoltából. Most az lenne a javaslatom, hogy ha ez az egyetlen ok a halasztásra, akkor az értékközvetítő, képességfejlesztő alternatív program kerettanterv címszó alá esőt - egyébként a szakma döntésénél itt jóváhagyás van - a szakértői egyetértés esetén tegyük az első körbe, hiszen úgysem fogunk erről most még egyszer majd külön elvi vitát folytatni.

Tehát egy olyan határozati javaslatot teszek, hogy kihirdetés, vagy jóváhagyás, tehát amit a bizottság mondott. Azt hozzá lehetne tenni zárójelben, hogy amennyiben a szakértői vélemények egyetértenek. *(Nagy József: Mind a kettőre vonatkozik. - Polinszky Márta: Nem. Csak az egyikre vonatkozik, elnézést kérek.)* Csak az egyikre van írva. Csak arról beszélek, amire oda van írva

A magam részéről már sokszor elmondtam, hogy én ugyan nem értek egyet Zsolnay Jóska szakmai elveivel, de magam is elég furcsának találom azt, hogy egy negyvenvalahány intézményben működő nagy hálózat programját postai problémák miatt ne emeljük egyébként ebbe a kategóriába, ha maga a szakértői bizottság ezt támogatta. Ebben tényleg van egy sajátos, furcsa diszkriminációs íz - nem állítom, hogy van, de van egy ilyen üzenete. Azt javaslom, hogy az első körbe tegyük ezzel a zárójeles kitétellet.

ELNÖK: Lévén, hogy ez határozati javaslat, felteszem szavazásra a kérdést, hogy elfogadjuk-e azt, hogy az adott KT 010/2004-es beterjesztett kerettanterv jóváhagyásra kerüljön, és amennyiben jóváhagyjuk, azzal a kitétellet, hogy... *(Közbeszólás: Nem a 13-as?)* 010/2004-es. *(Dr. Karlovitz János: Nem. A 13-as van itt, nem a 10-es. - Dr. Szenes*

György: *Nem. A 10-es van itt.*) A táblázatban a 10-es van így, hogy a posta jóvoltából. (Dr. Szenes György: *A függőleges táblázatot nézd!*)

A szöveg tehát az, hogy az OKNT ezt jóváhagyja abban az esetben, ha a később beérkező szakértői vélemények ezt nem kontrakarírozzák. (Horn György: *Úgy emlékszem, hogy ez azt jelenti, hogy a mellékletbe 1/7-ként bekerüljön. - Közbeszólás: De nem kihirdettként, hanem jóváhagyva.*) Igen, jóváhagyva.

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Csak annyit mondanék, hogy Zsolnay a 013-asról is azt állítja, hogy március 1-jén leadta a javított változatot. (Nagy József: *Az középiskola.*) Nem, nem. A képességfejlesztő és értékelő. (Horn György: *Erről nem tudok beszélni.*) Azt állítja, hogy benyújtotta március 1-jére. Tehát ha az egyiknél nem diszkrimináljuk, akkor a másikonál se.

ELNÖK: Kérem, hogy Márta szóljon erről, mert ez egy egyszerű ténykérdés.

POLINSZKY MÁRTA: Látszik a táblázatból, hogy mikorra vállalta az átdolgozást, és ebben az esetben eredetileg március 1-jére vállalta, majd ő maga kért halasztást március 16-ára. (Horn György: *Akkor ezzel most nem is tudunk foglalkozni.*) Ezzel most nem tudunk foglalkozni. Eredetileg mind a kettőre március 1-jére kért határidőt, és azután ő kérte a módosítását március 16-ára. Benne van a táblázatban.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Erre azt állítja, hogy leadta. Szóval magunkat hozzuk kellemetlen helyzetbe.

NAGY JÓZSEF: Az, hogy leadta, vagy nem adta, egy más kérdés, de mi nem láttuk.

ELNÖK: Meghallgattuk ezzel kapcsolatosan Zsolnay tanár úr Trencsényi László útján közvetített üzenetét. Ezt a „meghallgatjuk” kategóriába utalom, vagy javasolom utalni. Döntésre azt a dokumentumot tartom alkalmasnak, amelyet elénk terjesztettek. Ha itt valaki hibát követett el, akkor azt utólagosan korrigálni kell, de nem tudjuk szembesíteni ezt a telefonszöveget az írással.

Breznysnyánszky László!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Azt szeretném megkérdezni, hogy ha a vízszintes és a függőleges táblázat nem minden pontjában egyezik meg, akkor melyiket fogjuk a döntésnél használni. (Polinszky Márta: *A függőlegeset.*) A függőlegeset. Jó. Köszönöm.

A másik kérdésem kissé teoretikusnak tűnhet. A sokat emlegetett értékközvetítő programból itt pillanatnyilag négy-öt kerettantervi javaslat van együtt - a Humanisztikusból kettő. Van-e arra valami elképzelés, hogy ugyanannak az alapötletnek hány formációját fogjuk megtárgyalni, tudniillik nem látom túlságosan sok értelmét annak, ha a bírálók egymásért nem látják, és az ad hoc vagy a végleges bizottságnak kellene eldöntenie, hogy iksz programból hányat kíván. A Humanisztikusról szívesebben beszélek, mert a Zsolnayról már nagyon sok szó esett. A bírálatból kiderül, hogy az első négy osztályra ugyanaz az alapkoncepció, mint az Apáczai Kiadóé. Miért kell ezt kétszer kerettantervvé emelni? Nem látom igazán a racionalitást.

A másik probléma - szintén a tájékoztatatlanságból adódóan -, hogy az OM által a 21-es számon benyújtott esetében ki a gazda. Az egyik szerint vannak bírálók, a másik szerint mintha nem lennének. (Polinszky Márta: *De vannak. - Közbeszólás: Melyik ez?*) Az OM kerettantervi javaslata.

Az OM által átdolgozott kerettanterv minek az átdolgozása? (Dr. Szenes György: A '98-as kerettanterv átdolgozása. - Dr. Trencsényi László: A 2003-as. - Dr. Hoffmann Rózsa: A 2000-es. - Zaj.) Akkor nem csak én nem tudom. Erről van szó. Akkor jó lenne, ha erről kapnánk tájékoztatást.

ELNÖK: Akkor kérek erre vonatkozóan választ Polinszky Mártától is és Nagy Józseftől is, mint az ad hoc bizottság szóvivőjétől.

Polinszky Márta!

POLINSZKY MÁRTA: Én csak formai dolgokról tudok beszélni. Az OM által átdolgoztatott kerettantervet két bíráló bírálta el itt, ebben az előterjesztés című anyagban... (Nagy József: Nevet kérünk!) Úgy hívják őket, hogy Sári Éva, és Járainé Bődi Györgyi. (Zaj.)

Ez az előterjesztés című anyagnak az 1. számú melléklete, tehát nem az a vízszintes táblázat, amit a múltkor kiosztottunk. Az egy munkaanyag volt, ez a végleges anyag. Sári Éva is és Járainé Bődi Györgyi is kihirdethetőnek javasolta. A két szakértőt az ad hoc bizottság véleménye alapján kértük fel, merthogy a korábbi munkájukat úgy ítélték meg, ami szakértői véleményeket láttak... Tehát meghatároztak egy bizonyos kört, és ebből ők tudták ilyen rövid határidőre elvállalni.

A következő viszont egy tartalmi kérdés, amihez nem értek. A képességfejlesztést valóban több iskola benyújtotta, de az is látszik, hogy különböző iskolai szakaszokra. Itt most elmondanám, hogy az ad hoc bizottság munkája még nem ért véget, merthogy első körben csak az általános iskolás kerettantervekkel foglalkozott, és ugyanezt, amit idáig csináltak, az ad hoc bizottság továbbviszi a más iskolafokozatrakészült kerettantervekre. Az arra való előterjesztést a következő OKNT-ülésem teszi a bizottság elé, amikor is a késve beérkezett és halasztást kérő tantervek is - amelyek az általános iskolára vonatkoznak - újra idekerülnek a bizottság elé.

Azt kell látni, hogy ez egy folyamat, aminek most egy pontja remélhetőleg valamilyen döntéssel itt lezárul.

NAGY JÓZSEF: Tartalmilag nem sok mondanivalóm van, de még egy megjegyzés: a bizottság javasolta, hogy a minisztérium által átdolgoztatott kerettantervet is bírálják, és erre kijelöltek mind a két bírálót, akik elvégezték a bírálatot. Hozzá lehet a bírálatához félni: lemezen ki lett küldve. Ennek alapján mi úgy ítéltük meg, hogy ez is kihirdethető.

ELNÖK: Szabados úr, te kértél szót.

DR. SZABADOS LAJOS: Én nem kaptam meg. Nekem az a gondom a Zsolnayval is, meg ezzel kapcsolatosan is, hogy a döntés az OKNT kezében van. Mi alapján döntünk, ha nincs vélemény? Hogy a szakértő megcsinálta... A Zsolnayról sincs szakértői véleményem.

DR. SZENES GYÖRGY: Cédén!

DR. SZABADOS LAJOS: Mindent letöltöttünk, itt van a bírálat - nincs benne.

ELNÖK: Volt egy lemez is.

HORN GYÖRGY: Volt egy floppy, „Bírálatok” felirattal.

DR. SZABADOS LAJOS: Itt van az összes bírálat, de nincs benne, csak azokról, ami ide lett előre rangsorolva, kivéve az OM által előterjesztettet. Ami később van, és

amiben bizonytalanság tapasztalható - jogos vagy nem, ezt nem tudom megítélni -, onnan nem kaptam bírálatot.

NAGY JÓZSEF: Mert az most nincs napirenden.

DR. SZABADOS LAJOS: Hát a Zsolnay hogy van napirenden?

NAGY JÓZSEF: Nincs napirenden! Valaki akarja, hogy napirenden legyen, de nincs napirenden.

DR. SZABADOS LAJOS: Tehát az OM által benyújtottról én nem kaptam szakértői véleményt, Zsolnayról sincs szakértői véleményem. Kérdezem: akkor én mi alapján döntsek?

NAGY JÓZSEF: Nem kell dönteni. Remélem, nem kell dönteni, mert az nincs napirenden.

Kollégák, elfogadtuk a napirendet. Most ne akarjuk a napirendet megváltoztatni, mert soha nem megyünk haza! Egyébként szeretném jelezni, hogy fél kettőkor el kell mennem. Egy kollégám, tanítványom nagydoktori védése van, és nem lehet nem ott lennem. Bocsássatok meg, én fölállok fél kettőkor.

HORN GYÖRGY: Akkor most kellene szavaznunk, mert most vagyunk tizenhárman.

ELNÖK: Bocsánat, szeretném megkérdezni akkor Polinszky Mártát, illetve akik összeállították a cédét: megkapta az OKNT az OM által átdolgozott kerettantervről szóló szakértői jelentéseket, hogy beletekintsen, vagy nem?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Tízet kaptunk meg.

ELNÖK: Az rendben van.

NAGY JÓZSEF: Nincs napirenden.

ELNÖK: Az 1. számú mellékleten vannak rajta a kihirdetés, elutasítás stb. címszavak alatt a tantervek. Az első helyen van az OM által átdolgozott kerettanterv. Az előzetes javaslat a kihirdetés. Erre azt mondd, Lajos, te ebben nem tudsz állást foglalni, mert te nem kaptál szakértői véleményt.

DR. SZABADOS LAJOS: A többi mind itt van.

ELNÖK: Nekem az a kérdésem, hogy ez nem került rá a lemezre, miért nem kaptuk meg azokat a szakértői véleményeket. Én nem néztem utána - ez lehet akár önkritika, akár ingatag egészségi állapotomra utalással még némi menlevelet is kaphatok talán, hogy ennyi anyagot nem tudtam átnézni -, de kérdezem, hogy más se kapta meg, vagy nem is nézett utána, ezért nem tudja. A floppyn nem volt.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A tanterv rajta volt a cédén.

ELNÖK: És a többi bírálat rajta volt?

DR. SZABADOS LAJOS: Az első oldalon rajta.

HORN GYÖRGY: Ami ott kezdődik, hogy kihirdetés.

FRISS PÉTER: A Zsolnayt nem is terjesztettük elő.

ELNÖK: Nekem az rendben van. Elő van terjesztve öt kihirdetésre.

HORN GYÖRGY: Hét.

NAGY JÓZSEF: Az Apáczai nem.

ELNÖK: Menjünk sorban! Az OM által átdolgozott kerettanterv kihirdetésre van javasolva, tehát az ad hoc bizottság - amelynek két tagja jelen van - kihirdetésre javasolja. A kérdés, hogy annak ellenére, hogy ezek szerint nem kaptuk meg a szakértői jelentést, akarunk-e foglalkozni vele, vagy nem akarunk foglalkozni vele. Mert ha azt mondjuk, mert nem volt mód betekinteni, és aki úgy ítéli meg, hogy a szakértői vélemény olvasta nélkül nem tudja bizalmát adni az ad hoc bizottság véleményéhez, ezért nem szavaz mellette, ezt megteheti. Ha most az én személyes véleményemre vagytok kíváncsiak, én megbízom annyira az ad hoc bizottságban, hogy azt a véleményt, amit ide terjesztett, nem fogom a bírálók véleménye hiányában opponálni, mert nem tartom valószínűnek, hogy elutasító bírálat esetén ez az ad hoc bizottság mégis kihirdetésre javasolja.

POLINSZKY MÁRTA: Mind a két bíráló kihirdethetőnek javasolta, és az ad hoc bizottság megismerte a bírálók véleményét.

ELNÖK: Akkor valaki eszkuzálja magát, hogy miért nem került rá a floppyra.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Megerősíteném: itt a két legprofibb bíráló volt. Hadd említsem meg név szerint is Járainé Bödi Györgyit, aki még majd föl fog tűnni, meg a másikat is, aki tényleg a legjobbat alkotta. Mi is tudtunk rájuk támaszkodni, és kár, hogy nem kapták meg egyesek.

ELNÖK: Szavazásra teszem fel a kérdést. *(A termet elhagyni készülő Dobos Krisztinához:)* Krisztina!

HORN GYÖRGY: Szavazni kellene!

ELNÖK: Végigszaladunk.

DR. DOBOS KRISZTINA: Visszajövök.

ELNÖK: Adjon két percet még nekünk!

Az OM által átdolgozott kerettanterv kihirdetésre javasoltatik. Aki elfogadja ezt a javaslatot, tegye föl a kezét! *(Szavazás. - 12)* Aki tartózkodott? (2) Ellene? (1)

HORN GYÖRGY: Akkor viszont tizennégyen vagyunk - mehetsz, Krisztina!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: De vegyük be, hogy én nem tekintem Járainé munkáját a legjobb szakértői munkának. Ez a feljegyzésemből is kiderült, bár nem akartam név szerint említeni, de ő az, aki azt állítja, hogy a NAT-ban követelmények vannak, és e szerint javasolta jóváhagyásra.

ELNÖK: Mondjuk, hogy fejlesztési követelmények vannak..(Közbeszólások.)

A következő tanterv a hétszínés tanterv. Kihirdetésre javasolja mindkét szakértő értékelése szerint. A szükséges változtatások megtörténtek.

Ki az, aki elfogadja?(Szavazás. - 12) Tartózkodás? (1) Ellenszavazat?(Nincs.)

Akkor Dobos elment, maradtunk tizenhárman - így jó.

Következik a Mozaik kerettanterv, ez a 8. Mindkét szakértő szerint megtörténtek a változtatások március 1-jéig. Kihirdetésre javasolják. Aki elfogadja, kezét föl! (Szavazás.- 12) Tartózkodás? (1)

A Nemzeti Tankönyvkiadó tanterve. Ugyanúgy megtörténtek a változások. A javaslat kihirdetés. Kezet föl, aki elfogadja! (Szavazás. - 12) Aki tartózkodott? (1)

A humanisztikus kooperatív...

HORN GYÖRGY: Bocsánat, ehhez lenne kérdésem.

ELNÖK: Parancsolj!

HORN GYÖRGY: Nincs végső javaslat az Apáczai tantervesaláddal kapcsolatban, ami majd a következő fordulóba kerül át. Ugyanakkor elhangzott, hogy itt van az alsó tagozatra vonatkozóan egy jelentős átfedés. Hogyan zajlik majd? Akit ma megszavazunk, a jövő héten nem? Az érettségi szabályozásában benne van egy ilyen, ez az azonossági mechanizmus. Itt most egyelőre ilyenről nem beszélünk, és nem is beszéltünk, hogy érinti-e az Apácai kerettantervet a mostani igen, vagy nem. (Dr. Szabados Lajos közbeszólására:) Mivel most szavazunk erről, úgy kérdezem, hogy érinti-e a mostani szavazásunk az Apáczait.

ELNÖK: Nem értem a kérdést.(Zaj.)

NAGY JÓZSEF: Vajon egymást lemásolták-e vagy nem, ez a kérdés. (Dr. Brezsnýánszky László: Ugyanannak a programnak két iskolája. - Zaj. - Közbeszólások.)

HORN GYÖRGY: Nem feltétlenül. Itt arról van szó, hogy az újpesti iskolában kezdődött, és ebből néhány helyen kiépült iskola. Ezek közül felkarolta a pénzzel rendelkező Apáczai Kiadó, és indokolt, hogy a jászfényzarui iskola... (Nem hallható.)

Elvben el tudom képzelni, hogy az egyik végigépül, a másiknak csak egy része. Külön-külön is meg lehet szavazni mind a kettőt.

ELNÖK: Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Van egy javaslatom. Amit jóváhagytunk időben is, és előzményt tekintve is, az az első. Tehát olyan nincs, hogy ő az Apáczaitól vette el. Ilyen fel sem merülhet. Szabad-e illet, megkérdezlek, hogy megnézzük az átfedéseket, és ha olyan gyanú merül fel, hogy plágium van, akkor azt jelenteni fogjuk. Nem fogjuk azt vizsgálni, hogy ki kitől, de teljesen egyértelmű, hogy az az eredeti, amit megszavaztunk, a másiktól pedig a következő alkalommal fogunk szavazni, és előtte még adunk erről egy tájékoztatót, hogy mi a helyzet, és akkor így kész.

DR. SZENES GYÖRGY: Egy pillanatra hadd akadékoskodjak!

ELNÖK: Na végre! (Derültség.)

DR. SZENES GYÖRGY: Azért, mert előbb kaptuk meg ezt a tantervet, nem biztos, hogy ez az eredeti.

NAGY JÓZSEF: Nem ezt mondtam. Évtizedes programról van szó, és ezek benne vannak szinte kezdettől fogva ebben a programban. Ezt ők szülték Jóskával együtt. Jóska ugyan kilépett a rendszerből, és később az Apáczai ebből átvett dolgokat. *(Horn György: Majd egy hónap múlva erre visszatérünk.)* Erre majd visszatérünk.

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Amiről most vitatkoztok, azt jelenti, hogy a tartalmi szempontok közé fel kell venni ezt az eltérési százalékot.

NAGY JÓZSEF: Benne van valahol, hogy ugyanazt nem lehet beadni. Valami specialitásának lennie kell annak az új kerettantervnek, amit jóváhagyunk. Ha ugyanazt adják be, akkor minek foglalkozunk vele. Ez eleve benne van valahol.

ELNÖK: Friss Péter!

FRISS PÉTER: Egyetlen olyan hely van, ahol ez eddig felmerült, ez a sokat szidott pályázati kiírás, ahol benne van, hogy olyan kerettanterveket várunk, amelyek bizonyos szempontból - most nem az előző másfél vagy két órát használom - alternatíváját jelentik egymásnak. Ez az egyik fele.

A másik, hogy nyilvánvaló, hogy ezt igazából csak a már létező kerettantervhez képest lehetett most megállapítani, hiszen az volt az egyetlen nyilvános dokumentum, amihez képest ez a mérce egyáltalán felállítható. A bizottság munkájában volt is ilyen ügy, amikor gyakorlatilag valaki nagyon kicsi változtatással beadta a létező kerettantervet, amit nem is támogatott a bizottság jóváhagyásra sem.

A két tanterv között - ahogy arra az elnök úr már utalt - van egy lényeges eltérés, hogy más-más korosztályra, más-más időszakra vonatkozik. Ugyan csak felületesen emlékszem most hirtelen rá, de nem emlékszem, hogy itt azonos programokról lenne szó. Szerintem ez két eléggé elütő program, bizonyos átfedések vannak, mint ahogy az első négy évfolyamon nagy valószínűséggel a most jóváhagyottak között is viszonylag nagy átfedések vannak. *(Dr. Szabados Lajos: Elég nagy baj lenne, ha nem lenne.)* Ilyen szempontból az eddig jóváhagyottakat sem tudtuk úgy mérlegelni, minősíteni, mert ezt csak a kihirdetett kerettanterv esetén lehet igazán jól megtenni, illetve a jóváhagyott tanterv esetén, mert azok léteznek, azokhoz lehet viszonyítani.

NAGY JÓZSEF: Hibát még nem követtünk el eddig - persze nyugtával dicsérem a napot. *(Zaj.)*

ELNÖK: Még Báthory tanár úr kérdez.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Abban biztosak vagytok, hogy 1—4-ig tart egy szakasz, nem 1—6-ig? Mi az, hogy 1—4-ig? *(Horn György: A pályázati kiírásban ez van.)* Azt kérdezem, hogy mi van a pályázati kiírásban. *(Közbeszólás: Ez. 1—4-ig, 5—6-ig. - Folyamatos zaj.)* Egy kompromisszumra szeretném felhívni a figyelmet. Jobban kell figyelni máskor a pályázati kiírásra. *(Zaj. - Dr. Szenes György: Most erről tudunk dönteni.)* Az 5. és 6. is le van írva.

ELNÖK: Mi a Humanisztikus 1—4-ről döntünk, mert ez van elénk terjesztve. Ez a kerettanterv megnevezése.

Aki elfogadja, hogy ez kihirdethető, tegye fel a kezét! *(Szavazás. - 11.)* Ki tartózkodott? *(1)* Ki van ellene? *(1)*

Következnek az elutasítások. *(Dr. Trencsényi László: Jön a Horn Gyuri-féle javaslat.)* Jön a Horn Gyuri-féle javaslat. *(Dr. Trencsényi László: Opcionális K10.)*

Mondjad Gyuri! Mi ez? *(Közbeszólásra:)* Ja! Igen, igen. Tehát a K10, ami a következő oldalon van, a „nincs végső javaslat” kategóriában. Tehát Horn Gyuri javaslata úgy szól, hogy... De azt hiszem, hogy ezt megszavaztuk. Nem? *(Közbeszólás: Nem.)* Jó, akkor nem. Tehát a javaslat az, hogy jóváhagyás, azzal a feltétellel, hogy a késve beérkező szakértői vélemények ezt nem diszkreditálják. *(Horn György: Tehát a korrekcióra vonatkozó.)* A korrekcióra vonatkozó. *(Dr. Báthory Zoltán: Mondd még egyszer!)*

Az Országos Köznevelési Tanács jóváhagyja a 10/2004-es kerettantervet - EKP alternatív program kerettantervet - azzal a kiegészítéssel vagy feltétellel, ha a postai problémák miatt késve beérkező szakértői vélemények ezt nem teszik lehetetlenné, vagy nem diszkreditálják, vagy ennek nem mondanak ellent. *(Nagy József: És akkor visszavonjuk?)* Akkor nincs jóváhagyva. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Ezt hívják feltételes jóváhagyásnak.)* Ez egy feltételes jóváhagyás. *(Zaj. - Horn György: Ha a szakértői vélemény nem támogatja, akkor nem.)*

DR. SZABADOS LAJOS: Ha az elsőt szavaztuk, akkor szerintem az a logikus, ha ezt is szavazzuk. Abból se kaptam semmit, meg ebből se kaptam, és ti sem. *(Dr. Szenes György: A bizottság kapott. - Zaj.)* Vagy elhiszem, vagy nem hiszem el.

ELNÖK: Én teljes mértékben igazat adok neked. Én azon az állásponton vagyok, mint magánember, hogy ha az OKNT ezt a négy szakembert alkalmasnak tartotta arra, hogy ebben az ügyben döntést terjesszen elő, akkor én elhiszem, hogy ők szakmailag hitelesen jártak el. Ez ránk nem kötelező, de felülbírálnod minden esetben, azzal, hogy megnézed a szakértői jelentéseket, és megmondod, hogy jól döntött-e a szakértői bizottság. Ez mindannyiunknak jogában áll, és ahol valami gyanús, vagy valami miatt problematikus, ott ezt meg is kell tenni. Ez a kötelességünk. Senki nem akar senkit arra presszionálni, hogy anélkül, hogy ismerné a szakértői véleményt, jóváhagyjon valamit.

Szót kért még Hoffmann Rózsa, Karlovitz és Szenes.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem tudom megállni, hogy fel ne idézzem - kérem Horn Györgyöt és Hadházy Tibort, hogy erősítsenek meg -, hogy annak idején, amikor a tantervi akkreditáció során az ÉKP-programot véleményeztük, igen komoly lelkiismereti döntés előtt álltunk, mert annyira sok problémát jeleztek a szakértők. Végül is azért, mert a programban több ezer gyerek és pedagógus benne van, hogy az ő további munkájukat ne akadályozzuk, annak idején határozott időre akkreditáltuk csak ezt a tantervet. Most semmiféle információnk nincs, nem tudom, hogy azok a problémák, amiket akkor jeleztek, orvoslásra kerültek-e vagy sem. Az egyik ilyen probléma éppen az idő túlfeszítettsége és a tananyag túldimenzionálása volt, amennyire vissza tudok rá emlékezni. Semmiféle információm nincsen arról, hogy ez a tanterv azóta milyen átalakuláson ment át - gyanítom, hogy nem sokon, mert akkor is már tizenöt évvel azelőtt jóváhagyott dolgok kerültek mindig csak bele a tantervbe, anélkül, hogy valami kipucolódott volna. Én ezt a tantervet most ilyen formában nem tartózkodással, hanem nemleges szavazattal tudom csak véleményezni. Lehet, hogy megtörténtek ezek az átdolgozások, de erre határozottan emlékszem. Nem feltétlenül járunk el jól, hogyha biankó olyan tantervekre mondunk igent, amelyek nem fogják azt a célt szolgálni, amit a NAT-ban meghatároztunk

Nem akartam akadékoskodni, de ezt az idő dolgot még nem jártuk végig, elnök úr, az általános részben. Miután azonban éreztem, hogy itt a határozatképesség miatt most a konkrét dolgokon végig kell menni, önmegettartóztatást gyakoroltam, de szeretnék majd erre még visszatérni. Ez is egy ilyen probléma volt, éppen az ÉKP-program, ahol az idő végtelenül ki volt feszítve.

ELNÖK: Karlovitz, Szenes, Horn.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Elöttem a jegyzőkönyv, és abban az van, hogy a négy személy közül egy tartózkodott, egy jóváhagyást javasolt - ez én voltam -, egy kérdőjeles - azt mondja, félreértés miatt nem értékelte -, és egy elutasítást javasolt. Nagyon megosztott tehát a vélemény.

DR. SZENES GYÖRGY: Nem lett jóváhagyva.

NAGY JÓZSEF: Ez még az átdolgozás előtti vélemény.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Én jobbnak tartanám, ha megvárnánk azt az egy hónapot. Nem sérülne az ügy. Én úgy érzem, ha engedünk, egy zsarolásnak teszünk eleget. Zsarolásnak tartom, hogy ír a miniszterek, ír mindenhová ez az egy ember. Mindenki várja türelemmel az elbírálást, ő is meg tudja várni.

DR. SZENES GYÖRGY: Egyértelműen azt az álláspontot képviselem, hogy ne döntsünk a mai napon. Bármilyen történet ezzel a tantervvel, és nem történik semmi sem, hogyha egy hónappal később hagyjuk jóvá. Nem látom az indokát annak, hogy különleges eljárással valami olyat csináljunk, ami nem indokolt. Egy hónap múlva visszakerül hozzánk, már szakértői javaslatokkal.

HORN GYÖRGY: Annak az akkreditációs bizottságnak én voltam a Zsolnay-program felelőse. Egy hónapig így jártam a kocsival, olyan hatalmas volt ez az anyag, hogy így állt az autó csomagtartója. Iszonyatos mennyiségű anyag. Rádásul azt gondolom, hogy szakmailag igen-igen sok vitatható elem van benne. Eléggé megosztott ez ügyben a magyar szakma.

Két nagy tiszteletű szomszédom már javasolta, hogy vonjam vissza a javaslatomat. Annak ellenére, hogy mindkettőjüknek külön-külön is bármilyen egyéb kérését teljesítem (*Derültség.*), elvi problémám van. Ami miatt Rózsa tartózkodik minden szavazásnál, ugyane miatt kell ragaszkodnom ahhoz, hogy erről szavazzunk. Arról van szó, hogy egy működő rendszerről beszélünk. Az a szakmai vita, ami e körül folyik, és hogy ez egy létező... (*Közbeszólások.*) Megmondom, mi történik. Nem az egy hónapról van szó, hanem arról az elvről, hogy egy működő mechanizmusra egy megváltozott körülményű szabályozás hogyan reagál. Hogyha újra és újra új szabályozórendszerek jönnek létre - most mindegy, milyenek -, attól még az a dolog ugyanaz, ami. Biztos javult, tanultak bele a tanárok - millió dolog történt vele -, de elvileg úgy gondolom, hogy a Zsolnay-program ab ovo kerettanterv az én értelmezésemben, függetlenül Járainé Bódi Györgyinek, vagy akár a jelenlévőknek a véleményétől. Az én saját véleményemtől is függetlenül. Ezt azért mondom, mert azt gondolom, hogy bár nem értek vele egyet, de nem tudom elképzelni, hogy ne engedélyezzük. Ezt akarom mondani. Ez nálam elvi kérdés, ezért kérem, hogy szavazzunk.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nekem gyakorlati kérdésem van, nem elvi - ne haragudj, Rózsa. A rendelet kiadásának mechanizmusa. Ha jól sejtem, ha megszületnek most az egyetértések, felpörög a minisztériumi gépezet - nyilván a tárcaegyeztetés még ez után jön -, tehát vélhetően ez a rendelet kibocsátatik az áprilisi közlönyben. A második menetű vitánk, az áprilisi újabb adagunk nyilván a miniszteri rendelet módosításaként tud megjelenni, hiszen a melléklet maga része a rendeletnek, amely újabb nem egyhónapos határidő-módosulást jelent, hanem kéthónaposat, hiszen újra kell a tárcaközi... (*Dr. Szabados Lajos: Szünet van az iskolában!*) Nem az iskolában, a minisztériumokban nincs szünet. A rendeletmódosítás tulajdonképpen mégis hátrányos helyzetbe hozza azt a programot, amelyről egyébként nekem is az a véleményem, mint Horn Gyurinak, hogy minden vitám ellenére lehetetlenség megtenni vele, hogy nem legitimáljuk a létezőt.

ELNÖK: Péter, valóban a rendeletmódosításról van szó?

FRISS PÉTER: Csak akkor, ha kihirdetés. Ez csak a kihirdetett kerettantervekre igaz, amit Laci elmondott. A jóváhagyás egy miniszteri határozat. Olyan, mint a pedagógus-továbbképzés rendszerében: kiadunk egy határozatot, ami önmagában bármelyik közlőnyt el tudja érni, tehát nincs tárcaközi egyeztetés. Csak a kihirdetésnél, ami teljes szöveggé nyilvánul, van ilyen eljárási kényszer. Maga a jóváhagyás ténye megjelenik a közlőnyben, a jóváhagyó határozat.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Semmiféle hátrány nem éri az ÉKP-program szerint tanító iskolákat, hogyha nincs most meg a kihirdetés vagy jóváhagyás, hiszen az iskolák a helyi tantervüket megalkotják, és ennek alapján taníthatnak - azért ezt lássuk világosan!

A második. Szeretném a kollégák felelősségérzetét egy kicsit felpiszkálni. Tizennyolc vagy húsz éve megalkotott program, amelyről három évvel ezelőtt egy alapos vizsgálat kiderítette, hogy nagyon beporosodott, nagyon sok problémája van, minden érnye ellenére. Ha ebben az aktusban egy jóváhagyási, egy kihirdetési szándékkal ezt megerősítjük, akkor szerintem nem jót teszünk, mert eleve befagyaszttjuk azokat az utakat, amelyek ezt az egyébként sok erényt felmutató programot javításra készítenék. Nem javaslom éppen ezért a jóváhagyást anélkül, hogy meggyőződnenk róla mi is, meg elsősorban a szakértők, meg az ad hoc bizottság, hogy azokat a szükséges korszerűsítéseket ezen a programon elvégezték, amelyeket a korábbi szakértői vizsgálat is feltárt.

Nekünk ezzel az egész tevékenységgel alapvető szerepünk van a későbbi folyamatok irányításában, a korszerűsítés szolgálatában, tehát én ezt szeretném mindenkinek a figyelmébe ajánlani. Túl azon, hogy nyilvánvaló presztízsveszteségről van szó, és egy nagyon erős hiúsági kérdéssről - ezt elfogadom, ez is fontos mozgatórugója az emberi cselekedeteknek, hogy első körbe kerülök-e be vagy csak második körbe -, de hátrány nem éri. Viszont származhat belőle az az előny, hogy rá lesz vagy rá van kényszerítve a programot megalkotó munkacsoport arra, hogy korszerűsítse és porolja le.

ELNÖK: A te határozati javaslatod tehát az, hogy halasszuk el a döntést akkorra, amikor megérkezett a két szakértői vélemény. Ez az egyik javaslat.

Jóska, aztán Báthory Zoli.

NAGY JÓZSEF: Körülbelül ugyanazt mondom, csak két elemet.

A bizottsággal együtt nagyon a mellett vagyok, hogy hagyjuk jóvá. De inkább vállaljuk a konfliktust, mert ebből biztos, hogy konfliktus lesz, minthogy vállaljuk azt, hogy most leszavazzuk, mert ez a veszély is fennáll most. Ha majd minden papírt mindenki megkap, elolvassa, akkor nyugodt lelkiismerettel szavazhat, és ha akkor leszavazzuk, vagy akkor megszavazzuk, akkor semmiféle támadás nem érhet bennünket. Itt most támadás is érhet bennünket, hogy miért tettünk kivételt, ha megszavazzuk, ha meg nem szavazzuk meg, akkor meg azért, hogy miért nem megfontoltan szavazunk. Tehát ne szavazzunk.

ELNÖK: Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Tehát akkor az, hogy jóváhagyás - ami ide van írva -, az nem az ad hoc bizottság véleménye? *(Polinszky Márta: De. - Közbeszólás: Az előzetes.)* Az kinek a véleménye?

POLINSZKY MÁRTA: Az ad hoc bizottság előzetes véleménye, amit akkor alkotott, amikor a két eredeti szakértői véleményt meglátta. Utána közben kiment módosításra, és ami nem érkezett meg, az a módosított kerettantervről való szakértői

vélemény. A bizottság az első ülésén olyan javaslatokat hozott, hogy kihirdetés, ha a változtatások megtörténtek, jóváhagyás, ha... *(Közbeszólásra:)* Ez van odaírva, csak szétbontva, hogy és akkor a javításokat mikorra vállalja.

Azt gondolom, hogy mivel itt ilyen komoly vita van ezzel a két tantervvel kapcsolatban, mi kiküldjük minden OKNT-tagnak a Zsolnay-tantervet, de nem papíron, hanem csak cédén - *(Nagy József: Ezer oldal. - Közbeszólás: Több.)* - az összes szakértői véleményvel, és akkor tud dönteni a bizottság.

ELNÖK: Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Akkor nyilvánvalóan mégis diszkriminálunk, mert lapszámra hivatkozunk, meg mindenféle megfoghatatlan dologra. Szavazni kell! Mi akadályozza meg azt, hogy szavazzunk? Én itt egy csomó olyan dolgot látok, hogy... Ez körülbelül egy húsz éve ismert program. Valaki azt mondja, hogy le kellene porolni. Biztos, hogy leporolták már útközben, miért ne porolták volna le. El nem tudom képzelni, hogy egy programot ne fejlesszen valaki, aki fejleszti, aki így meri nevezni magát.

Ne haragudjatok, de azért annak is van valami becsülete, hogy valaki mit csinál az egész életében. *(Nagy József: Persze. Javaslom. Én is javaslom. - Zaj.)*

ELNÖK: Elnézést kérek, de a vita nem arról szól, hogy...

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A követelményeket nem alkalmazzátok másoknál, hanem pont ennél a kettőnél. Ez nagyon érdekes! *(Közbeszólás: Nem.)*

ELNÖK: Szavazásra teszem fel a kérdést. Aki amellet szavaz, hogy ezt a beterjesztett kerettantervet csak a két szakértői vélemény beérkezése után terjesszük újra az OKNT elé, azzal a javaslattal, amit a két szakértői vélemény birtokában fogalmaz majd meg az ad hoc bizottság, az tegye fel a kezét! *(Szavazás. - 9)* Ki tartózkodott? *(Nincs ilyen.)* Ki szavazott ellene? *(4)* Ezek szerint a következő ülésen a két szakértői vélemény birtokában fogunk szavazni Zsolnay József ezen programjáról. *(Nagy József: Meg a másikról is.)*

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A kártérítési pert átvállalja az Oktatási Minisztérium? *(Közbeszólás: Az nem a mi dolgunk.)*

FRISS PÉTER: Milyen kártérítési pert?

ELNÖK: Az Oktatási Minisztérium áthárítja a postára, mert nem tud mit csinálni. Magyarán, úgy kellene véleményt mondani egy programról, hogy nem tudjuk, hogy végrehajtotta-e az átdolgozást. Erről szavaztunk, hogy megelőlegezzük, vagy nem előlegezzük meg. Ebben született egy szavazás. Az, hogy ennek okán kártérítési per lesz-e a következménye, vagy sem, nem tudom. *(Zaj. - Közbeszólás: Szavaznunk kell. Van két elutasítás.)* Van két elutasítás. Elutasítás van a Párban történő tanításon alapuló kétnyelvű kerettantervről. Itt a szakértői véleményekről nincs ebben a táblázatban...

POLINSZKY MÁRTA: Azért, mert elutasítás volt, ezért nem küldtük ki nekik, hogy módosítsák

ELNÖK: Értem. Tehát az elutasító véleményt megkapták *(Polinszky Márta: Igen.)*

DR. SZABADOS LAJOS: Mi megkaptuk? *(Polinszky Márta: Mit?)* Nem tiszta sor ez. Beigérvényre szavazunk, hogy ez ilyen, az meg olyan. *(Friss Péter: Elnézést, de ott van*

a cédén. Itt van a szakértői vélemény is.) Hol? Az nálatok van, nálam nincs. (Ambrus István: A kislemezen rajta van.) Mi az elutasítás?

ELNÖK: A szakértői vélemény.

FRISS PÉTER: A kislemezen a szakértői vélemények vannak. A javaslatok a táblázatban vannak. Egyik szakértői vélemény sem tartalmazza az ad hoc bizottság javaslatát, hiszen az nem arról szól. Azok a háttéranyagok, amelyek alapján a szakértői bizottság véleményét... *(Folyamatos zaj. - Közbeszólásra:)* Tehát a szakértői vélemény rajta van a cédén.

ELNÖK: *(Dr. Trencsényi László felé:)* Mondjad!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Az elutasításra javasoltak bírálata nem volt a floppyn. *(Kosinszky Zsuzsa: Igaza van. - Zaj.)* Akkor ez ugyanaz az eset.

ELNÖK: Ebben nem lehet dönteni. Ha ez nem volt rajta a floppyn, akkor ebben nem lehet dönteni. Akkor az elutasításra javasolt kerettantervek ügyében a döntést éppúgy a következő ülésre halasztjuk. Egyetértés? Kezet föl! *(Szavazás.)* Ki nem ért ezzel egyet? *(Nincs ilyen.)* Ki tartózkodik? *(1)* Ezzel lezárult a konkrét tantervekkel kapcsolatos szavazás. *(Szabó Imre Ernő belép az ülésterembe.)*

A napirend szerint a következő pont... Bocsánatot kérek, de egy dolog van, ami függőben maradt, ez pedig a következő: Szerepelt az ad hoc bizottság előterjesztésében egy szempontsor a bírálatokra. Ezt még nem vitattuk. Én nagyon fontosnak tartom, és miután jeleztük, hogy elhúzódhat négy óráig, szmsz-ünk szerint teljesen legitim módon a mai OKNT-ülés, ennek a szempontsornak a vitáját döntsük el, hogy leszünk-e elegen, bírjuk-e erővel. Vagy ma ebéd után folytatjuk le, vagy eltesszük a következő ülésre. Erről kell állást foglaljunk.

Nem feledkezem meg arról, hogy van egy második napirendi pontunk. *(Közbeszólás: Ebéd után javaslom.)* Jó. Akkor Brezsnyánszky Lászlóé a szó.

DR. BREZSNYÁNSZKYLÁSZLÓ: Tisztelt OKNT! Azt szeretném javasolni, hogy olyan értelemben egy kicsit pihenje ki magát a Tanács, hogy iktassuk közbe ezt a bizonyos pedagógusképzési ügyet, merthogy az lenne a javaslat, hogy ezt részleteiben ne vitassuk most meg, hanem döntsön az OKNT arról, hogy kívánja-e ezt egy részletes vitára bocsátani valamelyik ülésén. Erre készült a javaslat, nem pedig arra, hogy itt helyben most a finanszírozás összes részletét megbeszéljük. Azt gondolom, hogy ezt ebéd előtt még el tudnánk intézni.

ELNÖK: Azzal teljesen egyetértetek, hogy ebben dönteni kellene. Az tudomásomra jutott Trencsényi László közvetítésével, hogy ti ketten beszéltek arról, hogy kérjük, hogy a minisztérium erről egy írásos anyagot terjesszen elő, mert arra lehet hivatkozni, abban vannak konkrét adatok. A felsőoktatási intézmények egy itt elhangzott szóbeli tájékoztatás alapján nem tudnak eljárni. Ez volt lényegében a bizottság véleménye.

Egyetért-e az OKNT, hogy a mai ülés határozzon abban, hogy kérjük a minisztériumot, hogy ebben a témában - most nem ismétlem meg hosszan, benne van az anyagban - a következő ülésre időben készítsen írásos előterjesztést, amelyet tanulmányozhatunk. *(Dr. Szenes György: Egy kiegészítem lenne.)* Tessék!

DR. SZENES GYÖRGY: Ezzel teljesen egyetértetek, csak minden anyagból folyamatosan kimarad a szakmai pedagógusképzés. Tehát nagyon fontosnak tartanám a szakmai pedagógusképzéssel kapcsolatos minisztériumi állásfoglalást, illetve ennek a

hogyan továbbját, a bolognai folyamatba való illeszkedését, ennek a kredit... Szóval mindent, ami ezzel összefügg, tartalmazza, mert ez folyamatosan kimarad. (Dr. Hoffmann Rózsa: Helyes.)

ELNÖK: Ezzel a kiegészítéssel kérem, hogy szavazzunk. Aki egyetért, tegye fel a kezét! (Szavazás. - 12) Ki van ellene? (Nincs ilyen.) Ki tartózkodott? (Nincs ilyen.) Egyhangú. (Dr. Szabados Lajos: Horn is szavazott.)

(Kosinszky Zsuzsához:) Zsuzsa! Ne felejtse el, amikor majd összeállítjuk a következő ülés napirendjét.

A kérdésem a következő. A szempontsort, amelyet az ad hoc bizottság összeállított, alkalmasnak tartjuk-e most vitára, olyan vitára, amelyben döntünk, vagy pedig tekintsük egy első olvasati dokumentumnak, és foglalkozunk vele. Már több korrekciós megjegyzés elhangzott ezzel kapcsolatban. Amennyiben igen, akkor ebéd után ezzel foglalkozunk.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Javaslom, hogy igen, különben nincs alapja a bizottság munkájának. Most már meglesz a jogszabály végre, legyen szempontsor is. Ezt a féltörvényes állapotot meg kell szüntetni.

DR. SZENES GYÖRGY: Persze, nagyon fontos a szempontsor - csak nem tudom, hogy az ad hoc bizottság számára fontos-e. A bírálatok megtörténnek-megtörténtek. Rengetegszer módosítottuk, javasoltuk. Friss Péter először hozott anyagát többször módosította mindenféle vélemény alapján. Nem gondolnám azt, hogy ezt nekünk még egyszer tárgyalni kellene, hanem kéne egy szempontsor, ami a kerettantervi akkreditációs bizottság működését majd legitimálja.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ez az.

DR. SZENES GYÖRGY: De ez nem az még!

ELNÖK: Annak kellene lenni. Ez arról szól. Az ad hoc bizottság tapasztalatai alapján, az úgynevezett akkreditációs kerettantervi bizottság ezt fogja mérvadónak tartani, és erről OKNT-határozat kell. Kelemen Elemér!

DR. KELEMEN ELEMÉR: Aligha vitathatjuk az OKNT-nek erre való jogát és kötelességét. Én azt gondolom, hogy a rendelet megszületése után az e célra rendelt hivatalos akkreditációs testületnek meg kellene hagyni azt a lehetőséget, hogy mérlegelje a szempontrendszert. Ne oktrojáljuk rá ab ovo a megalakuló testületre a most kialakítható szempontjainkat.

POLINSZKY MÁRTA: Az OKNT kidolgozza. Ez van a rendeletben.

DR. SZENES GYÖRGY: Ha lesz rendelet.

SIPOS JÁNOS: Lesz.

ELNÖK: Akkor a következő alternatívák vannak egyelőre javaslatként.

Most vitassuk, és most fogadjunk el egy szempontsort OKNT-határozatként.

Ne fogadjunk el most, várjuk meg, amíg megalakul az úgynevezett akkreditációs testület - amit nem úgy hívnak most már, hanem kerettantervi bizottságnak -, a kerettantervi bizottság is vitassa meg ezt, és a következő ülésen szülessék erről határozat.

Rózsának az volt a félelme, hogy ez hátráltatja a munkát. Nem tudom, én ezt nem látom át. Csak kérdezem, hogy ha nem hozunk most erről OKNT-határozatot, ez a folyamatban lévő munkát hátráltatja-e.

DR. SZABADOS LAJOS: Eddig is csinálták!

ELNÖK: Ne felejtsük el, hogy Friss Péternek voltak ehhez korrekciói. Igaz, ezek inkább stílárisk voltak bizonyos szempontból - kivéve a modult.

HORN GYÖRGY: A moduláris egy súlyosan tartalmi kérdés.

ELNÖK: Igen, de ha jól látom, abban volt egy OKNT-határozat, amit ti meghoztatok, távollétemben, sajnálatos módon. Szívesen elvéreztem volna az utókor számára dokumentáltam ebben a kérdésben, hogy ezzel mélységesen nem értek egyet - de ez nem jelent semmit. Ha a kerettantervi törvény vagy rendelet vitáját az ebéd után folytatjuk, akkor én szeretném fölvetni, hogy gondoljuk ezt meg újra. Jogom van hozzá, hogy ezt mérlegeljük. Ettől függeni fog ez is. Én tehát sokkal kardinálisabb kérdésnek tartom, mint a szempontrendszer egy olyan dokumentum alapján vitatni, amely dokumentumot még módunk van megkérdőjelezni, hiszen a végső elfogadására most kerül sor.

Én azt javaslom, hogy tartsunk szünetet, ebédeljünk meg, ebéd után nézzük meg a kerettantervi rendelet korrekcióját. Rózsának is volt egy javaslata, amiről nem szavaztunk, csak vélemény hangzott el róla, és nekem is lesz akkor ez a javaslatom: találjunk a kerettantervben módot arra, hogy az innovációt ne hátráltassa, hogy csak teljes szakaszokra nyújtható be kerettanterv, és utána döntsük el azt a nagyon megfontolandó szempontot, amit Kelemen Elemér fölvetett: akarjuk-e akceptálni vagy sem.

HORN GYÖRGY: Csak, elnök úr, bejelentették többen, hogy elmennek. Határozatképtelenné fogunk válni.

ELNÖK: Csak fel tudom tartani a kezem. Én akceptálom, hogy el kell menni, ebben az esetben el lehet halasztani az ebédelést, és azt mondani, hogy most akkor veselkedjünk neki, mert ez fontosabb, és különben is jobb étvágyunk lesz.

Elfogadjuk akkor most?*(Igen.)*

Én a következőt javaslom. Előttünk van a kerettantervi rendelet. Ezzel kapcsolatosan legújabb elemként jelent meg egyfelől a függelék vagy az 1. számú melléklet, amely tartalmazott hat kerettantervet, és ezek szerint csak hatot, mert elhalasztottuk a Zsolnay-ügyben való döntést, ami a hetedik lett volna. *(Polinszky Márta: Csak ötöt!)* Bocsánat, az Apáczai nem érkezett be. Tehát az első ötöt.

Szerepel a 10. §-hoz a mai napon kézbe kapott szöveggörrekció, illetve a javaslat a paragrafus szövegére. Ugye, nem kell külön megszavaztatnom a mellékletet, mert arról szavaztunk?

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: De jó szó-e a „kiadott”? Azt mondta Péter, hogy a Zsolnayval azért ne törödjünk, mert majd az ügyis csak jóváhagyva lett, és az egy miniszteri határozattal megjelenik. De itt nem a kihirdetett kerettantervek névsora szerepel, hanem a kiadottaké. A kiadott ebben az értelmezésben gyűjtőszó: kétféleképpen lehet kiadni.

ELNÖK: Jogos. Ez nem kiadott.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Akkor helyreáll a diszkrimináció a Zsolnayval szemben.

ELNÖK: Most jön Friss Péter.

FRISS PÉTER: Az oktatási miniszter kerettantervet ad ki. Az általa kidolgoztatott kerettantervet kiadja. Így szól a törvény. És ha valaki benyújt kerettantervet, azt rendeletben kihirdetheti. Ezt egybevontuk. De létezhet az a megoldás is, hogy ez két külön melléklete lesz a jogszabálynak: vannak az oktatási miniszter által kiadott kerettantervek - általános iskola, középiskola stb. -, és a kihirdetett kerettantervek egy másik mellékletként. Ha ez jobb, semmi akadálya. A jogászok úgyis e mellett kardoskodtak.

ELNÖK: Akkor egy kerettantervet ad ki a miniszter.

FRISS PÉTER: A terminológia nem változott meg, csak hogy markánsabban megjelenjék. Most is így van a terminológia: a miniszter által kiadott, amit saját hatáskörében kidolgoztat. Ilyenek a 2000-es kerettantervek, ilyen lesz a mostani szakiskolai fejlesztési program keretében készülő szakiskolai kerettanterv - majd ha eljut abba a fázisba -, és nyilván lehet más ilyen is. Ezek a kiadottak. Akkor ezeknek a felsorolása egy külön mellékletben történik. És a kihirdetett...

NAGY JÓZSEF: Az a jóváhagyottnak felel meg?

FRISS PÉTER: Jóváhagyott és kihirdetett. *(Közbeszólások.)* Kihirdetett az, amit a miniszter teljes szövegével együtt jogszabály részeként közzétesz.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: És ahol elveszti a szerző a szerzői jogait.

FRISS PÉTER: Ez a következménye.

ELNÖK: Így van. A kérdésem az, Péter, hogy a jóváhagyott kerettantervek listája is megjelenik-e a rendelet mellékleteként.

FRISS PÉTER: Nem. Az egy külön jóváhagyó miniszteri határozat.

ELNÖK: Az egy miniszteri határozat.

Akkor az OKNT úgy dönt, hogy külön mellékletben szerepelteti a miniszter által kiadott - jelenleg egy, a jövőben esetleg több - kerettantervet és külön a kihirdetettet, és ez a dolog címében is meg fog jelenni. Nincs, aki ellene érvelne, aki még figyelni tudott? *(Nincs jelzés.)* Erről szólt a vita, tehát ez egy egyetértő határozat.

A másik, hogy a 10. § szövege ellen van-e valakinek kifogása. *(Nincs jelzés.)* Egyetértés? *(Szavazás.)* Az OKNT egyetért ezzel a módosítással.

Most következik az én javaslatom. Én ott hagytam el még a pástot - *(Nagy József: A csatateret.)* a pástot, igen a csatateret -, amikor Friss Péterrel megegyeztünk abban, hogy benne marad - benne is volt a szövegben -, hogy egy műveltségi területre is lehet kerettantervet benyújtani. Ezt leszavazta az OKNT.

Én még egyszer a következőt szeretném felvetni... *(Folyamatos zaj.)* Egy: Javaslom, hogy maradjon benne. Kettő: Ha nem marad benn, mert az OKNT nem változtatja meg ezzel kapcsolatos döntését, akkor kérdezem, hogy milyen jogszabályban legitimálnának azok a műveltségterületi innovációk, amelyek beépíthetők az iskolák helyi tanterveibe, amennyiben az iskola a helyi tantervébe be akarja építeni. Ez milyen legitimációval rendelkezik? Nem volna-e nagyobb hatással a tantervi, tantárgy-pedagógiai

és nevelési innovációra, ha egy-egy műveltségterület a maga teljes rendszerében jóváhagyást nyerhetne éppúgy, mint egy időszakra vonatkozó komplex terv.

Ha az aggály ezzel kapcsolatban, hogy ennek a beilleszkedése és illeszkedése a többi műveltségterületi kerettantervhez hogyan történik meg, erre nekem az a válaszom volna, hogy ez a helyi tanterv dolga, ott kell megteremteni azt az összhangot, hiszen módja van többféle kerettantervi ajánlatból is összeállítani a maga helyi tantervét. Ahol tehát a rendszerszerű összefüggést számon lehet, sőt, kell kérni, az a helyi tantervek szintje, amit a tantervi szakértő mond meg.

Nem tekintélyre való hivatkozásként mondom, de Rózsával még a megbetegedésem előtt ezt a témát jól körbejártuk, és neki fontos érve volt amellett, hogy ezzel akkor egyet tudott érteni. Nem akarom ezt úgy mondani, mintha nem változhatott volna meg közben a véleménye. Például a szakmai, a szakoktatásbeli és a szakmai szakirányú tanterveknél sokkal gyorsabban pereg a technika és a piaci igény, semmint hogy egy ilyen típusú műveltségterületi innovációt hátráltathasson az, hogy emiatt majd a magyar irodalmat is újra be kell adni. Ez mind az anyagiak, mind a ráfordított energia szempontjából fontos.

Én tehát tisztelettel kérem, hogy ezt még egyszer vegye fontolóra az OKNT, vagy utaljon akkor ebben a rendeletben valami olyan modus vivendire, amely lehetővé teszi azt, hogy a meglévő kerettantervekhez milyen módon illeszkedhet egy-egy megreformált műveltségterületi kerettantervi javaslat. Értelmesen sikerült eldadogni? *(Nagy József: Világos.)* Világos.

Először Horn György fogja leszólni, majd Nagy József kap szót. *(Horn György: Előbb legyen Nagy József.)* Előbb Nagy József következik.

NAGY JÓZSEF: Tartalmilag egyetérték veled, terminológiaiailag azonban nem. Rengeteg alapvető fogalmat sikerült szétvernünk. A tanterv fogalmába ez nem fér bele. A tantervet mindenki ismeri, hogy mit jelent, ezt már többször megvitattuk, ezért szerepel ott. Ha mindenáron akarunkilyet, és én mellette vagyok, akkor nevezzük ezt tantervi modulnak, vagy valami másnak, de ne tantervnek. Arra viszont az a válasz, hogy ilyen fogalom nincs a törvényben, vagy... *(Dr. Trencsényi László: A NAT-ban van.)* A NAT-ban van, meg a szakképzésben van. Tehát ha tényleg modul, akkor nincs probléma.

Az más kérdés, hogy kell-e a minisztériumnak kézbent tartani az egyes modulokat is. Ez nem szakmai kérdés-e pusztán? Ebben én most nem akarok állást foglalni, a lényeg az, hogy ne nevezzük tantervnek. Annyi zűrzavaros fogalmunk van már, hogy gumifogalommal alakítjuk ezt a... Na jó. Pont. Kész, befejeztem.

ELNÖK: Horn György!

HORN GYÖRGY: Az álláspontom az, hogy nemcsak terminológiai kérdéstről van szó, hanem tartalmi kérdéstről is szó van. Az egyik az, hogy a kerettanterv és a tanterv egyébként is, az eredeti védett fogalmában már most is - éppen az alternatív vitából derült ki - a törvényben hibásan van használva. *(Nagy József: Már is van bajunk.)* Az egyik, hogy máris problémát okoz. Ami ennél súlyosabb, hogy azt gondolom, hogy a szakmai fejlesztésre vonatkozó eljárásoknak - én a kerettantervet se tettem volna ide - nincsen okuk arra, hogy ezt jogi szabályozási eljárás keretei közé ilyen minősítési izébe vegyék be. A fejlesztési program az egy fejlesztési program.

Egy műveltségi terület szakmai programjáért feleljen a minisztérium, mint fejlesztő, feleljen a kht., mint erre kijelölt állami intézmény, hogy csinál ilyeneket, fizessen, pályáztasson olyanoknak, akik a helyi innovációt csinálják. Azt gondolom, hogy a minősített nem tudom milyen, például művészeti blokk, vagy a minősített természettudományos blokk fából vaskarika.

Itt arról van szó, hogy jogilag működik a helyi tanterv és a NAT, és a kettő közé a jogszabály betett még egy elemet. Most még egy negyediket: oktatási program, pedagógiai rendszer... Tele vagyunk ilyen jogilag szabályozott izékkel.

Elhangzott itt már a múltkor Laci szájából, és nagyon egyetértettem vele, hogy például az, hogy sajátos nevelési szükségletű gyerek, abban a pillanatban, amikor jogi kategóriává vált, elveszítette azt a szakmai értelmét, ami egyébként fontos, hogy minden gyerek sajátos nevelési szükségletű. Tehát abban a pillanatban ez jogilag védett fogalom lett. Itt ma eljátszottuk ugyanezt az alternatív iskolákkal. Abban a pillanatban, amikor kiderült az, hogy ez egy jogi kategória, pedig súlyos szakmai vita van köztünk, hogy mit jelent az alternatív iskola, nem tudjuk lebonyolítani, mert van egy koherens és középreal vélemény - Farkas Pista vezette elő -, hogy most ne vitatkozzunk, merthogy ezt a jog már rendezte. Nem tudom, hogy Laci szeretne-e vitatkozni, de én igen, mert ez egy szakmai dilemma.

Ugyanezt gondolom a műveltségterületek fejlesztéséről, és így tovább. Ahol nem muszáj, apró betűvel ennyi - *(Mutatja.)* -, akkor ott ne kezdjünk el újabb és újabb jogi izékbe belerohanni. Azt gondolom, hogy ha valaki egy magyar, vagy művészetismereti, vagy művészeti blokkot csinál, akkor nyugodtan mondhatja akkor, amikor a szakértő megkérdezi, hogy és ez miért nincs benne, hogy az a másikban van. Innen már tovább lehet vinni az évi egyórás, nem tudom milyen tárgyat, azt is lehetne akkreditáltatni, mert ami abban nincs benne, az máshol van.

Azt gondolom, hogy az már messze elég, hogy iskolatípusokra alternatívákat teszünk le tantervként. *(Nagy József: Elnézést kérek, de el kell mennem. - Elhagyja az üléstermet.)*

ELNÖK: Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem szabad művészeti programok jóváhagyását ebbe a rendszerbe bevinni, ez volt a kiindulási alap. Át is éltük annak idején ezt a zavart. Utána jött, amikor elnök úrral ezt a dolgot egy kicsit átrágtuk, és nem másítottam meg azóta a véleményemet. Változatlanul úgy látom, hogy persze fejleszteni lehet, és a helyi tantervben ki-ki kidolgozhat olyan egyéb programot, amit ő alkalmazni kíván, viszont egy óriási motiváló vagy ösztönző erő lehet egy fejlesztőiskolának, ha az általa kidolgozott műveltségterületi egy, vagy kettő, vagy akár három műveltségterületi alternatíva egy miniszteri jóváhagyással megerősödik. Mi több, ez lehet az egyetlen esélye arra egy ilyen fejlesztő műhelynek, hogy mondjuk, ha ők tankönyvet is kidolgoznak a fejlesztett programjukra, akkor az jóváhagyott, tehát tankönyvlistára kerülő tankönyv lehessen. Gondolom, hogy kell, hogy maradjon a tankönyvbírálatnak is valami ilyen szempontja, hogy valamelyik kihirdetett kerettantervre alkalmas-e, mert ha ez nem marad tankönyvbírálati szempont, akkor végül is mi marad? Csak az, hogy igaz dolgokat állít, vagy nem igaz dolgokat.

Azt hiszem, nagyon kevés olyan műhely lesz, amelyik elmegy idáig, de jó, hogyha van egy lehetőség. Ezt meg lehetne talán oldani ennek a kerettantervi rendeletnek egy olyan kiegészítő paragrafusával, amely ezt megfogalmazza, hogy a későbbiek során egy vagy több műveltségi területre kidolgozott másfajta programtervezet is beterjeszthető jóváhagyásra, de csak azzal, hogyha megnevezi, hogy ez melyik kerettantervhez hogyan illeszkedik. Én alapvetően azért tiltakoztam kezdettől fogva az önálló műveltségterületi programok jóváhagyása ellen, mert sérül a rendszer, sérül az egész. Akkor tényleg az lesz, hogy innen-onnan összeveszek egy-egy modult. Ha viszont előírja ez a rendelet, hogy csak akkor lehet beterjeszteni egy ilyet, ha megnevezi, hogy például nekem a most jóváhagyott Hétszínvirág kerettantervnek erre és erre a műveltségterületére egy alternatívát kidolgoztam. Ha ő ezért megfizet, hogyha ez inspirálja, jónak látnám, hogyha ezt a lehetőséget meghagynánk, de csak olyan módon, hogy beleilleszkedjék. Ugyanis nem teheti

meg másként. Itt is beszéltünk róla, hogy ha ez a 70 százaléknyi egyezés megvan, akkor az már nem önálló kerettanterv, hanem csak egy rész.

Javasolnám tehát, hogy egy ilyen kiegészítő paragrafussal ezt a lehetőséget ne zárjuk ki. Nagyon kevés az az iskola, amely egy teljes tantervi rendszerben gondolkodik, azt viszont feltételezem, hogy van egy-kettő, amelyik úgy gondolja, hogy az egész természettudományos blokkról valami egészen újszerűt és mást ki tudna találni. Kétségtelen, ezt csinálhatja, nem tiltják meg neki, de nincs meg az az egyrészt erkölcsi elismerés, másrészt a továbbvitel lehetősége, hogyha a jóváhagyás mechanizmusából kihagyjuk. Ha megfizeti, ha ez neki érdemes, akkor fejlesztési lehetőség adódik.

A januári beszélgetésünket most is úgy gondolom, hogy engem meggyőztél, elnök úr, arról, hogy ez e miatt szükséges.

ELNÖK: Hozzászólás még?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Egyetértek Loránd Ferivel és Hoffmann Rózsával is, az érveléseivel is. Hiszen, hogyha a kerettanterv funkciója az, hogy ajánlás, akkor ennek mégis van egy olyan implicit tartalma, hogy ami nem kerettantervként kerül a szakmai nyilvánosságba, az valamiért kevésbé ajánlott. Ez óhatatlanul ezzel a konnotációval jár. Pont a közoktatás-fejlesztési stratégia szempontjából öngyilkos akció, hogy a mozgékony, innovatív csapatokat, amelyek tantárgyi fejlesztők, hozzuk hátrányos helyzetbe. Mert egy jegyző már gyanúval fogadja azt a modult, amit beillesztene a helyi tantervbe az intézmény.

Én megértem azt a szempontot, hogy az oktatási kormányzat egészségességre törekszik, sőt, hozzáteszem, hogy a tantervi adatbank tapasztalatai is arról szólnak, hogy nagyon sok nagyon zseniális tantervi vagy műveltségterületi modul tulajdonképpen nem használdott, merthogy nem volt illeszkedése - mint a legónak - a megfelelő rendszeréhez.

Túlásnak tartom, hogy meg kelljen nevezni, mely kerettanterv fiókját javasolja a szerző kihúzni, és helyére rakni az övét, de azt el tudom várni, el tudom képzelni, hogy a nem teljes, műveltségterületi, nem teljes rendszerre fogalmazott - nevezzük így - modulnak is kell hogy legyen víziója, hogy honnan veszi el az órákat.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ugyanarról beszélünk.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Csak te azt mondod, hogy ezt az Apáczaiba bele tudom látni, „A kék bolygó titka” című tantervet. Ne kompromittáljuk se az Apáczaikat, se a kék bolygót, de a kék bolygós arról nyilatkozzék, ha benyújtja - volt ilyen egyébként az adatbankban -, a fedőlapra - egyébként szinte megfelel a szabályoknak - odaírja, hogy az én kék bolygó tantervem művészet, természetismeret és magyar irodalom tanterve, heti... *(Közbeszólások.)* Én a NAT-ra hivatkozom. A NAT szerint ez - ne haragudjatok - tanterv. Program az, amihez taneszköz, értékelési eszköz - így van a NAT-ban - továbbképzés és szerviz járul. Ez a program. *(Horn György: Is.)* Ez a program a NAT szerint. És van egy kerettanterv hozzá.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A kis szótárad?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Az most már a NAT, nem az én kis szótáram.

Tehát a modul kerettantervként való promóciójához elvárjuk a modul alkotójától, hogy legyen víziója, hogy az ő modulja egy bármilyen teljes tantárgyi tanórai rendszerben hogyan helyezkedik el, elvesz-e testnevelés órát, mert táncol fizika órán. Miért ne? Tehát órakeretben legyen teljes, de mélységi kidolgozottsága lehessen egy, két, három műveltségterületre, illetve tantárgyra. Akkor a dolog felhasználhatósága szerintem hatékonyabb lehet.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Egy kicsit több, mint óraszám.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Én egyetértek azzal, amit Rózsa mondott, meg Laci mondott, de a tantervnek van néhány ismérve, amit szeretnék hangsúlyozni. Tanterv az, amiben a különböző tantárgyaknak vagy műveltségterületeknek van egy horizontális logikája, és van egy vertikális logikája. A program, a modul és minden más tarkítja, élénkíti, innovatívvá teszi ezt a rendszert. Azt mondja, nem tanítunk négy természettudományos tárgyat, hanem egy természettudományt, vagy esztétikai, vagy környezetismereti - rengeteg ilyen szellemű program van. Tehát a tantervek és a programok nagy barátságban eléldgeélnek egymás mellett.

HORN GYÖRGY: Akkor arra kellene válaszolni a vitában - bocsánat, hogy beleszólok -, hogy miért kell ehhez állami legitimáció.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Van a programfejlesztés...

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: És a kerettantervhez miért kell?

HORN GYÖRGY: Ahhoz se kell, de most azon már túl vagyunk. Nem abban van vitám veletek - bocsánat, hogy magamhoz ragadtam a szót -, hogy ez kell vagy nem kell. Arra a kérdésre kell válaszolni, miért kell ehhez állami legitimáció. Egyrészt a valóságban nem műveltségterületi fejlesztő csoportok vannak, hanem tantárgyi fejlesztő csoportok vannak ma Magyarországon. *(Közbeszólás: Is.)* Jó, vannak ilyenek is. Én nem akarom vitatni, de amikor tankönyvekről beszéltek, fejlesztő csoportokról, akkor általában történelemről, kémiáról, fizikáról. Ez az, amit az iskolák várnak. Amiről ti beszéltek, ennek az életszerű megoldása ez.

Tényleg úgy van, hogy azt mondd, adjon be egy tantervet. De milyen tantervet adjon be. Hogyha odaírja, hogy testnevelés három óra, magyar három óra - de melyik három óra, miről? Ha ő éppen a kék bolygóról ír. Egyszerűen nem állja meg a helyét. Csináljon egy kék bolygót, és abban a mechanizmusban, ami a magyar szabadpiac, meg a megyei intézetek, meg a szakmai szolgáltatók, meg Pilisborosjenő, ezt terjessze el. Adja el a könyvet, menjen az iskolákhoz stb. Miért kell ehhez az állam?

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Tankönyvengedély.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Azon kívül nem kell hozzá a legitimáció - de egy kicsit gondolkozz a vidéki kisiskola fejével, akinek ez egy óriási presztízsszempont és erőforrás, hogyha nemcsak saját magának megcsinálta, hanem a miniszter még jóvá is hagyja. Pontosan ezt látjuk: miért terjesztik be most azokat a futó kerettanterveket, amelyek tíz-húsz éve mennek? Pontosan ezért, mert presztízsszempont és tankönyvi jóváhagyás. Pontosan ezért kellene megadni az ilyen fejlesztőknek is a lehetőséget. Nem kötelező - ez egy lehetőség. Rosszul teszed fel a kérdést.

Ha öt év múlva a te iskolában is úgy gondold, hogy egy blokkot egész máshogy csinálnál, benned is ott motoszkálna, hogy az egész ország megtudja, hogy én alkottam valamit, ha jóváhagyják. Ha nem hagyják jóvá, nem tudja meg az ország. Ennyire nem piac az oktatás, hogy terjessze a környezetében, és adja, és vegye. Itt egy ilyen fajta miniszteri jóváhagyás egy óriási erő az iskoláknak. Ennek a lehetőségét kellene megadni.

Lám, milyen szenvedélyesen érvelek a mellett, ami ellen foglaltam állást még fél évvel ezelőtt - de valóban nem gondoltam végig ezt a szempontot. Meg kell adni a lehetőséget.

ELNÖK: Kevés sikereim listájára felveszem. *(Derültség.)*
Kelemen Elemér!

DR. KELEMEN ELEMÉR: Délelőtt is el akartam mondani, most sem fogom elmondani, csak egy megjegyzés. *(Dr. Szenes György: Akkor megtudjuk! - Derültség.)* Azt mondja Rózsa a Zsolnay-program apropóján, hogy beporosodott, és én úgy értettem, hogy egy „beporosodott” rendszerről kellene letörölgetni a port. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Nem, nem.)* Szándékosan élcelődöm, tudniillik attól tartok, hogy ezek nagyon mély reflexei a magyar oktatásügynek, és észre sem vesszük, hogy a lopakodó centralizációs bürokrácia csapdájába sétálunk bele. Én berzenkedem a kerettantervi jóváhagyásnak is ettől az elhatóságosodott gyakorlatától. Valami rettenetes kényszert érzek, hogy szakmai törekvéseinket oly módon próbáljuk legitimálni, hogy rögtön hatósági pecsétet vagy atyai jóváhagyást rendelünk mellé. Ennyit mondok csak, semmi többet, nem bonyolódok most a kérdésbe.

A másik megjegyzésem az lenne, hogy néha fordítva ülünk a lóra, mert a törvény szent tételeiből kiindulva olyan kényszerpályákat jelölünk ki magunknak szakmai fejlesztési vonatkozásokban is, amelyeket egyszerűen felül kellene vizsgálni, és nemcsak a kerettantervek elbírálására vonatkozó szempontsorunkat, hanem adott esetben magát a törvényt is érdemes lenne górcső alá venni, hogy ne kerüljünk ilyen ostoba ellentmondásokba, és egy rossz hagyomány kényszerpályájára.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Azért én nem tartom problémának a lopakodó centralizációt, hiszen az oktatásügy működtetése az állam feladata, ami nem nélkülözheti a centralista elemeket. Ha ez nincs, akkor azt szeretném megkérdezni, hogy túl a szellem szabad szárnyalásának gyönyörűségén mi a csoda motiváljon egy-egy iskolai alkotóműhelyt arra, hogy megalkosson egy újfajta elképzelést. Micsoda? Egy esetleges valamikori életműdíj, vagy valami? Egy elismerés egy alkotóműhelynek, ha nyilvánosságra hozzák, ha a könyveit kidolgozhatja. Nem fogja tudni a tankönyvlistára felvenni a könyveit. Így működött az elmúlt 15 évben nagyon sok alternatív műhely, hogy lépésenként kidolgozta a programjait, könyveket gyártott. Megmarad abban a szűk körben, és utána el is fog halni.

Szerintem egy olyan oktatásirányítási eszköz lenne ez a lehetőség - ismerve a mai oktatásügy működését, a pedagógusok helyzetét, az iskolák helyzetét - amely a fejlesztést szolgálja, de abba is hagyhatjuk a beszélgetést. Egyszerűen leblokkolódnak ezek a spontán fejlődések. Elemér, amilyen állapotban a pedagógustársadalom nagy része ma van, éppen ösztönzőket kellene keresni mindenféle fejlesztésre, és nincs. *(Dr. Kelemen Elemér: Nem biztos, hogy Mária Terézia jóváhagyó gondolata ösztönző. - Derültség.)* De az.

ELNÖK: Karlovitz János, majd Vágó Irén következik.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Egy szövegszerű javaslatom van. Az elnök urat megerősítene egy e) pont, amely úgy hangzana, hogy kivételes esetekben egy-egy műveltségi területre, tantárgyra is be lehet nyújtani kerettantervi kiegészítést. *(Zaj. - Közbeszólások. - Horn György: A határozati javaslatról szavazni kell.)*

ELNÖK: Vágó Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Elnézést kérek, hogy az egész vitát nem hallottam, csak az utóbbi felszólaláshoz tudok kapcsolódni. Úgy érzem, hogy ebben a pillanatban ez egy olyan preventív túlszabályozás lenne, aminek én még nem látom a szükségességét. Azért nem tíz évre szoktuk ezeket a rendeleteket kőbe vésni, és ha kiderül, hogy valamilyen folyamatokat megakaszt, akkor nyilván lehet ezen változtatni.

Azért gondoljunk bele, hogy ha most beleugrasztunk fejlesztőműhelyeket egy olyan pályázatba, amin vasszigorral mentünk végig Rózsával együtt - itt bizony csak egyébről lehet szó. Nyilván mások is pályáztak volna, meg másképpen. Van egy nehéz út, abba a csapdába bementek egy csomóan, most meg felnyitjuk a zsilipet, és inentől kezdve az sétál be, aki akar, mert valóban, akinek nincs jóváhagyott programja, az úgy érezheti, hogy ő kevesebb. Nem kevesebb? *(Zaj.)* Jelen pillanatban kevesebb, mert végigment egy minősítési procedúrán, és mások meg ezt nem csinálták meg, mert nem tudták felvállalni a különböző dolgokat.

Lacival nagyon nem értek egyet, mert a tanterv nem olyan, és úgy gondolom, hogy ebbe a felpuhításba nem kellene belemenni.

A harmadik, hogy én nem olvastam végig ezeket a tanterveket, de azt remélem, hogy ezekben igenis vannak innovációk, hogy be tudtak ide kerülni új kezdeményezések, és ez most el tud indítani iskolákat - nem tudom, hányat fogadtatok el. Először adjunk már nekik időt, hogy végignézzék, hogy hátha nem kell most nekik újat találni, mert találnak olyat, amelyik az ő gyerekeiknek, az ő iskolájuknak, meg az ő pedagógusainak megfelel. Nem értem a dologban azt a sietséget, hogy ezt most miért kell csinálni.

Azt, hogy a műveltségterületi fejlesztések hogy állnak, kérdezd meg Krisztinától. A KOMA összes ilyen pályázata egy csőd volt. Nem tudták kiosztani a pénzeket, akárhogy szállították le a küszöböt. Arra nagyon kell figyelni, hogy ne záruljanak be olyan források, amelyek tényleg a legkisebb innovációnak is levegőt fújnak. Ez nem azt jelenti, hogy ezt most még tegyük be utólag egy kerettantervi rendeletbe.

ELNÖK: Akkor szavazásra kell feltennem a kérdést. Akinek az az álláspontja, hogy... Hogyan kell ezt csinálni? A javaslatot kell megszavaztatni. *(Horn György: A te javaslatodról kell szavazni.)*

Az én javaslatomról kell szavazni. Akinek az a javaslata, hogy egy passzussal, ponttal kerüljön be a kerettanterv fogalmába a műveltségterületi tanterv, és ezt is lehessen legitimáltatni egy kerettantervi szabályozással vagy jóváhagyással, kiegészítve - itt most elbizonytalanodott a fogalmazásom - egy olyan jellegű megkötéssel, hogy ennek a benyújtott dokumentumnak arra vonatkozóan kell utalásokat tartalmaznia - a vízió nekem túl költői, amit Laci mondott, tehát ezt megpróbálom prózaiabban megfogalmazni -, amely az illeszkedését a kerettantervekhez lehetővé teszi. Aki azt mondja, hogy egy ilyen pont kerüljön be, az tegye fel a kezét! *(Szavazás. - 4)* Ki mondja azt, hogy ne kerüljön be? *(8)* Ki tartózkodik? *(1)* A javaslat tehát elvetve, köszönöm szépen - mármint nem azt, hogy elvetve. *(Derültség.)* Na jó, de ne haragudjatok, a hősi halál még mindig szebb.

Akkor a kerettantervi rendelet jelen szövegét egészében... *(Horn György jelentkezik. - Dr. Hoffmann Rózsa: Még nekem is van mondanivalóm.)* Pardon! Bocsánat! Akkor vegyük sorra.

HORN GYÖRGY: Nekem az volt a javaslatom, hogy a 2. § (2) bekezdése, hogy a kerettanterv a helyi tanterv számára szabad időkeretet biztosít - az érvelés délelőtt elhangzott Laci és az én számból is -, hogy a keretek jóváhagyásának feltételei törlésre kerüljenek. Ez a javaslat.

ELNÖK: Hozzászólások következnek. Friss Péter!

FRISS PÉTER: Nem pro és kontra, csak szeretném elmondani, hogy ez a pont kizárólag az OKNT kezdeményezésére került be. Én tűzön-vízen át védtem. Mindenki törölni akar a jogással szemben. Köszönöm szépen a lehetőséget.

HORN GYÖRGY: A modul is úgy került ki. Akik akkor kisebbségben maradtak, azok újra megpróbálkoznak.

ELNÖK: Van-e ehhez a javaslatához hozzászólás? (Közbeszólás: Mihez?) Hogy töröljük a...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Én azt javaslom, hogy maradjon benne. Ma már eltekintek az érveléstől.

HORN GYÖRGY: A jóváhagyásnak nem lehet feltétele az, hogy... - elhangzott délelőtt. A jogszabály lehetővé teszi az egy az egyben való átvételt is.

FRISS PÉTER: Nem átvételt, beépítést.

HORN GYÖRGY: Ebből az következik.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A helyi tanterv alkalmazható.

FRISS PÉTER: Beépíthető.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Helyi tanterv akkor lesz, hogyha alkalmazkodik az iskola körülményeihez.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A törvényben nincs benne, Zoli.

HORN GYÖRGY: A kerettanterv szabad időkeretet biztosít - ez játék a szavakkal.

ELNÖK: Szeretnék azért érvelni, hogy ez benne maradjon, mert ennek van egy üzenete - ez most nagyon divatos kifejezés. Nevezetesen az az üzenet, hogy a helyi tantervnek lélegzetvételnél területe legyen, meg felhívás a keringőre, hogy köteles vagy, ha helyi tantervet csinál, arra gondolni, hogy az adaptációt milyen dolgokkal töltöd föl, egészíted ki. Nekem az, hogy kerettantervet lehet így is alkalmazni, hogy egy az egyben átmelem, azt jelenti, hogy azt a lukat helyben be fogják tömni.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Mégsem tudom megállni, hogyne kérjek szót.

ELNÖK: Akkor Hoffmann Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Ha nem adunk egy kis szabadságot az iskoláknak, és ezt nem garantáljuk, akkor az egész tantervi szabályozási logikát a sutba dobhatjuk. Az egész tantervi szabályozási logika adott. Lehet, hogy nekem nem is igazán tetszik, de ebből az következik, hogy az iskola a helyi tantervét akkor fogja csak alkotó módon esetleg megalkotni, ha erre van időbeli szabadsága. Ez nem zárja ki azt, hogy a kerettantervet helyi tantervként alkalmazhatja, mert maximum azt fogja tenni adott esetben, hogy eggyel több óraszámot ide meg oda pötytyent, és semmi mást nem csinál hozzá. Ha viszont van rá lehetősége, ha nincs idő az iskola számára, nem tud mit kezdeni a helyi tantervében.

Az egyszer jó, hogy ne kényszerítsük az iskolákat tantervírásra. De az megint nem jó, hogyha csak olyan tanterveket kínálunk nekik, amelyek száz százalékgig beszabályozzák a teljes időt. Ezzel megfojtjuk a helyi tanterveket.

HORN GYÖRGY: Azt mondod, csak akkor lehet valami kerettanterv - azt mondja a jogszabály -, amelyik hagy szabad helyet. Ez azt jelenti kimondva, hogy bármelyik iskola csinálhat helyi tantervet kerettanterv nélkül is. Bármelyik iskola alkalmazhatja a kerettantervet úgy, ahogy van. Az a jogszabály, ami ide van írva, nem jelent mást, mint azt,

hogy ha én beadok egy kerettantervet, leveszek valahonnan iksz órát *(Dr. Hoffmann Rózsa: Nem feltétlenül.)*, aztán, amikor valaki használja, visszateszi.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem. Ez azt jelenti, hogy nem töltöm ki a tizenkét évet száz százalékban. Ez nemcsak heti óraszámban jelenhet meg, hanem másként is.

HORN GYÖRGY: Értem, de sajnos általában van problémám. Ebben nincs köztünk vita. Abban van köztünk vita, hogy ez egy formális... *(Zaj.)*

ELNÖK: Mielőtt az általános depresszió eluralkodik rajtunk, Trencsényi Lacinak még adjunk szót - ő mindig fel szokott minket vidámítani.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nekem ez csak a jogi érvem volt, hogy hiszen a törvénynek se felel meg. A szakmai érvem az, hogy ez a variáció egyedül a törzsanyag-kiegészítő anyag tantervi logikát ismeri el kerettanterv-helyi tanterv viszonyban. Mert azt mondja, hogy ott a törzsanyag a kerettanterv, és van idő, hogy a kiegészítő anyagot megtanítsd. Én ezt vitatom, mert legalább három más paradigmában tudok elképzelni kerettantervből helyi tanterv előállítását, amelyik ugyanazt az időt tölti ki, csak nem a Füstbe ment tervet tanítja másfél óra alatt, hanem a légből kapott mozdonyt tanítja Petőfitől, és ez ugyanannyi időbe kerül, és élvezte a helyi tanterv szabadságát. Ez tehát a szabadságot korlátozó.

Csak az a szöveg lenne jó, hogy a kerettanterv a helyi tanterv számára szabad keretet biztosít.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ami le van írva.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Engem az „idő” zavar egyedül. Egyébként belebotlunk majd ebbe a dologba az akkreditációnál is. Eddig azt mondtuk, pláne - akkor is vitattam -, hogy az a jó kerettanterv, amelyik megfelel a NAT-ban foglalt százalékos időarányban. Én ezt több ízben vitattam, mert el tudok képzelni más időfelosztást is. Akkor elő fog állni, hogy a kötelező óraszám mínusz iksz óra a jó kerettanterv?

HORN GYÖRGY: Ez van benne.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Ez azt jelenti. De a bírálati szempontoknál már nem ezt nézték, hogy megfelel mínusz iksz, hanem hogy megfelel.

FRISS PÉTER: Ahogy a pályázati kiírás szólt, Laci.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én az „idő” kifejezést hagynám ki: „a kerettanterv a helyi tanterv számára szabad keretet biztosít”. Ez a kompromisszumos javaslatom.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: De milyen teret? Térbelit?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Például.

HORN GYÖRGY: Nagy szobában, kis szobában... *(Derűtség, közbeszólások.)*

ELNÖK: Akkor szavazásra teszem fel a kérdést.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Három javaslat van.

HORN GYÖRGY: Először az elsőt.

ELNÖK: Az első az volt, hogy az egészet, úgy, ahogy van, törölni kell.
A második az volt, hogy az időkeretből töröltessék az idő. És hogy mit jelent a „keret”, ennek az értelmezésére pályázatot írunk ki, de nem most döntjük el. *(Derültség.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: A harmadik pedig, hogy marad így, ahogy van.

ELNÖK: Aki egyetért azzal, amit Horn György javasolt, hogy úgy, ahogy van, töröljük a megfogalmazásból, tegye föl a kezét! *(Szavazás. - 3)* Aki tartózkodott? (1) Aki ellene szavazott? (7)

DR. HOFFMANN RÓZSA: Akkor nem töröltük. Mit csináljunk vele?

ELNÖK: Most jön a második javaslat, amely szerint a kerettanterv a helyi tanterv számára szabad keretet biztosít. Aki ezzel ért egyet, tegye fel a kezét! *(Szavazás. - 3)*
Ezek szerint marad az eredeti.
Rózsa, neked volt még?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Szeretném, ha bekerülne az általános rendelkezésekbe egy olyan mondat, ami megerősíti a törvénynek és a NAT-rendeletnek azt az üzenetét, hogy ettől függetlenül is alkothatnak helyi tantervet. Nem tudok szövegszerû javaslatot tenni, de miután benne van a NAT-rendeletben vagy a törvényben - nem tudom, melyikben -, ennek megfelelő alkalmazása szükséges lenne. Egyébként volt már erről szó korábbi ülésünkön, emlékezetem szerint Liskó Ica és Vágó Irén is érvelt mellette, hogy az egész tantervi szabályozási rend egységesen kirajzolódjék.

ELNÖK: Csak azt szeretném mondani, hogy én Friss Péterhez jártam most iskolába egypár alkalommal, amikor nála voltam szövegezni, és akkor azt tanultam tőle, hogy amit a törvény kimond, azt nem kell megismételni egy rendeletben. Mert ha a törvény azt mondja, hogy természetesen a NAT-ból bárki csinálhat magának helyi tantervet, akkor fölösleges ezt egy miniszteri rendeletben megerősíteni. Egy alacsonyabb rendû jogszabály nem erősíthet meg egy magasabb rendût, illetve annak nincs rá szüksége. Hogy ennek a kommunikációjában ennek helyet kell kapnia, ezt minden további nélkül el tudom fogadni, sőt, arra vonatkozóan tudok kötelezettséget vállalni, hogy a mai ülés jegyzőkönyve alapján nyomatékosan el fogom mondani, hogy ez az értelmezési igény fölmerült, és ezzel ennek a gondolatnak a publicitását meg tudjuk adni.

Én befejeztem. Horn Gyuri volt, aztán Friss Péter.

HORN GYÖRGY: Csak annyit, hogy én egyetértek Rózsával. Trencsényi Laci idézetei a követelményekről azt erősítik, hogy ennek ellenére szükséges bizonyos dolgokat megismételni - hogy mást ne mondjak, a NAT-ban az órakeretek fejlécéről, címéről folytatott féléves vitánk után, amikor újra és újra kértem, most már rendszeresen előkerül az, hogy a NAT kötelező óraszámai. Tehát azt gondolom, hogy miközben most már minden van, csak...

ENÖK: Kötelező óraszám nincs.

HORN GYÖRGY: Azt javaslom, hogy szövegszerûen is be lehet illeszteni, hogy a közoktatási törvény 45. paragrafusában meghatározott részét képező és önállóan is elkészíthető helyi tanterv. *(Közbeszólás: Hol van?)* Az 1. paragrafus: létrehozásához... és

utána lehet. Csak egy olyan betét kell, amely még egyszer azt mondja, hogy ettől függetlenül is elkészíthető.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Az a jegyző, amikor jóvá kell hagyni a helyi tantervet, nem biztos, hogy kezdi most elővenni a törvényt, a NAT-ot meg ezt, hanem lehet, hogy csak ezt nézi. Ez azért nem ártana.

DR. VÁGÓ IRÉN: Egy „is” szóval nem lehetne ezt megoldani? A 2. számú mellékletként kihirdetett, vagy jóváhagyott kerettanterveket is alkalmazhatják, mert az a baj, hogy ez kerettantervi rendelet... *(Horn György: Ez jobb, mint az enyém.)*

ELNÖK: Mondd akkor a szöveget!

DR. VÁGÓ IRÉN: A mondat utolsó szava elé: tehát kerettanterveket is alkalmazhatják. *(Friss Péter: És még mit? Ezt is megkérdezhetik.)* Utána jön az utalás a törvényi szövegnél, és akkor tudod mutogatni, hogy tetszik látni, itt van, hogy önállóan csinálhatjuk, meg alkalmazhatjuk is ezeket.

ELNÖK: *(Friss Péter felé:)* Világos, hogy hová szúrjuk be? Friss Péter kér szót.

FRISS PÉTER: Miután ilyen megtiszteltetés ért elnök úr részéről...

ELNÖK: Hozzád jártam iskolába.

FRISS PÉTER: Ez a gyerekkoromban fordítva volt.

ELNÖK: Hát igen! Változnak az idők.

FRISS PÉTER: Értem, amit Rózsa felvetett, bár a törvény erről a listát tisztán leírja. Még egy egyszerû stilisztikai javaslattal élnék, mert az is felvetheti azt a kérdést, hogy mit még, és akkor arra is válaszolni kéne. Ha megfordítanánk az alkalmazhatják szót; a felsorolási utáni mondat... Tehát alkalmazhatják az e rendelet mellékleteként kiadott, kihirdetett, jóváhagyott kerettanterveket. Nem elegendő-e ez a hangsúlyváltáshoz? *(Dr. Vágó Irén: Javít a helyzeten.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem értem, hogy most miért olyan nagy probléma még beletenni ezt a fél mondatot. Mi akadályoz meg bennünket ebben? Ez az egész rendszer kezelhetőségét teszi világosabbá.

FRISS PÉTER: Meg lehet ismételni a törvény szövegét. *(Zaj.)* Továbbítom ezt a javaslatot, hogy ismételjük meg, mert mást nem tehetünk. A jogászok ezt nehezen viselik. *(Dr. Kelemen Elemér: A bevezetőben világosan ott van. - Horn György: Nem ezen van a vitánk.)* Tudom, hanem a dolog sugallata.

ELNÖK: Szövegszerû javaslattal kellene élni, mert úgy könnyebb megbirkózni Szüdi úrral. *(Friss Péter: Gondolkodnunk kell.)*

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: És ha alkalmazhatnak kihirdetett, vagy határozattal jóváhagyott kerettanterveket? Ez elkerüli az is kötőszó csapdáját. Tehát a 2. számú mellékleteként alkalmazhatnak kihirdetett, vagy határozattal jóváhagyott kerettanterveket.

HORN GYÖRGY: Ha a főosztályvezető úr érti, hogy mit akarunk, akkor bízzuk most már rá. *(Zaj.)*

ELNÖK: Így van. A reciprokja jött. Találunk erre egy megfogalmazást, hogy ez valamilyen módon a rendelet szövegében is benne legyen, de változatlanul fennáll az a javaslatom vagy ajánlatom, hogy én a vitáról szóló emlékeztetőben vagy közleményben ezt nyomatékosan fogom szerepeltetni.

Ezzel befejeztük a kerettantervről szóló rendelet jóváhagyását immár a mellékletével együtt. Túl vagyunk a pedagógusképzés finanszírozására vonatkozó második napirendi ponton.

Engedjétek meg, hogy egyúttal lezavarjam az „Egyebek”-et, mert az egy mondat lesz, és akkor lehet menni ebédelni, majd utána haza. Az „Egyebek” arra vonatkozott - *(Folyamatos zaj.)* Nem kell hazamenni, ez nem kötelező. Máshová is lehet menni, csak innen el. *(Derültség.)* -, hogy Nagy Jóska felvetette, hogy nagyon sokszor olyan napirendi pontokkal telik el az idő, amelyek egyébként sokszor helyeslésre találnak, de sok időt elvesznek, mert igazán nincs érdemben nekünk abban már változtatnivalónk. Ez az a kategória, ahol nem egyetértési jogunk van, ezzel szemben a miniszteri rendelettel vagy intézkedéssel véleményezési jogunk van. Tehát a miniszternek be kell szerezni a mi véleményezésünket, anélkül nem adhatja ki. Így szól a törvény.

Erre én elmentem Sipos államtitkár úrhoz, és volt egy javaslatom, és úgy látszott, hogy egyetért velem abban, hogy meg kellene kapni természetesen ezeket a dokumentumokat is az OKNT minden tagjának azzal a kéréssel, hogy amennyiben észrevétele van valamelyik passzussal, mondattal kapcsolatban, szíveskedjék írásban megtenni. Fel kellene hatalmazni a majdan elfogadandó szmsz-ünkben - mert meglesz majd a tantervi bizottságunk, és meg tudjuk végre alkotni a végleges szmsz-t, az átmenetileg végleges szmsz-t - az OKNT elnökét arra, hogy az észrevételek ismeretében eldöntse, hogy az adott pontot plenáris vitára szükségesnek tartja, vagy nem. Tehát ha van egy stílári javítás, vagy valami, akkor felhatalmaznak engem arra az OKNT tagjai, hogy ezt én tolmácsoljam, összegezzem az észrevételeket. Ha az észrevételekben olyan ellentmondások vannak, ami szóbeli vitát igényel, akkor ide behoználunk, és akkor mindenkinek módja volna a további véleményre. Ezzel le tudnánk az időt rövidíteni, és gyakoroljuk a véleményezési jogunkat. Ez így elfogadható? *(Közbeszólás: El.)*

Akkor kérem, hogy határozzunk ebben. Aki elfogadja ezt a javaslatot, tegye fel a kezét! *(Szavazás.)* Egyhangú igen. *(Közbeszólás: Nagyon jó.)* A „nagyon jó”-t tessék szíves lenni beírni, ahogy a jegyzőkönyvek írják, hogy a tömegben elhangzott, hogy nagyon jó.

DR. SZENES GYÖRGY: Bocsánatot kérek, hogy majdnem elnöki végszó előtt még néhány mondatot kell mondanom, tudniillik az én rövid országlásom alatt szólt ez a levél Nagy Jóska tollából, és az volt még benne, hogy ahhoz, hogy a munkánkat egyáltalán tudjuk tervezni, egyáltalán a napirendjeinket tudjuk tervezni, nagyon jó lenne, és megköszönnénk, ha az Oktatási Minisztérium a munkatervét rendelkezésre bocsátaná. Jó lenne, ha meg tudnák mondani azt, hogy mikor mit tárgyaljunk, ez egy-két hónapra előre látható legyen, így aztán egyre kevesebb ad hoc feladatot lennénk kénytelenek megoldani. Ebben a levélben ez is benne volt, ha jól emlékszem.

Ha most itt van Sipos államtitkár úr, nagy tisztelettel szeretném megkérni, hogy a prognosztizálható, előre látható feladatainkat, amelyeket természetesen a miniszter úr ad nekünk, legyenek olyan kedvesek időben megadni, és így kellőképpen tudnánk ütemezni a napirendjeinket. Köszönöm szépen.

SIPOS JÁNOS: Természetesen ennek nincs semmi akadály. Az elnök úrral ezt is megbeszéltük a múltkor. A minisztériumnak is van egy munkaterve, többek között a jogalkotásra, és ezt a kettőt kell összeilleszteni. Kérem Zsuzsát, hogy írásban is juttassa el.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Április második csütörtöke nagyhétre esik, nagycsütörtök, és ez sok helyen már szünet is. Javaslom megfontolásra, hogy ne tegyük-e át a harmadik csütörtökre, 15-ére az áprilisi ülésünket. *(Dr. Szenes György: 15-e?)* Igen. Április 1-je is csütörtök, meg 8-a is csütörtök - ez a nagycsütörtök -, és rá egy hétre 15-e a harmadik csütörtök.

ELNÖK: Azt hiszem, a bólogatásokból úgy látom... Ha valakinek elfoglaltsága van akkor.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Tavaszi szünet is már, ugye?

ELNÖK: Tehát a következő ülésünk április 15-e.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Egyebem lenne. Elnök úr és államtitkár úr, arra kérek benneteket, hogy mérlegeljétek, különösen a modul kerettantervek körüli vita tükrében a programfejlesztés és a programfejlesztés államilag támogatott intézményéről mikor érdemes olyan tájékoztatást kapnunk, ami már mond is valamit, meg még tudunk is hozzátenni valamit.

HORN GYÖRGY: Megjelentek az NFT-programok. Bizonyos programok - fogalmazzunk így.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Magyarán az átalakult kht. - tudom, hogy az Aurában majd fogunk róla cikket olvasni - a programfejlesztésben segíti-e azt, amit itt Rózsával képviseltünk, vagy lassítja.

SIPOS JÁNOS: Szívesen adok maximum egy percben tájékoztatást most...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem, nem! Írásban, önálló napirendként - ebben gondolkodjál.

SIPOS JÁNOS: Hogy mire készülünk.

ELNÖK: Nem fosztunk meg a szótól.

SIPOS JÁNOS: A pilisborosjenői kht. új feladatairól, az új szervezeti struktúráról néhány héten belül tervezünk egy sajtótájékoztatót.

A másik: a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai közül a 2.1-es intézkedésnek megjelentek a pályázati kiírásai, illetve a regionális operatív programoknál jelentek meg kiírások.

A 3.1-es intézkedés pályázati kiírásait, ha minden igaz, a holnapi napon véglegesítik, és az irányító hatóságon múlik, hogy mikor jelenik meg. De ez a szakmai része a dolognak, a másik a szervezeti része.

Természetesen az Országos Köznevelési Tanácsot, ha igény van rá, tájékoztatjuk külön.

ELNÖK: Akkor vegyük határozatba, hogy az Országos Köznevelési Tanács írásos tájékoztatást kér erről.

POLINSZKY MÁRTA: Mondhatok még egy mondatot ehhez,

ELNÖK: Igen, parancsoljon, Márta!
De akkor ezt majd megszavazatom, mert egyelőre javaslat volt.

POLINSZKY MÁRTA: Terveink szerint április végén csinálunk egy olyan konferenciát, ami egy szakmai konferencia, ahová tervbe van véve, hogy az OKNT minden tagját, meg a Közoktatás-politikai Tanács minden tagját meghívjuk. Természetesen ez nem az a helyzet, hogy erről az OKNT tárgyal, de ahol abszolút egy ilyen szakmai típusú bemutatkozás fog történni, hogy a különböző részlegek tartalmilag mivel és hogy fognak foglalkozni.

ELNÖK: Azt hiszem, a te kérdésed arra irányult, hogy a fejlesztési prioritásokról milyen határozatok születnek, amelyek...

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Milyen szervezet oldja meg...

ELNÖK: Milyen szervezet oldja meg és milyen prioritásokkal.
Erre tessék tehát szervezeti és tartalmi tájékoztatást, röviden.

SIPOS JÁNOS: Öt percben nem lehet megtenni.

ELNÖK: Nem öt percben. Ez egy önálló napirend lenne, és kérünk erről egy írásos tájékoztatást.

DR. SZENES GYÖRGY: Áprilisra.

SIPOS JÁNOS: A májusi ülésre tudjuk ígérni.

ELNÖK: Aki ezzel egyetért, hogy a májusi ülésre ez kerüljön ide? *(Szavazás.)*
Köszönöm. Ellenszavazat? *(Nincs.)* Tartózkodás? *(Nincs.)* Nem volt. Az ülést berekesztem, mindenkinek jó étvágyat kívánok.

(Az ülés végének időpontja: 14 óra 13 perc)

Tartalomjegyzék

Elnöki bevezető.....	4
Kerettantervek jóváhagyása.....	4
<i>Friss Péter bevezetője.....</i>	<i>4</i>
<i>Nagy József tájékoztatója a bíráló bizottság munkájáról.....</i>	<i>6</i>
<i>Karlovitz János kiegészítése.....</i>	<i>7</i>
<i>Általános kérdések.....</i>	<i>8</i>
Egyebek.....	54

I g a z o l á s

Igazolom, hogy az **Országos Köznevelési Tanács** 2004. március 11-én, csütörtökön, 10 órakor megtartott üléséről s ü r g ű s határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet a mai napon elektronikus posta útján átvettem.

Budapest. 2004. március 16.